

Výroční zpráva

o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2023/2024

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje, usnesení č. 128/25/ZK ze dne 25. 3. 2025

Zpracoval: Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje

ISBN: 978-80-53021-02-9

Obsah

1	ÚVOD	5
2	SOUSTAVA ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V LIBERECKÉM KRAJI	6
2.1	Školy a školská zařízení zřizovaná krajem	7
2.2	Školy a školská zařízení zřizovaná obcemi	8
2.3	Školy a školská zařízení zřizovaná soukromými subjekty	9
2.4	Školy a školská zařízení zřizovaná církvemi	9
2.5	Školy a školská zařízení zřizovaná státem	9
3	STAV A VÝVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH	10
3.1	Předškolní vzdělávání	10
3.2	Základní vzdělávání	13
3.3	Střední vzdělávání	16
3.4	Vyšší odborné vzdělávání	26
3.5	Vzdělávání žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných	30
3.6	Vzdělávání cizinců	35
3.7	Základní umělecké vzdělávání	38
3.8	Jazykové vzdělávání	39
3.9	Zájmové vzdělávání	41
3.10	Školské poradenské služby	43
3.11	Ostatní školská zařízení	46
3.12	Pracovníci ve školství	52
3.13	Konkurzní řízení	55
4	DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI	56
4.1	Celoživotní vzdělávání	56
4.2	Informační a komunikační technologie	58
4.3	Environmentální vzdělávání	61
4.4	Prevence rizikového chování	62
5	VYHODNOCENÍ DLOUHODOBÉHO ZÁMĚRU NA OBDOBÍ 2020-2024	65
5.1	Předškolní vzdělávání	65
5.2	Základní vzdělávání	65
5.3	Střední odborné vzdělávání	66
5.4	Vyšší odborné vzdělávání	68

5.5	Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.....	69
5.6	Poradenské služby	69
5.7	Základní umělecké vzdělávání.....	70
5.8	Zájmové vzdělávání	70
5.9	Ústavní a ochranná výchova.....	71
5.10	Ostatní školské služby	71
5.11	Pedagogičtí pracovníci.....	72
5.12	Kvalita a hodnocení počátečního vzdělávání	73
5.13	Celoživotní vzdělávání	73
5.14	Jazykové vzdělávání.....	74
5.15	Informační a komunikační technologie.....	74
5.16	Environmentální vzdělávání, výchova, osvěta.....	75
5.17	Prevence rizikového chování.....	76
6	DOTAČNÍ PROGRAMY A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	77
6.1	Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	77
6.2	Projekty spolufinancované Evropskou unií	79
6.3	Mezinárodní spolupráce.....	80
7	ZÁVĚR	81
8	Seznam použitých zkratk.....	83
9	Seznam tabulek	85
10	Seznam grafů.....	86
11	Seznam tabulek v příloze.....	86

1 ÚVOD

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2023/2024 (dále jen „výroční zpráva“) zachycuje stav a změny jednotlivých segmentů vzdělávací soustavy na území kraje. Obsah je daný vyhláškou č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv.

Ke zpracování byly použity statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení a další data dostupná odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Výroční zpráva slouží jako podklad pro strategické směřování školství a vzdělávání v kraji.

Pro popis vývoje v jednotlivých segmentech výroční zpráva sleduje obvykle období předchozích tří či čtyř let. Vývoj je vyhodnocován ve vztahu k Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020-2024 (dále jen „DZ LK 2020-2024“), příp. Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023-2027 (dále jen „DZ ČR 2023-2027“), a tato hodnocení jsou součástí páté kapitoly.

Výroční zpráva je zveřejňována prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

Pokračující demografické změny ovlivnily jednotlivé stupně škol, přičemž střední školy zaznamenaly nárůst počtu žáků a předškolní i základní vzdělávání mírný pokles. Ve školním roce 2023/2024 klesl počet žáků cizinců, zejména ukrajinského původu. Tento trend nastal z důvodu návratu části rodin na Ukrajinu. Ačkoliv jejich počet klesl, žáci z Ukrajiny zůstávají nejpočetnější skupinou cizinců ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje.

Detailní popis situace a dalších trendů, které v oblasti školství a vzdělávání v Libereckém kraji charakterizují školní rok 2023/2024, najdete v následujících kapitolách.¹

¹ Seznam všech zkratk použitých v textu naleznete na konci výroční zprávy.

2 SOUSTAVA ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V LIBERECKÉM KRAJI

Školy a školská zařízení zajišťují výchovu a vzdělávání, poskytují školské služby, popř. zajišťují ochrannou a ústavní výchovu. Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení zřizovaná obcemi,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizovaná státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „soukromé školy a školská zařízení“),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „církevní školy a školská zařízení“),
- školy a školská zařízení zřizovaná státem (v případě Libereckého kraje pouze MŠMT).

V rámci jednoho právního subjektu se obvykle sdružují různé typy škol a školských zařízení. Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz. Celkové počty subjektů jednotlivých zřizovatelů a jejich vývoj v průběhu deseti let uvádí tabulka 2.1.

Tabulka 2.1 Celkový počet subjektů jednotlivých zřizovatelů (k 1. 9. daného roku)

Zřizovatel	Počet subjektů										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stát	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Obec	350	349	351	352	349	348	347	346	346	346	344
Privátní sektor	32	33	33	32	33	34	34	34	34	35	36
Církev	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4
Liberecký kraj	63	63	61	61	57	57	57	58	58	58	57
Celkem	451	451	451	451	445	445	444	444	445	446	444

Zdroj: Rejstřík kol a školských zařízení.

V průběhu školního roku 2023/2024 proběhla změna dlouhodobých záměrů, proto se změny v rejstříku škol a školských zařízení v tomto školním roce uskutečnily v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2020-2024, současně s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023, nebo s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2024-2028, současně s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2023–2027.

2.1 Školy a školská zařízení zřizovaná krajem

V příspěvkových organizacích zřizovaných Libereckým krajem je zajišťováno střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání, jazykové vzdělávání, vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, další vzdělávání pedagogických pracovníků, školské poradenské služby, výkon ústavní výchovy, ubytovací služby a školní stravování. Většina krajských příspěvkových organizací sdružuje v rámci jednoho právního subjektu různé druhy škol a školských zařízení.

K 1. 9. 2023 zřizoval Liberecký kraj **celkem 57 příspěvkových organizací²**, v tom:

- 36 středních škol,
- 6 vyšších odborných škol,
- 1 jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky,
- 8 mateřských škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami,
- 10 základních a pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- 7 dětských domovů,
- 4 pedagogicko-psychologické poradny,
- 5 speciálně pedagogických center.

S účinností od 1. 9. 2023 bylo zapsáno místo poskytovaného vzdělávání dětskému domovu, jehož činnost vykonává Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace, na adrese Vysoká 27, Jablonec nad Nisou.

Dále s účinností od 1. 9. 2023 speciálně pedagogické centrum, jehož činnost vykonává Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace, změnilo pracoviště. Nyní se nachází na adrese Truhlářská 360/3, Liberec.

S účinností od 1. 9. 2023 se navýšily kapacity základní školy z 212 na 242 a oborů vzdělání Základní škola ze 167 na 180 a Základní škola speciální z 48 na 62, školní družiny z 61 na 93 a školní jídelny – výdejny ze 150 na 210, jejichž činnost vykonává Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace.

² V rámci jednoho právního subjektu se obvykle sdružují různé druhy škol a školských zařízení.

2.2 Školy a školská zařízení zřizovaná obcemi

Obce v Libereckém kraji, které zřizují většinu základních a mateřských škol, zřizovaly k 1. 9. 2023 **celkem 344 příspěvkových organizací²**, v tom:

- 215 mateřských škol,
- 184 základních škol,
- 21 základních uměleckých škol,
- 16 středisek volného času,
- 293 zařízení školního stravování,
- 183 školních družin,
- 17 školních klubů,
- 2 střední školy.

S účinností od 1. 9. 2023 se navyšovaly kapacity základních uměleckých škol zřizovaných obcemi. Konkrétně se jednalo o Základní uměleckou školu Železný Brod, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu, Nové Město pod Smrkem, okres Liberec, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu, Česká Lípa, Arbesova 2077, příspěvková organizace, Základní školu a Základní uměleckou školu T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu Doksy – příspěvková organizace, Základní uměleckou školu, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace, a Základní uměleckou školu Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace.

K 1. 1. 2024 se sloučila Mateřská škola Křižany, okres Liberec, příspěvková organizace, se Základní školou Křižany – Žibřidice, okres Liberec, příspěvková organizace. Zároveň došlo ke změně názvu na Základní škola a mateřská škola Křižany – Žibřidice, příspěvková organizace.

K 1. 1. 2024 se sloučil Dům dětí a mládeže Pod Střechou, Rokytnice nad Jizerou, příspěvková organizace, se Základní školou, Rokytnice nad Jizerou, příspěvková organizace. Zároveň došlo ke změně názvu na Základní škola a Středisko volného času, Rokytnice nad Jizerou, příspěvková organizace.

K 1. 7. 2024 se sloučila Základní škola a Mateřská škola Pod Ralskem 572, Mimoň, příspěvková organizace, se Základní školou a Mateřskou školou Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace. Zároveň došlo ke změně názvu na Základní škola a Mateřská škola Mimoň, příspěvková organizace.

2.3 Školy a školská zařízení zřizovaná soukromými subjekty

Soukromé subjekty v Libereckém kraji zřizovaly k 1. 9. 2023 **celkem 36 subjektů²**, jednalo se o následující školy a školská zařízení:

- 15 mateřských škol,
- 6 základních škol,
- 9 středních škol,
- 1 domov mládeže,
- 5 školních družin,
- 1 základní uměleckou školu,
- 24 zařízení školního stravování.

Od školního roku 2023/2024 začala působit v Libereckém kraji Základní umělecká škola Folklorika Liberecko, s.r.o., která nabízela vzdělávání v uměleckých oborech na 7 pracovištích.

K 1. 9. 2023 převzala Doctrina – základní škola a mateřská škola, s.r.o. činnost Mateřské školy – Liberecké jazykové školky, o. p. s.

2.4 Školy a školská zařízení zřizovaná církvemi

K 1. 9. 2023 církve zřizovaly v Libereckém kraji **celkem 4 subjekty²**:

- 1 mateřskou školu,
- 2 základní školy,
- 1 střední školu,
- 2 školní družiny,
- 3 zařízení školního stravování,
- 1 domov mládeže,
- 1 středisko volného času.

2.5 Školy a školská zařízení zřizovaná státem

K 1. 9. 2023 zřizovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v Libereckém kraji **celkem 3 subjekty**, jejich počet se meziročně neměnil:

- 1 diagnostický ústav,
- 2 dětské domovy se školou.

3 STAV A VÝVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

3.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2023/2024 poskytovalo v Libereckém kraji předškolní vzdělávání celkem **239 mateřských škol**, ve kterých se vzdělávalo celkem **15 158 dětí**.

Oproti předchozím školním rokům došlo k nárůstu v počtu běžných a speciálních tříd, naopak v počtu dětí v běžných a speciálních třídách došlo k poklesu. Stejně tak klesla průměrná naplněnost tříd, a to o šest desetin oproti roku 2022/2023.

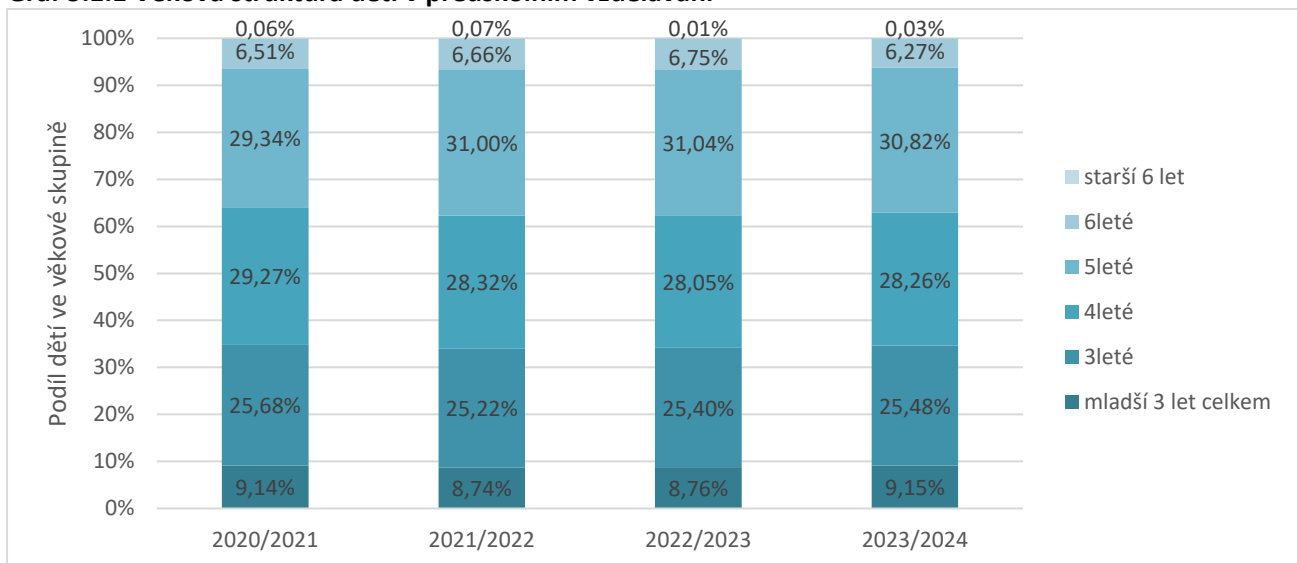
Tabulka 3.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v mateřských školách

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Třídy				
BT	675	690	699	701
ST	35	33	35	37
třídy celkem	710	723	734	738
Děti				
děti v BT	14623	14867	15152	14823
děti v ST	339	328	338	335
děti celkem	14962	15195	15490	15158
Průměrná naplněnost tříd				
naplněnost BT	21,7	21,5	21,7	21,1
naplněnost ST	9,7	9,9	9,7	9,1
naplněnost celkem	21,1	21	21,1	20,5

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Jsou zahrnuty mateřské školy všech zřizovatelů.

Graf 3.1.1 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Jsou zahrnuty mateřské školy všech zřizovatelů.

Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání je poměrně vyvážená a stabilní. Z celkového počtu 15 158 tvoří největší podíl děti ve věkové kategorii 5-6 let (37,1 %) a děti ve věkové kategorii 4 roky (28,3 %). Kategorie 3 roky (25,5 %) a děti mladší 3 let (9,2 %) se oproti roku 2022/2023 téměř nezměnily. Údaje k věkové struktuře dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3.1.2 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání podle ORP

Školní rok 2023/2024	Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec	Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	CELKEM
Děti v běžných třídách											
k 1. 9. méně než 2 roky	3	1	1	0	2	8	0	0	0	0	15
k 1. 9. méně než 3 roky	116	29	37	47	111	59	28	18	21	9	475
dovrší 3 roky do 31. 12.	162	48	112	56	289	56	48	39	62	23	895
3leté	727	195	496	178	1246	205	203	155	317	85	3807
4leté	727	205	552	211	1387	244	233	181	366	87	4193
5leté	787	254	594	235	1545	225	263	192	353	122	4570
6leté	142	62	139	46	272	19	59	35	65	24	863
7leté a starší	3	0	0	0	0	0	1	0	0	1	5
Děti ve speciálních třídách											
k 1. 9. méně než 2 roky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k 1. 9. méně než 3 roky	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
dovrší 3 roky do 31. 12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3leté	3	0	9	1	30	3	0	0	9	0	55
4leté	12	0	10	3	48	0	2	0	12	3	90
5leté	8	0	17	3	49	1	5	0	16	2	101
6leté	5	0	8	1	46	2	7	0	9	9	87
7leté a starší	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Souhrnně (v %)											
mladší než 3 roky	10,5	9,8	7,6	13,2	8,0	15,0	9,0	9,2	6,7	8,8	9,2
3leté	27,1	24,6	25,6	22,9	25,4	25,3	23,9	25,0	26,5	23,3	25,5
4leté	27,4	25,8	28,5	27,4	28,6	29,7	27,7	29,2	30,7	24,7	28,3
5leté	29,5	32,0	30,9	30,5	31,7	27,5	31,6	31,0	30,0	34,0	30,8
6leté	5,5	7,8	7,4	6,0	6,3	2,6	7,8	5,6	6,0	9,0	6,3
7leté a starší	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0

Zdroj: Výkazy o mateřské škole k 30. 9. 2023, MŠMT.

Přípravné třídy základních škol

Předškolní vzdělávání se také uskutečňuje v přípravných třídách základních škol. Ty jsou zřizovány se souhlasem krajského úřadu. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Libereckém kraji otevřeno **15 přípravných tříd**, což je o jednu více než v roce předchozím. Třídy jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Předpokládá se, že zařazení dětí do těchto tříd vyrovná jejich vývoj. Přednostně jsou tak přípravné třídy určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. O zařazování žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

DZ LK 2020-2024 si kladl za cíl povolovat síť přípravných tříd dle aktuálních potřeb zřizovatelů, což naplnil. Všem žádostem pro školní rok 2023/2024 bylo vyhověno.

Tabulka 3.1.3 Přehled vydaných souhlasů s otevřením přípravné třídy základní školy

Základní škola	Školní rok		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
ZŠ, Česká Lípa, 28. října 2733	3	4	3
ZŠ, Česká Lípa, Šluknovská 2904	1	1	1
ZŠ Nový Bor, nám. Míru 128	1	1	1
ZŠ U Lesa, Nový Bor, Boženy Němcové 539	1	1	1
ZŠ a MŠ, Kamenický Šenov, nám. Míru 616	1	1	1
ZŠ a MŠ Hrádek nad Nisou – Loučná	1	1	1
ZŠ Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31	1	1	1
ZŠ, Liberec, Kaplického 384	1	1	1
ZŠ, Tanvald, Údolí Kamenice 238	1	1	1
ZŠ, Pěnčín 22	1	0	0
ZŠ Bohumila Hynka Cvikov	0	1	1
ZŠ Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056	0	1	2
ZŠ, Liberec, 5. května 64/4	0	0	1
Celkem	12	14	15

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

3.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je poskytováno v základních školách, základních školách speciálních a na nižších stupních víceletých gymnázií. Dosáhnout ho lze ale i po uplynutí povinné školní docházky absolvováním kurzu.³

Z celkového počtu **205 základních škol** je v Libereckém kraji 70 malotřídních. Zbývajících 135 jsou školy plně organizované. Obce zřizují 184 základních škol, kraj 10, církve 2, MŠMT 3 a 6 základních škol je soukromých.

Ve školním roce 2023/2024 se v základních školách všech zřizovatelů včetně základních škol speciálních vzdělávalo celkem **43 100 žáků** (tabulka 3.2.1).

Tabulka 3.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Třídy				
běžné třídy	1950	1975	2004	2010
speciální třídy	206	215	218	228
třídy celkem	2156	2190	2222	2238
Žáci				
žáci BT	40037	39908	41793	41260
žáci ST	1651	1744	1776	1840
žáci celkem	41688	41652	43569	43100
Průměrná naplněnost tříd				
naplněnost BT	20,5	20,2	20,9	20,5
naplněnost ST	8,0	8,1	8,1	8,1
naplněnost celkem	19,3	19,0	19,6	19,3

Zdroj dat: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V roce 2022/2023 přibylo v základním vzdělávání téměř dva tisíce žáků (1 917). Tento nárůst byl spojen především se začleňováním žáků cizinců z Ukrajiny, také se **vstupem populačně silnějších ročníků 2016 a 2017 do** základních škol. Naplněnost tříd, kterou vykazuje tabulka 3.2.2, se do roku 2021/2022 stále mírně snižovala, v roce 2022/2023 se zvýšila, ale ve školním roce 2023/2024 začíná opět klesat.

Nástup silných ročníků v předcházejících letech se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. Početně nejsilnější ročníky se podle grafu 3.2.1 přesouvají do osmých a devátých ročníků. Aktuálně početně nejslabší je šestý ročník. Úbytek žáků mezi pátým a šestým ročníkem je způsoben odchodem těchto žáků do víceletých gymnázií.

³ Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, a to jednak v oboru 79-01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro osoby, které v rámci povinné školní docházky nezískaly stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání. Umožňuje to ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona.

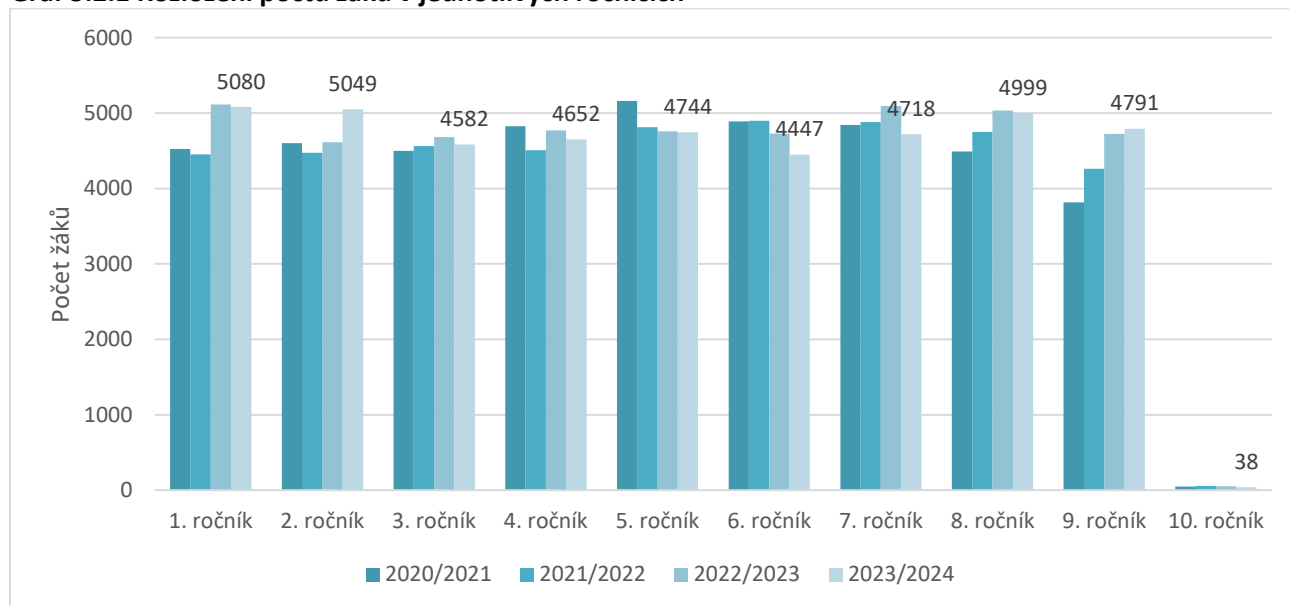
Tabulka 3.2.2 Vývoj počtu žáků v jednotlivých ročnících

Žáci	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
1. stupeň	23647	22860	23992	24153
2. stupeň	18041	18792	19577	18947
celkem	41688	41652	43569	43100
1. ročník	4523	4453	5114	5080
2. ročník	4602	4473	4615	5049
3. ročník	4499	4564	4681	4582
4. ročník	4824	4507	4772	4652
5. ročník	5161	4812	4756	4744
6. ročník	4888	4898	4727	4447
7. ročník	4841	4880	5094	4718
8. ročník	4490	4748	5035	4999
9. ročník	3814	4263	4725	4791
10. ročník	46	54	50	38

Zdroj dat: Zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Graf 3.2.1 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Školský zákon umožňuje i jiné způsoby plnění povinné školní docházky, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě, nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního vzdělávání (§ 41 školského zákona). Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Počet žáků plnících povinnou školní docházku v zahraničí se v posledních letech snižuje; tímto způsobem se v roce 2021/2022 vzdělávalo 385 žáků, zatímco v roce 2023/2024 jen 336 žáků. Podle signálů z praxe je začleňování žáků vracejících se ze škol v zahraničí často obtížné kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů.

Výrazně vzrůstající tendenci má v posledních letech individuální vzdělávání žáků ZŠ. Zatímco v roce 2020/2021 se takto vzdělávalo 248 žáků, o tři roky později to bylo už 425 žáků (tabulka 3.2.3). Lze předpokládat, že jedním z důvodů, proč se více rodičů rozhodlo pro individuální vzdělávání svého dítěte, spočívá ve zkušenosti s domácí výukou, kterou poznali v době uzavírání škol kvůli pandemii onemocnění covid-19 a neustále se zvyšujícím zájmem o alternativní způsoby vzdělávání.

Tabulka 3.2.3 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
§ 38 (vzdělávání v zahraničí)	372	385	361	336
§ 41 (individuální vzdělávání)	248	356	386	425
§ 42 (hluboké mentální postižení)*	9	7	7	9
Celkem	629	748	754	770

Zdroj dat: Zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT.

* Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje k 31. 8. daného školního roku.

Poznámka: O plnění školní docházky jiným způsobem dle § 42 ŠZ rozhoduje krajský úřad příslušný trvalému pobytu dítěte. Dítě je na základě daného rozhodnutí osvobozeno od povinnosti plnit povinnou školní docházku ve škole a není tím pádem žákem školy. Z toho důvodu údaj nelze získat ze zahajovacího výkazu k 30. 9.

Sledovaným jevem nadále zůstává počet žáků odcházejících ze základních škol na víceletá, převážně osmiletá gymnázia. Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání tvoří 6,75 %. V šestiletém studiu je podíl žáků na hodnotě 0,63 %.

Tabulka 3.2.4 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
odchody na 6letá G	0,66 %	0,62 %	0,61 %	0,63 %
odchody na 8letá G	5,92 %	5,77 %	6,48 %	6,75 %

Zdroj dat: Zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT.

Liberecký kraj je také zřizovatelem dvou základních škol při zdravotnických zařízeních. Vzdělávají se v nich žáci se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocní, kteří jsou umístěni v příslušném zdravotnickém zařízení. Jsou to Základní škola a Mateřská škola při dětské léčebně, Cvikov, Ústavní 531, příspěvková organizace, a Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace.

Ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona umožňuje občanům, kteří nezískali základní vzdělání v době plnění povinné školní docházky, doplnit si základní vzdělání v **kurzu pro získání základního vzdělání**. V rámci Libereckého kraje otevřela tento kurz Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace. Ve školním roce 2023/2024 ho navštěvovalo 15 žáků a úspěšně ho dokončilo 11 žáků.

3.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se vzdělávalo ve školním roce 2023/2024 celkem 18 242 žáků. Oproti školnímu roku 2022/2023 došlo ke zvýšení počtu žáků o 914 žáků, tj. o 5,27 %. V tabulce 3.3.1 jsou uvedeny počty žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání. Největší nárůst žáků ve školním roce 2023/2024 je patrný v oboru vzdělání kategorie H a kategorie M. Grafické znázornění počtu žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání v denní formě vzdělávání vyobrazuje graf 3.3.1.

Tabulka 3.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

Dosažené vzdělání	Školní rok					
	2021/2022		2022/2023		2023/2024	
	denní	ostatní	denní	ostatní	denní	ostatní
střední vzdělání – C	36		38		41	
střední vzdělání s výučním listem – E	482		494		534	
střední vzdělání s výučním listem – H	3447	72	3650	69	3917	54
střední vzdělání – J	16		14		15	
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	1618		1651		1691	
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	158		160		164	
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	2249		2319		2349	
střední vzdělání s maturitou – L0	717		799		848	
střední vzdělání s maturitou – L5	364	165	371	155	376	147
střední vzdělání s maturitou – M	7195	62	7550	58	8047	59
Celkový součet podle formy vzdělávání	16282	299	17046	282	17982	260
Celkem za všechny formy	16581		17328		18242	

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obory vzdělání kategorie C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

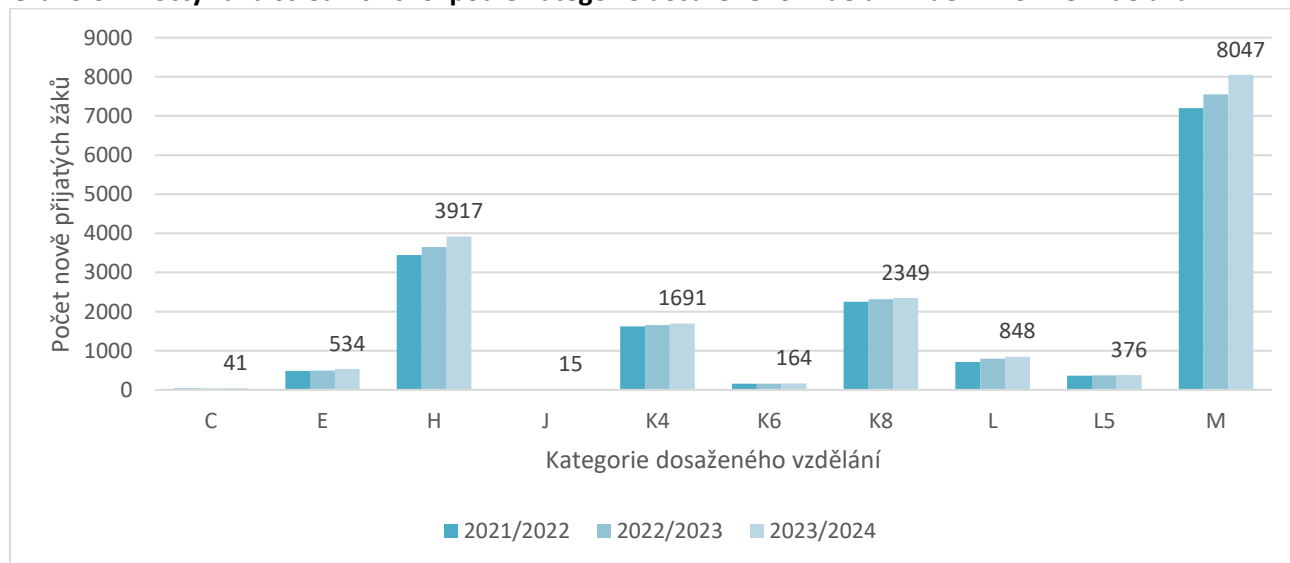
Obory vzdělání kategorie E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Obory vzdělání kategorie L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie N – obory vyššího odborného vzdělání.

Graf 3.3.1 Počty žáků středních škol podle kategorie dosaženého vzdělání v denní formě vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

V tabulce 3.3.2 jsou uvedeny počty nově přijatých žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání. Ve školním roce 2023/2024 se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených výučním listem vzdělával nejvyšší počet žáků v kategorii H, v porovnání se školním rokem 2022/2023 vzrostl počet žáků o 6,69 %. Ve sledovaném období se vzdělávalo v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou nejvíce žáků v kategorii M a K. Počet žáků kategorie M vzrostl o 3,55 % a počet žáků kategorie K v porovnání s loňským rokem vzrostl o 3,45 %.

Ve školním roce 2023/2024 oproti školnímu roku 2022/2023 klesl počet žáků kategorie L0 v prvních ročnících o 9,92 % a počet žáků kategorie L5 klesl o 12,54 %. Vývoj počtu žáků nově přijatých do prvního ročníku středního vzdělávání ve všech formách studia znázorňuje graf 3.3.2.

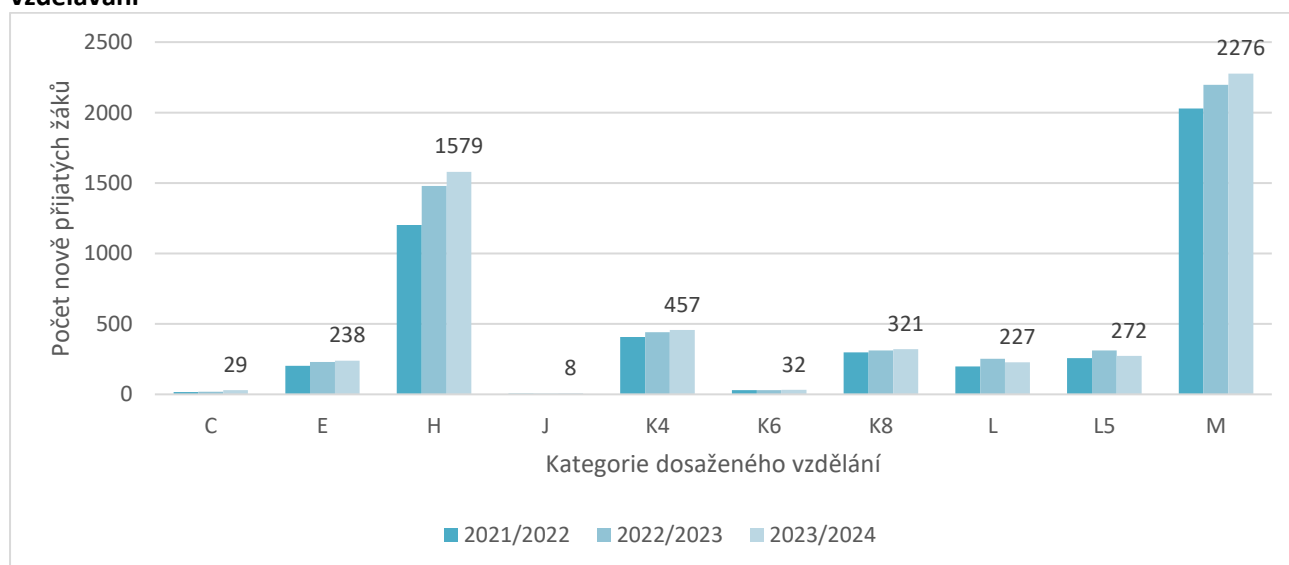
Tabulka 3.3.2 Žáci středních škol nově přijatí do 1. ročníku podle kategorie dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

Dosažené vzdělání	Školní rok		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
střední vzdělání – C	17	18	29
střední vzdělání s výučním listem – E	203	230	238
střední vzdělání s výučním listem – H	1202	1480	1579
střední vzdělání – J	4	6	8
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	406	441	457
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	30	30	32
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	298	312	321
střední vzdělání s maturitou – L0	197	252	227
střední vzdělání s maturitou – L5	257	311	272
střední vzdělání s maturitou – M	2028	2198	2276
Celkový součet	4642	5278	5439

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Mezi žáky nově přijaté do oborů šestiletých a osmiletých gymnázií jsou započítáni žáci primy, nikoliv tercie nebo kvinty.

Graf 3.3.2 Počty žáků středních škol nově přijatých podle kategorie dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Mezi žáky nově přijaté do oborů šestiletých a osmiletých gymnázií jsou započítáni žáci primy, nikoliv tercie nebo kvinty.

Počet absolventů středního vzdělání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia je uveden v tabulce 3.3.3. V Libereckém kraji se ve sledovaném období snížil počet absolventů kategorie C o 29,41 % a došlo ke zvýšení počtu absolventů kategorie H o 10,42 %. Ve školním roce 2023/2024 se zvýšil počet absolventů kategorie M o 15,64 %. Počet absolventů kategorie K se zvýšil o 0,31 %, přičemž počet absolventů kategorie K 4leté se zvýšil o 0,26 %, počet absolventů kategorie K 6leté se snížil o 14,81 % a počet absolventů kategorie K 8leté se zvýšil o 2,14 %.

Oproti loňskému školnímu roku došlo ke zvýšení počtu absolventů oboru vzdělání kategorie L0 o 17,86 % a počet absolventů oboru vzdělání kategorie L5 se zvýšil o 49,07 %. Vývoj počtu absolventů podle kategorií dosaženého vzdělání v porovnání s předchozími školními roky je znázorněn v grafu 3.3.3.

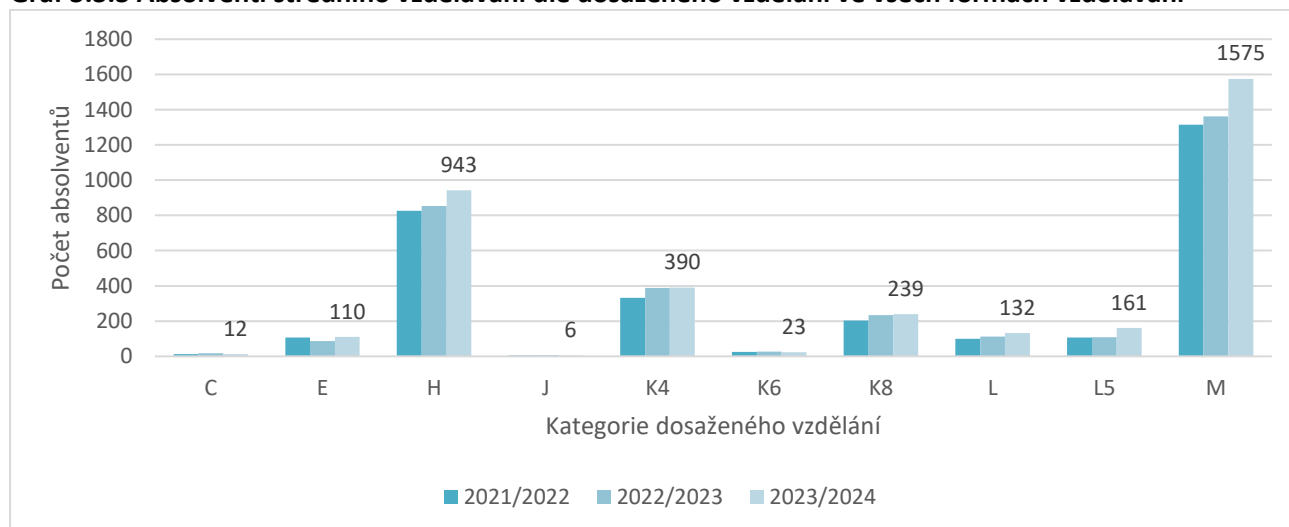
Tabulka 3.3.3 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

Dosažené vzdělání	Školní rok		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
střední vzdělání – C	12	17	12
střední vzdělání s výučním listem – E	106	87	110
střední vzdělání s výučním listem – H	827	854	943
střední vzdělání – J	5	7	6
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	332	389	390
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	25	27	23
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	203	234	239
střední vzdělání s maturitou – L0	100	112	132
střední vzdělání s maturitou – L5	106	108	161
střední vzdělání s maturitou – M	1314	1362	1575
Celkový součet	3030	3197	3591

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Absolventi oboru L0 – Střední vzdělání s maturitní zkouškou i výučním listem – jsou započtení v kategorii H i kategorii L0.

Graf 3.3.3 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Absolventi oboru L0 – Střední vzdělání s maturitní zkouškou i výučním listem – jsou započtení v kategorii H i kategorii L0.

Přijímací řízení ve středních školách

Přijímací řízení do středních škol doznalo zásadních změn. Ve školním roce 2023/2024 probíhalo zcela jiným způsobem než v letech předchozích. Uchazeči mohli poprvé podat přihlášku třemi způsoby, a to plně elektronicky prostřednictvím digitálního přihlašovacího systému DIPSY, dále výpisem a také tiskopisem v papírové podobě. Zvýšil se počet přihlášek (až 3 do oborů bez talentové zkoušky a 2 do oborů s talentovou zkouškou), které bylo možné podat do prvního kola. Změnil se termín podávání přihlášek (do 20. února), zrušily se zápisové lístky a zavedla se prioritizace na přihláškách.

Nově se také nevyhotovovalo rozhodnutí v písemné formě (ani to o nepřijetí) a oznamovalo se zveřejněním seznamu uchazečů pod přiděleným registračním číslem s výsledkem řízení u každého uchazeče.

Digitální přihlašovací systém DIPSY byl ve školním roce 2023/2024 spuštěn hned v ostré verzi. Novelou vyhlášky se ve školním roce 2023/2024 prodloužil termín podávání přihlášek o jeden den s účinností od 21. února 2024, neboť se zohlednilo, že systém byl spuštěn s jednodenním zpožděním a čelil několika, byť krátkodobým, omezením přístupnosti.

Střední školy nabízely v rámci prvního kola přijímací řízení celkem **6 046 míst**. Pro uchazeče z 9. ročníků bylo 5 353 míst, tedy o cca 600 míst více než uchazečů. Přehled nabízených míst v členění dle jednotlivých kategorií nabízí tabulka 3.3.4.

Tabulka 3.3.4 Přehled míst nabízených středními školami v rámci prvního kola přijímacího řízení pro školní rok 2024/2025 v členění dle kategorií⁴

Celkem kraj	J	C	E	H	M	K4	K6	K8	L0	L5
6 046	12	30	271	1 884	2 398	446	30	324	312	339

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

V novém systému přijímacího řízení si uchazeči do prvního kola mohli podat až 3 přihlášky do oborů bez talentové zkoušky a až 2 přihlášky do oborů s talentovou zkouškou. V Libereckém kraji uchazeči podali celkem **15 935 přihlášek**. Uchazečů z 9. ročníků bylo 4 754.

Gymnázia (8G+6G+4G) nabízela 800 míst a podáno bylo 2 670 přihlášek (4letá gymnázia 446 míst/1 518 přihlášek), lycea 206 míst/762 přihlášek, ostatní maturitní 2 843 míst/7 641 přihlášek, ostatní nematuritní 2 197 míst/ 5 364 přihlášek. Pětina uchazečů měla zájem o gymnázia, polovina uchazečů o obory s maturitní zkouškou a zbytek o obory nematuritní. V Libereckém kraji bylo v rámci prvního kola **přijato 4 269 uchazečů (95,4 %) a nepřijato 207 uchazečů (4,6 %)**.

Uchazeči se výsledky dozvěděli ve všech školách v jednom dni, a to **15. května 2024**. Ty byly zveřejněny v informačním systému DIPSY a také na veřejně přístupném místě ve škole. Mnohé střední školy je uveřejnily rovněž na svých webových stránkách. Výsledky byly zveřejněné pod registračním číslem každého uchazeče a obsahovaly hodnocení všech součástí přijímacího řízení.

⁴ C Obory poskytující střední vzdělání - Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá; J Obory vzdělání poskytující střední vzdělání (bez výučního listu a maturitní zkoušky); E Dvouleté a tříleté obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem (určené hlavně pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním, H Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem; L Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou, u kterých je součástí vzdělávání i odborný výcvik; K a M Obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Střední školy, které nenaplnily stav, mohly vyhlásit druhé kolo přijímacího řízení. To se konalo za stejných podmínek jako kolo první. Uchazeči, kteří nebyli přijati v kole prvním tak mohli podat až 3 přihlášky do oborů bez talentové zkoušky a až 2 přihlášky do oborů s talentovou zkouškou, a to **do 24. května 2024**. Na přihláškách bylo opět třeba vyznačit prioritu. Ve druhém kole se nekonaly jednotné přijímací zkoušky, započítávaly se výsledky z kola prvního. Do druhého kola se mohli hlásit uchazeči, kteří se vzdali práva na přijetí v kole prvním nebo nebyli přijati. Podmínkou pro podání přihlášky do oborů vzdělání s maturitní zkouškou byly výsledky jednotné přijímací zkoušky z kola prvního, do oborů vzdělání s výučním listem se bylo možné přihlásit bez podmínek.

Ve druhém kole přijímacího řízení bylo volných 807 míst. Střední školy vyhlásily druhá kola na **650 míst v 52 oborech ve 28 středních školách** bez rozdílu zřizovatele. Přehled volných míst nabízených středními školami v rámci druhého kola přijímacího řízení pro školní rok 2024/2025 v členění dle kategorií nabízí tabulka 3.3.5.

Tabulka 3.3.5 Přehled volných míst nabízených středními školami v rámci druhého kola přijímacího řízení pro školní rok 2024/2025 v členění dle kategorií

Celkem kraj	J	C	E	H	M	K4	K6	K8	LO	L5
650	0	4	19	360	117	14	2	12	48	74

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Do 2. kola přihlášeno celkem 463 uchazečů, přijato bylo 364 uchazečů (78,6 %) a nepřijato 99 (21,4 %). Uchazečů z 9. ročníků se v Libereckém kraji do 2. kola přihlásilo 233, přijato bylo 215 (92,3 %) a nepřijato 18 (7,7 %). Výsledky druhého kola byly známé 21. června 2024.

Tabulka 3.3.6 Průměrný bodový zisk JPZ (součet MAT + ČJ) přijatých uchazečů hlásících se z 9. ročníků

	Gymnázium 4leté	Lyceum	Střední odborné vz. s maturitou (ostatní)	Střední odborné vz. s výučním listem a maturitou
Celá ČR	77,88	66,75	55,44	46,01
CZ010 Hlavní město Praha	83,10	76,86	66,90	53,45
CZ020 Středočeský kraj	78,57	63,82	52,33	46,05
CZ031 Jihočeský kraj	78,60	67,42	55,33	45,15
CZ032 Plzeňský kraj	76,41	66,92	54,68	43,27
CZ041 Karlovarský kraj	72,55	64,12	49,28	39,00
CZ042 Ústecký kraj	66,76	56,02	43,95	34,57
CZ051 Liberecký kraj	80,81	68,63	55,56	44,93
CZ052 Královéhradecký kraj	78,10	70,45	55,80	44,33
CZ053 Pardubický kraj	78,09	68,14	59,38	46,72
CZ063 Kraj Vysočina	76,51	63,34	54,86	44,79
CZ064 Jihomoravský kraj	79,74	68,11	57,19	51,90
CZ071 Olomoucký kraj	78,21	67,29	53,76	42,89
CZ072 Zlínský kraj	78,24	63,55	56,85	47,69
CZ080 Moravskoslezský kraj	73,17	62,11	50,83	40,73

Zdroj: CVVZ

Poznámka: Výsledky pouze za uchazeče, kteří neměli odpuštěnou část ČJ z JPZ, případně celou JPZ.

Tabulka 3.3.7 Průměrný bodový zisk JPZ (součet MAT + ČJ) přijatých uchazečů hlásících se do víceletých gymnázií

	Gymnázium 8leté	Gymnázium 6leté
--	-----------------	-----------------

Celá ČR	68,37	63,43
CZ010 Hlavní město Praha	82,11	74,78
CZ020 Středočeský kraj	74,45	
CZ031 Jihočeský kraj	65,42	56,55
CZ032 Plzeňský kraj	67,74	56,04
CZ041 Karlovarský kraj	57,05	48,07
CZ042 Ústecký kraj	52,32	60,00
CZ051 Liberecký kraj	62,21	67,50
CZ052 Královéhradecký kraj	61,59	60,64
CZ053 Pardubický kraj	62,46	
CZ063 Kraj Vysočina	63,66	49,64
CZ064 Jihomoravský kraj	73,83	65,91
CZ071 Olomoucký kraj	66,31	61,75
CZ072 Zlínský kraj	64,94	61,25
CZ080 Moravskoslezský kraj	58,73	53,60

Zdroj: CVVZ

Poznámka: Výsledky pouze za uchazeče, kteří neměli odpuštěnou část ČJ z JPZ, případně celou JPZ.

Průměrné bodové zisky z jednotných přijímacích zkoušek z prvního kola jsou uvedeny v tabulce 3.3.6 a v tabulce 3.3.7. Počet přihlášek do třetího a dalších kol byl neomezený. Přihlášky se podávaly pouze v listinné podobě. Bylo v kompetenci ředitele školy, zda vyhlásí další kolo přijímacího řízení. Přehled volných míst pro 3. kolo byl zveřejněn v DIPSY. V Libereckém kraji bylo ke dni 24. června 2024 nabízeno **71 míst ve 12 oborech vzdělání ve 4 školách**. Počty volných míst i počty škol se dále aktualizovaly s postupem přijímacího řízení.

Změny systému přijímacího řízení do středních škol se promítly i do následného odvolacího řízení. Ve školním roce 2023/2024 byla podáno 29 odvolání z 18 středních škol bez rozdílu zřizovatele. Přehled postoupených odvolání v předchozích letech znázorňuje tabulka č. 3. 3. 8.

Tabulka 3.3.8 Počet postoupených odvolání krajskému úřadu v rozmezí let 2016–2023

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet předaných odvolání	235	238	264	316	25	365	709	615
Počet škol	16	14	17	18	4	21	28	28

Zdroj: OŠMTS

Ve školním roce 2023/2024 pokračoval systém jednotných přijímacích zkoušek s úpravami podle Lex Ukrajina.⁵

DZ LK 2020-2024 si již neklade za cíl ukotvení a rozvoj systému jednotných přijímacích zkoušek, neboť ty se již konají na celostátní úrovni a jsou stanoveny jednotně příslušnými právními předpisy.

DZ ČR 2023–2027 si jako jeden z cílů stanovuje inovaci přijímacího řízení, a to tak, že bude možné podat elektronicky přihlášku, čímž předpokládá zjednodušení administrativy spjaté s přijímacím řízením. Záměr je postaven na plné elektronizaci přihlašovacího procesu s využitím inteligentních formulářů a vazby na referenční informace ve státních registrech.

⁵ Lex Ukrajina – zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů

Maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky ve školním roce 2023/2024 žáci konali ze dvou povinných zkoušek, a to z předmětu český jazyk a literatura, cizí jazyk nebo matematika. Žáci povinně konali zkoušku z českého jazyka a literatury, jako druhou povinnou zkoušku mohli zvolit zkoušku z cizího jazyka nebo matematiky. Žákům nebyla stanovena povinnost konat zkoušku z matematiky v souladu se školským zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb.

Zkoušky společné části maturitní zkoušky žáci konali formou didaktického testu (písemný test), který byl jednotně zadáván a centrálně hodnocen. Zkoušku z cizího jazyka mohli žáci konat z jazyka anglického, francouzského, německého, ruského nebo španělského. Žák mohl zvolit pouze takový cizí jazyk, který je ve škole vyučován, a který splňuje podmínky stanovené vyhláškou č. 177/2009 Sb. Žáci mohli ve společné části maturitní zkoušky vykonat max. dvě nepovinné zkoušky, a to z jiných předmětů než povinných. Dále žáci vybírali z nabídky předmětů cizí jazyk, matematika a matematika rozšiřující.

Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze zkoušky z českého jazyka a literatury, zkoušky z cizího jazyka, pokud si jej žák zvolil ve společné části maturitní zkoušky. Zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka probíhaly formou písemné práce a formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí. Dále žáci konali profilovou část maturitní zkoušky z dalších dvou nebo tří povinných zkoušek.

Počet dalších povinných zkoušek byl stanoven pro daný obor rámcovým vzdělávacím programem. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek nejpozději sedm měsíců před konáním první zkoušky profilové části.

Výsledek jedné povinné zkoušky profilové části maturitní zkoušky z cizího jazyka si žáci mohli nahradit výsledkem standardizované zkoušky (jazykovým certifikátem) na základě žádosti podané řediteli školy. Nahrazení zkoušky se týkalo pouze žáků, kteří konali v profilové části maturitní zkoušky alespoň čtyři povinné profilové zkoušky, a to v souladu s uvedenými právními předpisy.

Ve školním roce 2023/2024 se přihlásilo k maturitní zkoušce **v jarním zkušebním období** celkem 2 783 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 656 žáků a z tohoto počtu **uspělo u maturitní zkoušky 82,30 % žáků**. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 664 žáků a uspělo 92,34 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 2 659 žáků a úspěšných bylo 86,69 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury, tj. 96,66 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 93,54 %.

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 547 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 502 žáků a z tohoto počtu **uspělo u maturitní zkoušky 66,33 % žáků**. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 229 žáků a uspělo 48,03 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 394 žáků a úspěšných bylo 77,41 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury, tj. 63,64 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 25,00 %.

Maturitní zkoušku ve zkušebním období 2024 vykonalo úspěšně ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura celkem 98,15 % žáků, ze zkušebního předmětu matematika 94,23 % žáků a ze zkušebního předmětu cizí jazyk celkem 96,54 % žáků.

Krajský úřad Libereckého kraje ve školním roce 2023/2024 obdržel čtyři žádosti o přezkoumání průběhu a výsledku profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí ze zkušebních předmětů biologie a klinické obory. Krajskému úřadu při posuzování žádostí poskytovala součinnost Česká školní inspekce a škola, v níž žáci konali danou zkoušku. Krajský úřad na základě vlastního

šetření ve škole a zjištěných skutečností potvrdil svým rozhodnutím výsledek zkoušky u jedné žádosti o přezkoumání průběhu a výsledku zkoušky a u tří žádostí výsledek zkoušky zrušil a nařídil opakování zkoušky.

Závěrečné zkoušky

Závěrečnou zkoušku v oborech středního vzdělání s výučním listem ve školním roce 2023/2024 žáci konali ze tří samostatně klasifikovaných zkoušek, a to z písemné zkoušky, praktické zkoušky a ústní zkoušky. Závěrečnou zkoušku u oborů středního vzdělání žáci konali praktickou zkoušku z odborných předmětů a teoretickou zkoušku z odborných předmětů (ústní zkouška). Závěrečné zkoušky probíhaly na základě školského zákona a podle vyhlášky č. 47/2005 Sb. Předměty nebo jiné ucelené části učiva, z nichž žáci konali závěrečnou zkoušku, byly stanoveny pro daný obor rámcovým a školním vzdělávacím programem. Školy využívaly pro každý obor vzdělání zvlášť jednotná zadání závěrečných zkoušek.

Závěrečnou zkoušku žáci konali v měsíci červnu v termínech stanovených ředitelem školy. Termíny opravných zkoušek byly stanoveny ředitelem školy a termíny náhradních zkoušek stanovila zkušební komise. Opravné a náhradní zkoušky probíhaly v měsíci červnu, prosinci a v červnu následujícího roku.

Závěrečnou zkoušku ve školním roce 2023/2024 konalo **v řádném termínu** celkem 911 žáků a z tohoto počtu **uspělo u závěrečné zkoušky 792 žáků** (86,94 %). Celkem 70 žáků konalo závěrečné zkoušky v náhradním termínu a z tohoto počtu uspělo 43 žáků (61,43 %). Opravný termín závěrečné zkoušky skládalo celkem 115 žáků a z tohoto počtu uspělo u závěrečné zkoušky 80 žáků (69,57 %).

Educa Expo 2023

Liberecký kraj byl spolupořadatelem veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí Educa Expo, který probíhal od 12. do 14. října v Home Credit Aréně v Liberci. Veletrh nabídl tradiční představení škol a firem a pestrý doprovodný program. Partnery veletrhu byly Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Liberci a společnost SFM Liberec, s.r.o. Na akci se představilo 59 škol a přes 50 firem. Jeho součástí byly i odborné konference. Jednou z nich byla EDUconference na téma „Otevřená budoucnost – Zmatek a nejistoty nebo možnosti a příležitosti?“. Veletrh Educa Expo za tři dny jeho konání přivítal přes 24 tisíc návštěvníků.

Účast žáků mimolibereckých škol na veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí Educa Expo je z rozpočtu kraje podporována dotačním programem. Z něj mohou základní školy získat dotaci, která pokryje až 100 % nákladů spojených s dopravou dětí na veletrh. Dotaci ve školním roce 2023/2024 obdrželo celkem 35 mimolibereckých základních škol a na veletrh se díky ní podívalo 2212 žáků ze 103 tříd. Liberecký kraj stejným způsobem finančně podporuje i další dvě burzy středních škol, které se konají v České Lípě a Semilech. Burzu v České Lípě díky dotaci od Libereckého kraje navštívilo 436 žáků z 9 základních škol na Českolipsku a burzu v Semilech celkem 498 žáků z 15 základních škol na Semilsku.

Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní program je v Libereckém kraji aktivován od roku 2010. Jeho cílem je zvýšení motivace příslušné věkové skupiny ke vzdělávání v oborech, které jsou poptávané trhem práce, ale dlouhodobě je nízký zájem o jejich studium. Ve školním roce 2023/2024 bylo do stipendijního programu zahrnuto celkem **27 oborů**, z toho 25 tříletých řemeslných učebních a 2 čtyřleté maturitní obory.

Tabulka 3.3.9 Počet žáků vzdělávajících se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělání

	Podpora od šk. roku	Kód KKO	Název oboru	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
1	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	23	31	52	58

2	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud	129	147	165	181
3	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)	194	178	186	196
4	2020/2021	26-52-H/01	Elektromechanik pro zařízení a přístroje	67	70	88	98
5	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér	139	143	150	133
6	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik	43	37	41	46
7	2020/2021	23-55-H/02	Karosář	16	13	10	5
8	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř	0	0	0	9
9	2020/2021	31-58-H/01	Krejčí	29	30	26	25
10	2020/2021	41-56-H/01	Lesní mechanizátor	29	24	27	26
11	2011/2012	39-41-H/01	Maliř a lakýrník	23	12	14	27
12	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař	127	96	78	79
13	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů	90	71	73	82
14	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel	118	115	122	168
15	2020/2021	29-53-H/01	Pekař	40	37	46	57
16	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář	10	10	6	11
17	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla	69	68	86	92
18	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik	136	154	160	168
19	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	0	6	10	20
20	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	6	6	7	5
21	2010/2011	36-64-H/01	Tesař	32	44	49	64
22	2020/2021	28-63-H/01	Výrobce bižuterie a dekor. předmětů	24	26	35	55
23	2020/2021	41-52-H/01	Zahradník	15	24	28	38
24	2010/2011	36-67-H/01	Zedník	52	58	58	63
25	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	100	110	105	99
26	2020/2021	82-51-H/03	Zlatník a klenotník	36	30	35	46
27	2020/2021	41-57-H/01	Zpracovatel dřeva	6	10	18	20
CELKEM				1553	1550	1675	1871

Zdroj: Výkazy MŠMT o střední škole k 30. 9. daného školního roku. Data vždy zahrnují i absolventy z předchozího šk. roku.

Do Stipendijního programu Libereckého kraje je zapojeno **čtrnáct středních škol**.

- *Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola a Střední odborná škola, Česká Lípa, příspěvková organizace*
- *Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace*
- *Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace*
- *Střední škola, Semily, příspěvková organizace*
- *Střední průmyslová škola technická, Jablonec nad Nisou, Belgická 4852, příspěvková organizace*
- *Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace*
- *Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělkova 1387, příspěvková organizace*
- *Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace*
- *Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Smetanovo zátiší 470, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace*
- *Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace*
- *Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace*

Ve školách zapojených do stipendijního programu mohou žáci v podporovaných oborech získat v případě splnění podmínek dva druhy stipendií – motivační a prospěchové. Motivační stipendium je vypláceno měsíčně ve výši 500 Kč při splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální míra absence 25 %, žák neopakuje ročník, věk do 26 let. Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně při splnění daných podmínek, jeho výše je pro příslušný ročník diferencovaná. V 1. ročníku činí 1.000 Kč, ve 2. ročníku 2.000 Kč, ve 3. ročníku 3.000 Kč a u maturitních oborů ve 4. ročníku 4.000 Kč.

Tabulka 3.3.10 Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vyplaceno v tis. Kč	900,3	1 466,25	1 883,85	2 041,60	2 287,62	2 367,33	2 446,98	2 686,85	2 393,43	3 461,05	6 481,05	6 706,65

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

V rozpočtu Libereckého kraje byla **na stipendia v roce 2023** vyčleněna částka 6.000.000 Kč a vyplaceno bylo **celkem 6.706.650 Kč**. Výše finančních prostředků vynakládaných na stipendia postupně narůstá v závislosti na zvyšující se počet podporovaných žáků, kteří vybrané obory studují.

Spolupráce se zaměstnavateli a Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje

V rámci stipendijního programu bylo možné se ve školním roce 2023/2024 vzdělávat v některém ze tří oborů, na jejichž podpoře se finančně podílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. Z oblasti zemědělství se jedná o obory **Zemědělec–farmář** a **Agropodnikání**, které podporuje Regionální agrární rada Libereckého kraje. Dalším oborem je **Technologie silikátů** podpořená Nadací PRECIOSA.

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje přispívá k vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Je strategickým partnerstvím šesti subjektů (Liberecký kraj, Úřad práce, Krajská hospodářská komora Liberec, Regionální rada Českomoravské komory odborových svazů, Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje a Technická univerzita v Liberci) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti. Jeho hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim pomůže při hledání nového zaměstnání. Celková koncepce tkví v nastavení efektivní spolupráce veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Činnost Paktu zaměstnanosti podporuje Liberecký kraj částkou 200.000 Kč ročně, kterou poskytuje Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje z. s., realizátorovi projektu.

3.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2023/2024 bylo v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 6 vyšších odborných škol. Všechny vyšší odborné školy byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy. Jedna vyšší odborná škola však i ve školním roce 2023/2024 aktivně nepůsobila. Jedná se o Vyšší odbornou školu sklářskou a Střední školu, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace, která ve školním roce 2023/2024 již pátým rokem po sobě nepřijala studenty ke vzdělávání, neboť zájem ze strany uchazečů nebyl dostatečný. Ve školním roce 2024/2025 však bylo vzdělávání opět obnoveno, neboť škola přijala 11 studentů do prvního ročníku.

Tabulka 3.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve vyšších odborných školách

Forma vzdělávání	2021/2022		2022/2023		2023/2024	
	denní	ostatní	denní	ostatní	denní	ostatní
Počet studentů	238	21	198	14	184	22
Celkem za všechny formy	259		212		206	

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Vyšší odborné školy navštěvovalo ve školním roce 2023/2024 **206 studentů**, tj. o 6 studentů méně než v předchozím školním roce. Celkový počet studentů se tak oproti loňskému školnímu roku opět snížil. Dlouhodobě se tak potvrzuje skutečnost, že počty studentů v segmentu vyššího odborného vzdělávání jsou stále nízké.

V denní formě se vzdělávalo 184 studentů, tj. o 14 studentů méně než v předchozím školním roce. V ostatních formách vzdělávání se zvýšil počet studentů ze 14 na 22. Ostatní formy vzdělávání nabízely dvě vyšší odborné školy. Jedná se o formu kombinovanou, přičemž Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace nabízí pouze tuto formu vzdělávání a Střední uměleckoprůmyslová škola a Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Turnov, Skálova 373, příspěvková organizace nabízí kromě kombinované také denní formu vzdělávání.

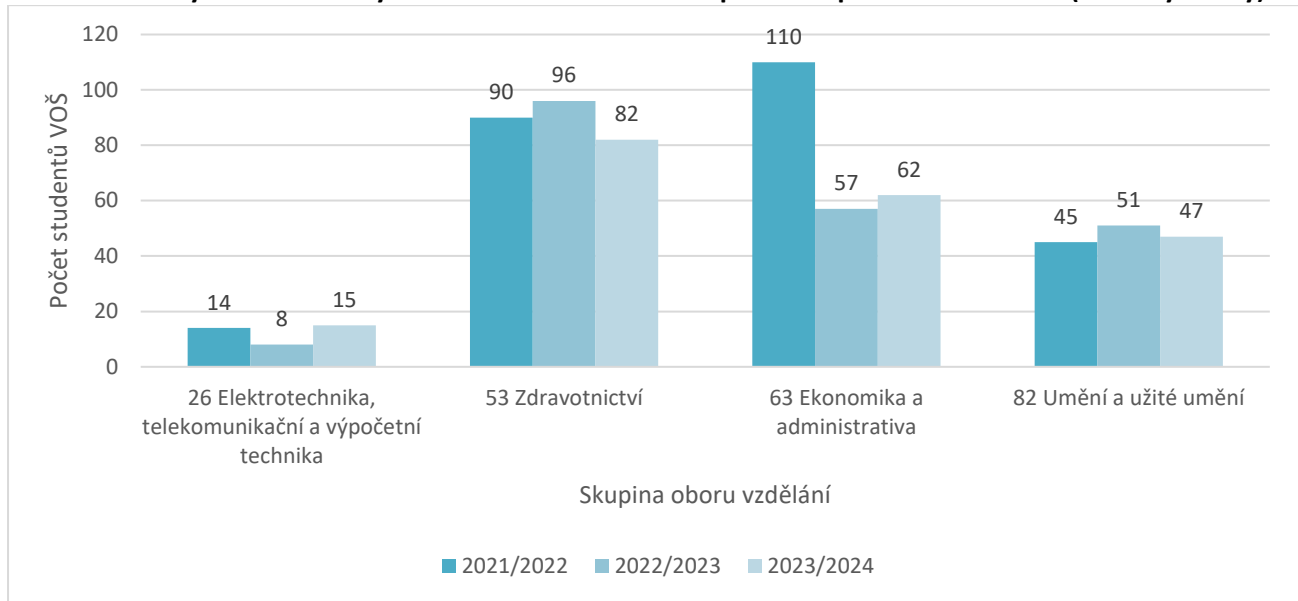
Početní zastoupení v jednotlivých skupinách oborů vzdělání je patrné z tabulky 3.4.2. Z hlediska zastoupení jednotlivých skupin oborů vzdělání vykazovala nejvyšší počet studentů ve školním roce 2023/2024 skupina 53 Zdravotnictví, a to 82 studentů. Meziročně v této skupině oborů došlo k poklesu o 14 studentů. K nárůstu došlo ve skupinách 63 Ekonomika a administrativa a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, a to celkově o 13 studentů. Pokles zaznamenala skupina 82 Umění a užité umění (o 4 studenty). Přehledně situaci dokresluje graf 3.4.1.

Tabulka 3.4.2 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů	2021/2022	2022/2023	2023/2024
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	14	8	15
53 Zdravotnictví	90	96	82
63 Ekonomika a administrativa	110	57	62
82 Umění a užité umění	45	51	47
Celkový počet studentů ve všech formách vzdělávání	259	212	206

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Graf 3.4.1 Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání podle skupin oborů vzdělání (všechny formy)

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely celkem 7 aktivních vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů vzdělání. Skupiny oborů vzdělání a počty studentů, kteří se vzdělávali v prvních ročnících vyšších odborných škol, zobrazuje tabulka 3.4.3.

Tabulka 3.4.3 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol a počet nově přijatých studentů dle jednotlivých skupin (všechny formy)

Skupiny oborů		2021/2022		2022/2023		2023/2024	
		1. ročník	NP	1. ročník	NP	1. ročník	NP
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	0	0	0	0	15	15
53	Zdravotnictví	54	53	43	41	34	34
63	Ekonomika a administrativa	63	57	24	20	34	31
82	Umění a užité umění	15	15	22	21	9	9
Celkový počet studentů		132	125	89	82	92	89

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: NP = nově přijatí.

V prvních ročnících vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2023/2024 vzdělávalo 92 studentů, což představovalo nárůst o 3 studenty oproti předchozímu školnímu roku. V tabulce je rozlišen celkový počet studentů v prvních ročnících a počet nově přijatých studentů (NP). Z toho je zřejmé, že někteří studenti se vzdělávali v prvním ročníku opakovaně. Ve školním roce 2023/2024 se jednalo o 3 studenty, což je méně než v předchozím školním roce.

Z celkového pohledu je zřejmé, že početní stavy studentů v prvních ročnících kopírují trend v celém segmentu vyššího odborného vzdělávání. Počty přijatých studentů do prvních ročníků v předchozích letech meziročně mírně narůstaly, v posledních dvou letech však došlo k poklesu. Oproti školnímu roku 2021/2022, kdy dosáhl počet studentů prvních ročníků 132 (ve sledovaném období maximum), studovalo ve školním roce 2023/2024 92 studentů, tedy o 40 studentů méně oproti maximum.

Největší zájem o studium a rovněž největší počet studentů v prvním ročníku vyššího odborného vzdělávání zaznamenaly obory skupiny 53 Zdravotnictví a 63 Ekonomika a administrativa, oba shodně po 34 studentech. Zájem o skupinu 53 Zdravotnictví se oproti školnímu roku 2022/2023 snížil o 9 studentů. Naopak skupina oborů 63 Ekonomika a administrativa posílila meziročně o 10 studentů. Ta vykazovala dlouhodobě největší počty studentů. Ve školním roce 2022/2023 však došlo k výraznému poklesu, a to meziročně o 39 studentů v prvním ročníku. V tomto školním roce se počet studentů opět mírně zvýšil. Ve skupině 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika nebyli vykazováni v předchozích dvou školních letech žádní studenti. Ve školním roce 2023/2024 bylo přijato 15 studentů. Ve skupině 82 Umění a užité umění došlo meziročně k poklesu o 13 studentů a v umělecky zaměřených oborech se tak vzdělávalo pouze 9 studentů.

Ve školním roce 2023/2024 vykazala Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, k 31. 10. 2023 (výkonové výkazy) v prvním ročníku v oboru 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant v denní formě vzdělávání pouze 9 studentů a v oboru 53-41-N/51 Diplomovaná dětská sestra v denní formě vzdělávání také pouze 9 studentů. Jedná se o počet studentů v prvním ročníku, který neodpovídá minimálnímu počtu studentů stanoveného vyhláškou. Ta stanoví minimální počet studentů v prvním ročníku na 10. Škola proto požádala zřizovatele o výjimku z nejnižšího počtu studentů a ta jí byla usnesením č. 534/23/ZK ze dne 28. 11. 2023 povolena. Pro obor oboru 53-41-N/51 Diplomovaná dětská sestra žádala škola o výjimku z nejnižšího počtu žáků poprvé. Pro obor 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant škola žádala o výjimku z nejnižšího počtu studentů již druhým rokem.

Segment vyššího odborného školství byl, tak jako v předchozím školním roce, ovlivněn ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Přijímání do vyšších odborných škol bylo upraveno zákonem č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů. Uchazeči mohli být přijati a zařazeni podle § 95 školského zákona i do probíhajícího 1. ročníku, doklady prokazující získání předchozího vzdělání nebo splnění přijímacích kritérií podle § 94 odst. 3 písm. a) nebo c) školského zákona čestným prohlášením. Uchazečům mohl být po dobu nezbytně nutnou zčásti nebo zcela nahrazen vzdělávací obsah akreditovaného vzdělávacího programu.

Počet absolventů vyšších odborných škol je uveden v tabulce 3.4.4. Vyšší odborné vzdělávání ukončilo ve školním roce 2023/2024 celkem 50 studentů, což představuje celkově nárůst o 17 absolventů oproti předchozímu školnímu roku. Nejvyšší počet absolventů zaznamenaly skupiny oborů 53 Zdravotnictví a 82 Umění a užité umění, a to 25 resp. 15 absolventů. Oproti předchozímu školnímu roku se počet absolventů ve skupině 53 Zdravotnictví zvýšil o 14, ve skupině 82 Umění a užité umění o 6. Žádný absolvent nebyl zaznamenán ve skupině oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. Skupina 63 Ekonomika a administrativa vykazovala stejný počet absolventů, jako v dvou předchozích letech, a to 10.

Tabulka 3.4.4 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů	Školní rok		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	2	3	0
53 Zdravotnictví	14	11	25
63 Ekonomika a administrativa	10	10	10
82 Umění a užité umění	7	9	15
Celkový součet studentů ve všech formách vzdělávání	33	33	50

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

DZ ČR na období 2023–2027 se v segmentu vyššího odborného vzdělávání chce zaměřit na postavení vyšších odborných škol ve vzdělávacím systému, a to s ohledem na trh práce a záměry vysokého školství. Také plánuje zmodernizovat absolutorium, a to formou kompletní absolventské práce s obhajobou. V neposlední řadě chce zlepšit nástroje pro vstup absolventů na trh práce.

K naplňování těchto cílů zatím nedošlo, ačkoliv úvahy nad směřováním segmentu vyššího odborného školství se promítají v mnoha dlouhodobých záměrech ČR opakovaně. Jednalo se např. o prostupnost mezi vyšším odborným vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním, propojení procesu akreditace programů vyššího odborného vzdělávání se zápisem do školského rejstříku či inovace v nových akreditovaných vzdělávacích programech, rozšíření nabídky programů vyššího odborného vzdělávání. **Segment vyššího odborného vzdělávání tak i nadále stagnuje a cíle a strategie zůstávají nenaplněny.**

Cílem DZ LK 2024–2028 je dostupná oborová nabídka vyšších odborných škol, a to podporou oborů s dobrou uplatnitelností na trhu práce (zejména obory zdravotnické, technické a přírodovědné) a unikátních oborů. To vše s ohledem na demografický vývoj, naplněnost kapacit, regionálních či nadregionálních potřeb. Tyto cíle jsou nové a jejich naplňování budeme uskutečňovat v následujícím období.

3.5 Vzdělávání žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP prostupuje všemi úrovněmi vzdělávacího systému. Vzdělávají se za **pomoci podpůrných opatření v běžných školách, ve školách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona**, které jsou přímo určené pro děti a žáky se SVP, **nebo v oboru základní škola speciální**, kde se vzdělávají žáci s těžšími formami postižení. Forma vzdělávání je zvolená na základě doporučení ŠPZ po posouzení jejich individuálních vzdělávacích potřeb.

Liberecký kraj zřizuje školy, kde se vzdělávají děti a žáci s vadami řeči, sluchu, tělesným i mentálním postižením, kombinovanými vadami či autismem. V těchto školách se vzdělávání uskutečňuje ve třídách se sníženým počtem dětí/žáků a školy intenzivně spolupracují se ŠPZ.

V běžné škole poskytují odbornou péči dětem, žákům, studentům, zákonným zástupcům a pedagogům školní metodici prevence, výchovní poradci, školní speciální pedagogové, školní psychologové a také pracovníci ŠPZ, kteří se školou komunikují zejména při vytváření doporučení.

Následující tabulky uvádějí počty dětí se zdravotním postižením v jednotlivých segmentech vzdělávání v Libereckém kraji.

V předškolním vzdělávání počet dětí ve speciálních třídách klesl o 3. V běžných třídách stoupl počet dětí o 21. Data tedy ukazují na pozitivní vývoj inkluze, i když počet dětí ve speciálních třídách klesá pouze mírně. Nejpočetnější skupinou z hlediska SVP byly jak v běžných, tak ve speciálních třídách děti s vadami řeči.

Tabulka 3.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2021/2022		2022/2023		2023/2024	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	14	14	7	8	5	9
Sluchové postižení	7	9	8	8	8	8
Zrakové postižení	11	11	11	8	9	11
Vady řeči	180	42	202	48	186	56
Tělesné postižení	13	13	13	20	7	14
S více vadami	36	13	38	26	62	22
Vývojové poruchy učení	4	11	4	7	0	6
Vývojové poruchy chování	21	19	12	28	19	33
Autismus	41	25	41	30	37	45
Celkem podle postižení	327	157	336	183	333	204
Bez rozlišení postižení ve ST	1	-	2	-	2	-
Celkem ve speciálních třídách	328	-	338	-	335	-

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

V základních školách také klesl počet žáků ve speciálních třídách, a to o 64. Současně stoupl počet žáků v běžných třídách, a to o 31. Ve speciálních třídách byli nejpočetnější skupinou žáci s mentálním postižením (979). V běžných třídách byli nejpočetnější skupinou žáci s vývojovými poruchami učení (1 979). Z hlediska inkluze lze konstatovat, že **většina žáků byla začleněna do běžných tříd ZŠ**.

Tabulka 3.5.2 žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2021/2022		2022/2023		2023/2024	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	958	209	953	216	979	224
Sluchové postižení	26	33	26	34	22	33
Zrakové postižení	2	42	3	39	3	55
Vady řeči	136	386	135	422	142	451
Tělesné postižení	7	49	13	42	13	40
S více vadami	311	88	343	92	393	92
Vývojové poruchy učení	110	2022	113	2111	105	1979
Vývojové poruchy chování	61	648	51	743	46	851
Autismus	128	104	124	124	121	129
Celkem podle postižení	1739	3581	1761	3823	1824	3854
Bez rozlišení postižení ve ST	5	-	15	-	16	-
Celkem ve speciálních třídách	1744	-	1776	-	1840	-

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Ve středních školách byl zaznamenán ve speciálních třídách nárůst o 27 žáků a v běžných třídách nárůst o 63 žáků. Ve vyšším odborném vzdělávání nebyl evidován žádný student se SVP.

Tabulka 3.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2021/2022		2022/2023		2023/2024	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	153	15	145	13	156	14
Sluchové postižení	0	17	0	15	1	17
Zrakové postižení	2	8	2	9	2	10
Vady řeči	8	15	7	25	14	29
Tělesné postižení	2	12	1	12	1	10
S více vadami	43	9	41	12	43	8
Vývojové poruchy učení	30	249	33	272	31	303
Vývojové poruchy chování	27	51	20	74	24	98
Autismus	18	19	14	24	18	30
Celkem podle postižení	283	395	263	456	290	519

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Z níže uvedených dat vyplývá, že **meziročně došlo v Libereckém kraji k nárůstu počtu dětí a žáků se SVP o 219**. Ve srovnání se školním rokem 2020/2021 jejich počet stoupl o 755. To poukazuje na pokračující stoupající trend, který může být způsobem například i kvalitnější diagnostikou.

Tabulka 3.5.4 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských, základních a středních školách, bez rozdílu zřizovatele

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Děti a žáci v LK celkem	72573	73129	76105	76240
děti a žáci se SVP	8082	7852	8618	8837
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	6475	6482	6822	7024
se ZP ve speciálních třídách	2276	2349	2360	2447
se ZP individuálně integrovaní	4199	4133	4462	4577
děti a žáci bez ZP	66098	66647	69283	69216
děti a žáci bez SVP	64491	65277	67487	67403

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Tabulka 3.5.5 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách, bez rozdílu zřizovatele

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Mateřské školy – děti celkem	14962	15195	15490	15158
děti se SVP	798	757	836	844
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	476	484	519	537
se ZP ve speciálních třídách	338	327	336	333
se ZP individuálně integrovaní	138	157	183	204

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Tabulka 3.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základních školách, bez rozdílu zřizovatele

	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Základní školy – žáci celkem	41688	41652	43569	43100
žáci se SVP	6492	6340	6945	7050
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	5305	5320	5584	5678
se ZP ve speciálních třídách	1644	1739	1761	1824
se ZP individuálně integrovaní	3661	3581	3823	3854

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Tabulka 3.5.7 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve středních školách, bez rozdílu zřizovatele

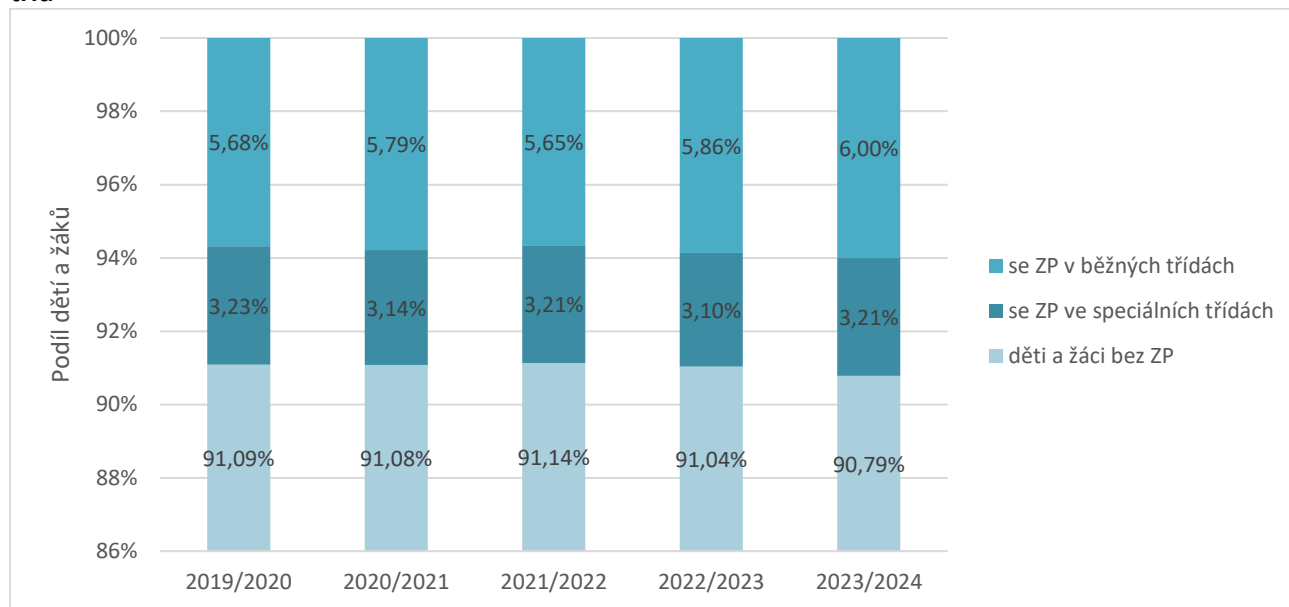
	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15923	16282	17046	17982
žáci se SVP	792	755	837	943
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	694	678	719	809
se ZP ve speciálních třídách	294	283	263	290
se ZP individuálně integrovaní	400	395	456	519

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

V běžných třídách se ve školním roce 2023/2024 vzdělávalo **6 % dětí a žáků se ZP** v běžných třídách. **Ve speciálních třídách** se vzdělávalo **3,21 % dětí a žáků se ZP**.

Níže uvedený graf 3.5.1 ukazuje, že mezi školními roky 2022/2023 a 2023/2024 **mírně stoupla tendence vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením v běžných třídách**, což vypovídá o pozitivním vývoji inkluze. Procentuální počet dětí a žáků bez ZP klesl od školního roku 2019/2020 o 0,3 %.

Graf 3.5.1 Děti a žáci se zdravotním postižením (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Údaje zahrnují pouze děti v mateřských školách, žáky základních a středních škol.

Z tabulek výše vyplývá, že ve všech stupních vzdělávání došlo oproti školnímu roku 2020/2021 k nárůstu počtu dětí a žáků se SVP. Vzdělávání těchto dětí a žáků klade větší nároky na pedagogy a ředitele, a to i s ohledem na dodržování příslušných právních předpisů. Zejména v běžných třídách, kde dochází k inkluzi, pozorujeme v kraji tlak na pedagogy, kteří bez dostatečných znalostí, např. z oblasti speciální pedagogiky, musí zajistit odpovídající a kvalitní výuku jak pro žáky bez ZP, tak i pro ty, kteří kvůli svému zdravotnímu stavu potřebují různé úpravy ve vzdělávání, ať už ve formě podpůrných opatření (asistenti pedagoga, speciální pomůcky apod.) nebo formou úpravy vzdělávání. Pedagogové se často také potýkají s agresivitou těchto dětí a žáků, která znesnadňuje práci v kolektivu.

Jedním z cílů DZ LK 2020–2024 bylo podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v aktuálně definovaných problematikách, např. speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností při výuce. Liberecký kraj dlouhodobě podporuje vzdělávání pedagogických pracovníků a např. skrze poradenská pracoviště, která zřizuje, se pořádají různá metodická setkání. Liberecký kraj každoročně vyhlašuje dotační program na podporu kompenzačních pomůcek (viz kap. 6), v rámci kterého mohou školy žádat o pomůcky, jež pomáhají při vzdělávání dětí a žáků se SVP. Dále odbor školství poskytuje školám metodickou podporu, komunikuje s rodiči, řediteli, pedagogy ve snaze najít a zajistit kvalitní vzdělávání pro všechny děti a žáky. Tím je rovněž naplňován cíl DZ LK 2020–2024 podporovat spolupráci a komunikaci rodičů a školy.

Dalším cílem DZ LK 2020–2024 v této oblasti je zachovat a zkvalitnit speciální školství jako relevantní alternativu inkluzivního vzdělávání. Liberecký kraj podporuje navyšování kapacit škol, které mají buď třídy

pro děti a žáky se SVP, nebo jsou přímo zřízené pro děti a žáky se SVP. O tom svědčí i pokračující práce v Zeyerově ulici v Liberci, kam se přestěhuje část Základní školy a Mateřské školy pro tělesně postižené. Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace, aby mohla být navýšena její kapacita a škola tím získala vyhovující prostory, nebo podpis memoranda mezi Libereckým krajem a městem Jilemnice ohledně realizace rekonstrukce budovy v Kostelní ulici v Jilemnici, kam se přestěhuje část Základní školy a Mateřské školy, Jilemnice, Komenského 103, příspěvková organizace, aby sídlila ve vhodnějších prostorách. OŠMTS také každoročně podporuje žádosti škol obecních zřizovatelů o zřízení tříd pro děti a žáky se SVP.

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Formou podpory vzdělávání nadaných žáků je **organizace postupových kol oborových soutěží**, které jsou pořádány a garantovány vysokými školami a dalšími odbornými subjekty jako je např. Jednota českých matematiků a fyziků, Mensa ČR, Česká astronomická společnost.

Liberecký kraj byl realizátorem projektu „Okresní a krajská kola oborových soutěží v Libereckém kraji v roce 2024“, do kterého se ve školním roce 2023/2024 v prezenční formě zapojilo v různých věkových kategoriích v okresních a krajských kolech **téměř 16 000 žáků základních a středních škol**. Projekt byl podpořen ze státního rozpočtu částkou 638.120 Kč a Liberecký kraj se na jeho spolufinancování podílel částkou 1.425.000 Kč. Uskutečnilo se 17 oborových soutěží pro žáky základních a středních škol, krajská kola v 52 věkových kategoriích, okresní kola v 23 věkových kategoriích. Partnery projektu, resp. pověřenými organizacemi byly Střední škola a Mateřská škola, Liberec Na Bojišti, příspěvková organizace, Dům dětí a mládeže Libertin, Česká Lípa, Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou, Středisko volného času dětí a mládeže Semily. Dále se na realizaci oborových soutěží zařazených do projektu kraje podílelo Severočeské muzeum v Liberci a Technická univerzita v Liberci. Odbornou stránku soutěží a hodnocení účastníků zabezpečili pedagogové středních a základních škol a TUL.

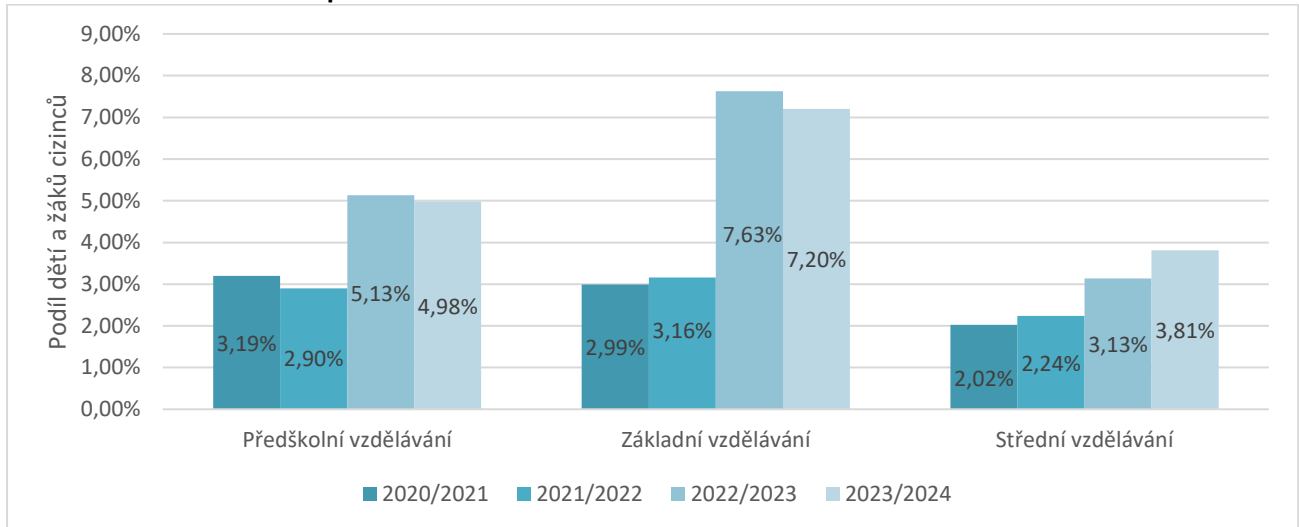
Za výsledky v ústředních kolech soutěží a další mimořádné úspěchy v oblasti vzdělávání ve školním roce 2023/2024 ocenil Liberecký kraj v prosinci 2024 celkem 90 žáků základních a středních škol finančním darem.

Další významné projekty zaměřené na podporu talentovaných dětí a mládeže v přírodních a technických vědách dlouhodobě spolufinancované Libereckým krajem byly „Dětská univerzita 2023/2024“ (podpora LK 500.000 Kč) realizovaný TUL a „Podpora vzdělávání mládeže“ (podpora LK 1.500.000 Kč), projekt společnosti iQLANDIA, o.p.s. v Liberci.

3.6 Vzdělávání cizinců

Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahují na občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území ČR pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se týká také cizinců, kteří jsou oprávněni pobývat na území ČR trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a účastníků řízení o udělení mezinárodní ochrany.⁶

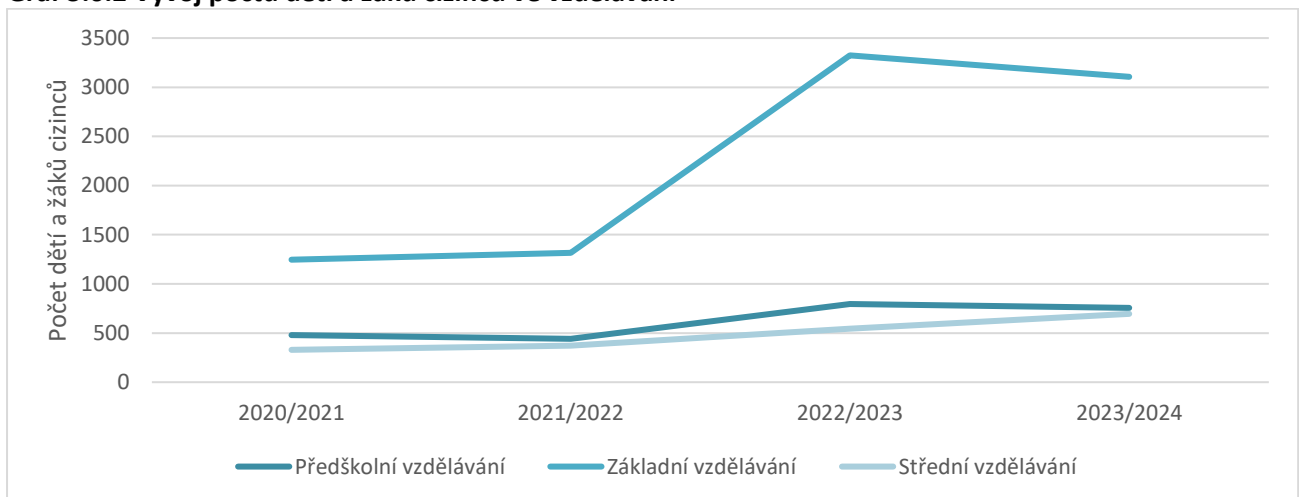
Graf 3.6.1 Relativní zastoupení dětí a žáků cizinců

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání představují děti/žáci cizinci v předškolním vzdělávání 4,98 %, v základním vzdělávání 7,20 % a ve středním vzdělávání 3,81 %. **Meziročně byl zaznamenán mírný pokles v předškolním a základním vzdělávání a zároveň značný nárůst ve středním vzdělávání, což je způsobeno příchodem cizinců z Ukrajiny ve školním roce 2022/2023, kdy byl zřetelný silný nárůst především v základním vzdělávání, ze kterého postupně žáci odchází na střední školy.**

Graf 3.6.2 Vývoj počtu dětí a žáků cizinců ve vzdělávání

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

⁶ Vzdělávání dětí a žáků cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

Počet dětí cizinců v mateřských školách a žáků cizinců v základních školách se lehce zvyšuje již několik let. Skokový nárůst byl zaznamenán ve školním roce 2022/2023 a je spojen s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Ve školním roce 2023/2024 se počty cizinců v mateřských a základních školách mírně snížily. Z tabulky číslo 3.6.1 vyplývá, že toto snížení bylo způsobeno odlivem části ukrajinských dětí a žáků. U ostatních národností počty cizinců zůstávají stejné nebo se lehce navyšují.

Pokud jde o zemi původu dětí a žáků cizinců, jsou v Libereckém kraji nejpočetněji zastoupeny **děti a žáci z Ukrajiny. Ti vzhledem k okolnostem drtivě převažují. Dále jsou v Libereckém kraji nejvíce zastoupeny děti a žáci z Mongolska, Slovenska a Vietnamu.** Zvláštností v Libereckém kraji je početná komunita s mongolskou státní příslušností na Českolipsku.

Tabulka 3.6.1 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání podle občanství

Země původu	Stupeň vzdělání a školní rok								
	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024
Bulharsko	11	12	7	34	27	26	8	10	10
Česko	14754	14695	14403	40335	40245	39995	16209	16785	17547
Kazachstán	1	3	3	6	4	2	6	6	7
Moldavsko	15	9	11	48	46	49	5	11	10
Mongolsko	103	110	109	262	277	287	42	41	38
Německo	1			4	4	5	2	1	1
Polsko	8	8	9	23	28	20	7	6	15
Rumunsko	8	5	11	30	28	28	2	6	10
Rusko	12	17	12	26	23	26	10	5	6
Slovensko	50	48	33	230	219	206	67	67	74
Ukrajina	105	446	416	393	2400	2152	140	294	423
Vietnam	106	120	109	185	191	215	59	64	67
Ostatní cizinci	21	17	35	76	77	89	23	32	34
Celkem cizinci	441	795	755	1317	3324	3105	371	543	695

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

Poznámka: Nejsou započítány základní školy zřizované MŠMT. Žáci nižšího stupně víceletých gymnázií jsou v tomto případě započítáni mezi žáky středních škol. Nejsou započítány děti v přípravných třídách a přípravném stupni.

Vzdělávání žáků s nárokem na poskytování jazykové přípravy

Základní vzdělávání

K podpoře začleňování žáků cizinců do základního vzdělávání byla novelizována vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Podle ustanovení § 10 krajský úřad ve spolupráci se zřizovateli a obecními úřady obcí s rozšířenou působností určuje školy, které poskytují bezplatnou jazykovou přípravu žáků cizinců. Jedná se o základní školy, kde podíl žáků cizinců z celkového počtu žáků činil k 31. březnu předcházejícího školního roku alespoň 5 %.

K 1. září 2023 určil Krajský úřad Libereckého kraje pro poskytování jazykové přípravy žáků cizinců **85 základních škol**. Oproti předešlému školnímu roku se počet škol určených zvýšil o 23. Toto navýšení bylo způsobeno příchodem cizinců z Ukrajiny, kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny.

K bezplatné jazykové přípravě se může přihlásit žák cizinec, který plní povinnou školní docházku ve škole na území České republiky nejvýše 12 měsíců před podáním žádosti. Jazyková příprava probíhá v určených školách prezenčně, výjimečně distančně, ve skupinách s nejvýše deseti žáky a trvá dle rozhodnutí ředitele školy od 100 do 200 hodin po dobu max. 10 měsíců, a to přednostně v době vyučování.

Ve školním roce 2023/2024:

- v období září až prosinec 2023 požádalo **40 základních škol** o finanční prostředky pro **637 žáků a plánovaly odučit 3 504 hodin**,
- v období leden až červen 2024 požádalo **32 základních škol** o finanční prostředky pro **335 žáků a plánovaly odučit 3 593 hodin**.

Střední vzdělávání

Dle § 20 školského zákona, a § 6a vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), vytváří krajský úřad seznam určených škol.

Na tento seznam byly zařazeny střední školy, ve kterých tvořil podíl žáků cizinců z celkového počtu žáků školy k 31. březnu bezprostředně předcházejícího školního roku alespoň 5 %.

Na seznam určených škol mohly být rovněž zařazeny střední školy mající alespoň 5 žáků s nárokem na jazykovou přípravu (žák – cizinec, který se vzdělává ve škole zapsané v rejstříku škol a školských zařízení nejvýše 24 měsíců před podáním žádosti o zařazení do skupiny pro jazykovou přípravu).

Ve školním roce 2023/2024 byl seznam škol určených k poskytování jazykové přípravy žáků cizinců v Libereckém kraji vytvořen podruhé. Na základě podmínek stanovených vyhláškou bylo do seznamu zařazeno 5 středních škol:

- Gymnázium, Mimoň, Letná 263, příspěvková organizace,
- Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace,
- Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace,
- Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec, příspěvková organizace,
- Obchodní akademie, Česká Lípa, náměstí Osvobození 422, příspěvková organizace.

Ve školním roce 2023/2024:

- v období září až prosinec 2023 požádaly 4 střední školy o finanční prostředky pro 65 žáků a plánovaly odučit 259 hodin, vytvořily celkem 5 skupin jazykové přípravy,
- v období leden až červen 2024 požádaly 4 střední školy o finanční prostředky pro 48 žáků a plánovaly odučit 342 hodin, vytvořily celkem 5 skupin jazykové přípravy.

Opatření pro vzdělávání cizinců s nárokem na bezplatnou jazykovou přípravu ve středních školách byla stanovena pro školní rok 2023/2024. Následně byla účinnost těchto opatření vyhláškou s příslušnými úpravami prodloužena do dalších let.

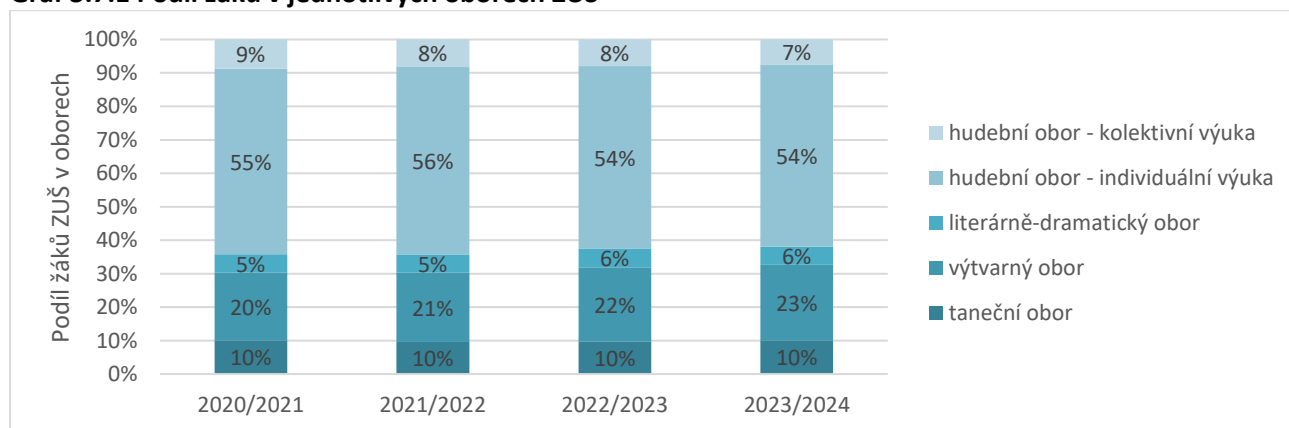
3.7 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém.

Na území Libereckého kraje působí **22 základních uměleckých škol** (dále jen „ZUŠ“), 21 z nich je zřizováno obcemi, 1 ZUŠ má soukromého zřizovatele. Převažují ZUŠ zřízené jako samostatné právnické osoby, pouze 3 (v Liberci v Jabloňové ulici, Hrádku nad Nisou a ve Frýdlantě) jsou organizačně spojeny se základní školou. Přehled ZUŠ včetně všech míst poskytovaného vzdělávání je uveden v tabulce 1 v příloze.

Počet zapsaných účastníků v základním uměleckém vzdělávání ve školním roce 2023/2024 činil 10 253. Oproti předchozímu roku se zvýšil o 271 žáků. Využití celkové kapacity škol se meziročně snížilo z 93,68 % na 82,96 %, což bylo způsobeno navýšením kapacit základních uměleckých škol v kraji k 1. 9. 2023 o 1 590. Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální výukou, následuje výtvarný obor a taneční obor.

Graf 3.7.1 Podíl žáků v jednotlivých oborech ZUŠ

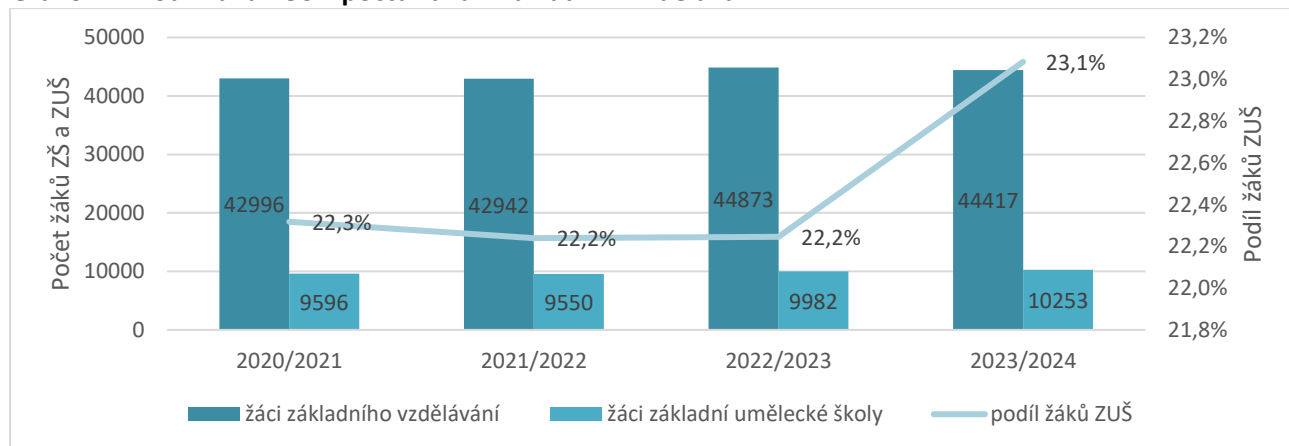

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

Počet žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, **se meziročně navýšil**. Stejně tak se navýšil i podíl žáků docházejících do ZUŠ vůči celkovému počtu žáků v základním vzdělávání. Tento podíl byl ve školním roce 2023/2024 nejvyšší za posledních pět let.

Graf 3.7.2 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Údaj o žácích v základním vzdělávání zahrnuje žáky základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií. Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

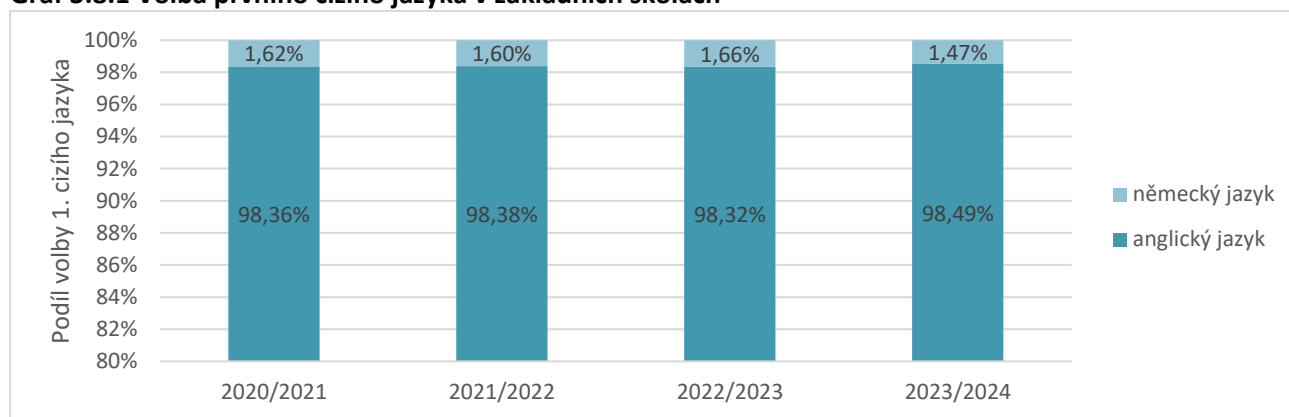
3.8 Jazykové vzdělávání

Výuka cizích jazyků se nejvíce realizuje v základních a středních školách. Hodinová dotace je stanovena v rámcových vzdělávacích programech. Výuka prvního cizího jazyka v základní škole probíhá povinně od 3. do 9. ročníku a má obvyklou časovou dotaci 3 hodiny týdně. Trendem v mnoha evropských zemích je vyučování prvního cizího jazyka již v nižších ročnících. Česká republika se v následujících letech bude ubírat podobným směrem.

Druhý cizí jazyk se do výuky zařazuje nejpozději od 8. ročníku. RVP pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk angličtinu, a to zejména kvůli návaznosti vzdělávacích programů SŠ. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji jako první cizí jazyk ne zvolili.

Dlouhodobě ve více jak 98 procentech si žáci základních škol volí jako první cizí jazyk angličtinu. Německý jazyk si jako první cizí jazyk v základní škole dlouhodobě vybírá kolem 1,5 % žáků. Společně pak angličtina a němčina při volbě prvního cizího jazyka zaujímají podíl 99,96 %.

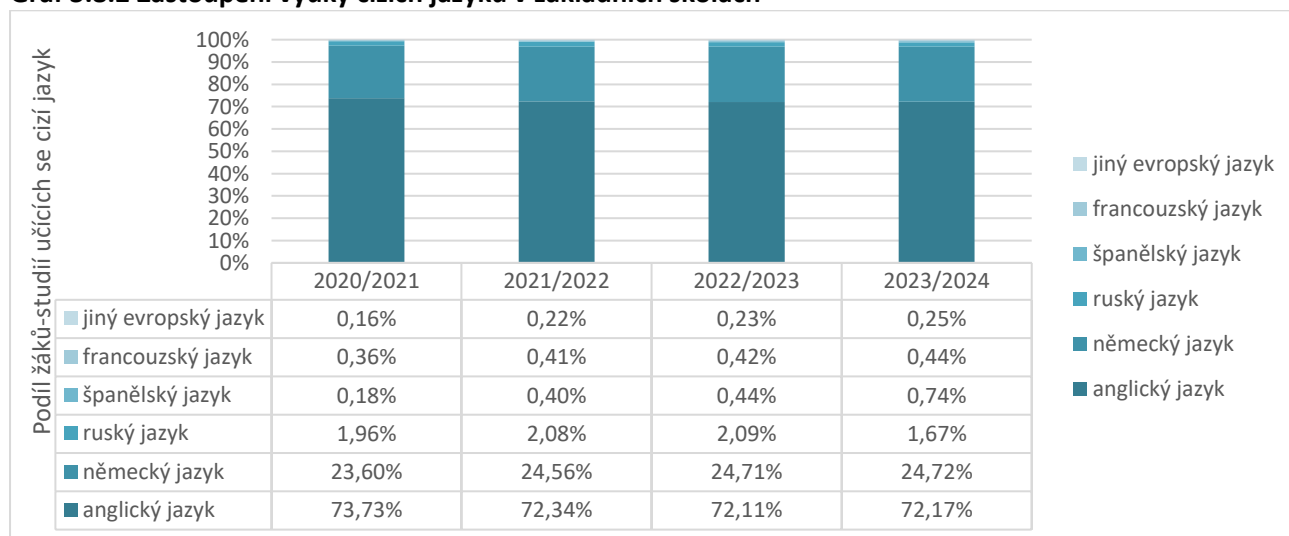
Graf 3.8.1 Volba prvního cizího jazyka v základních školách

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Kombinace anglického a německého jazyka je nejčastější kombinací prvního cizího jazyka s dalším cizím jazykem v základních školách. Zastoupení dalších cizích jazyků znázorněných v následujícím grafu je nízké.

Graf 3.8.2 Zastoupení výuky cizích jazyků v základních školách

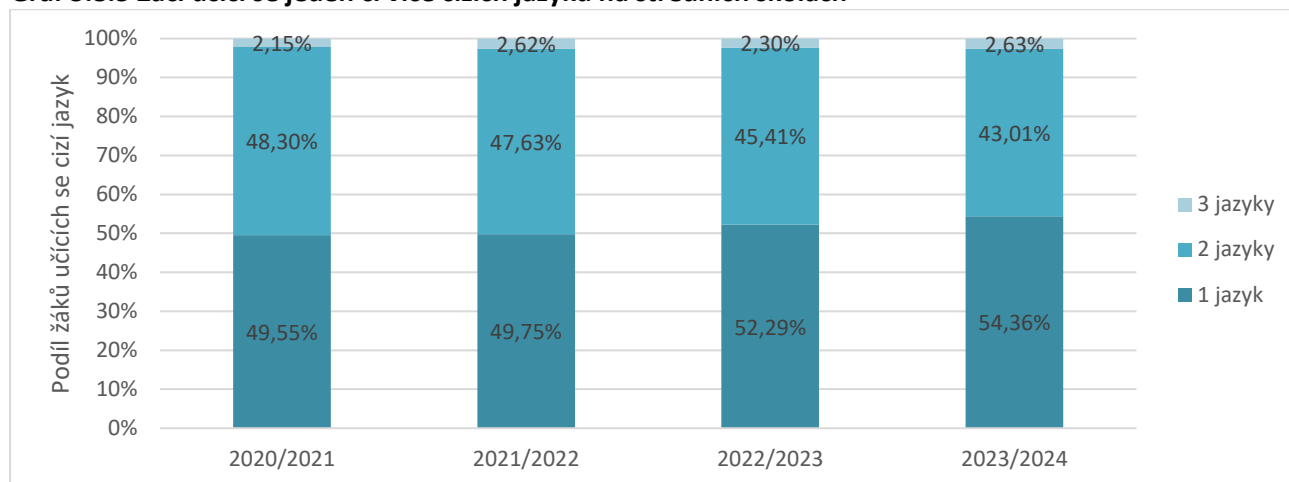

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Každý žák je do celku započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

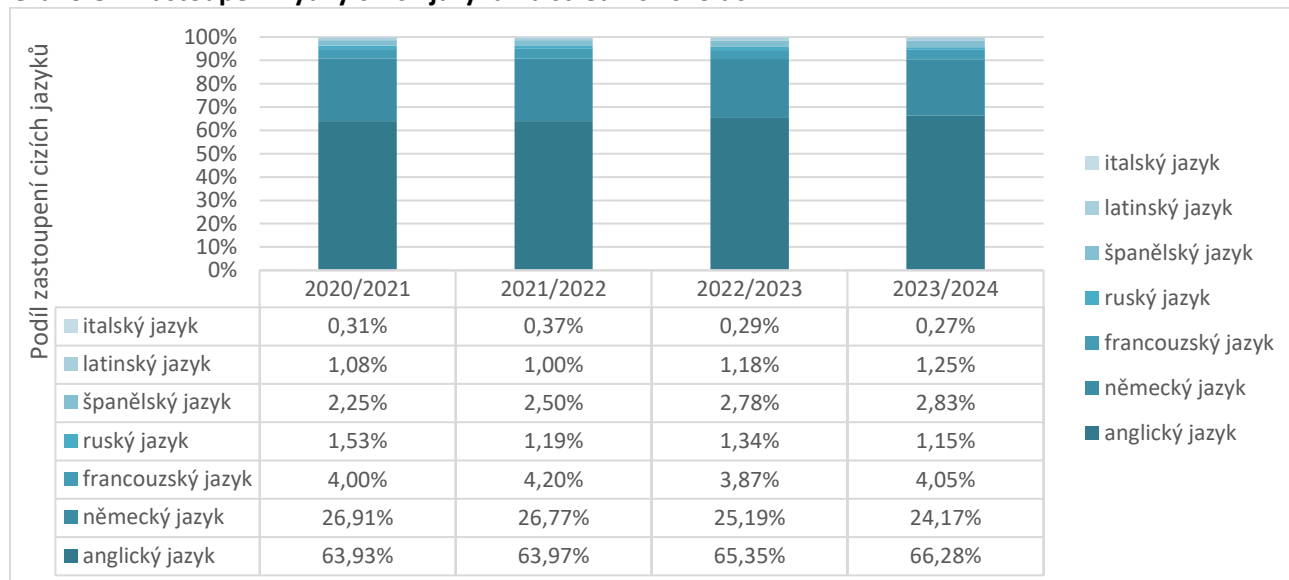
Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malém zastoupení i tři cizí jazyky, přičemž téměř polovina žáků na středních školách se učí dvěma cizími jazyky. Graf 3.8.3 prokazuje procentuální zastoupení žáků učících se cizí jazyk na středních školách. Obdobně jako je tomu na základních školách, je nejčastějším vyučovaným jazykem angličtina a následně němčina. Další cizí jazyky jsou vyučovány v míře do 10 %.

Graf 3.8.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků na středních školách

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Graf 3.8.4 Zastoupení výuky cizích jazyků na středních školách

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizími jazyky se učí.

Výuka německého jazyka je dána geografickou polohou Libereckého kraje, resp. České republiky. Významným faktorem je rovněž personální zajištění výuky cizích jazyků.

Možnost jazykového vzdělávání nejen v základních a středních školách, ale i pro veřejnost je dána jazykovou školou s právem státní jazykové zkoušky, a to při Obchodní akademii a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace, kterou zřizuje Liberecký kraj.

Další širokou nabídku jazykového vzdělávání nabízí soukromé subjekty či subjekty s nabídkou celoživotního vzdělávání jako například soukromé jazykové školy, NPI, Centrum vzdělanosti Libereckého kraje a další.

3.9 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Školní družiny a školní kluby působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. Střediska volného času pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působí **17 středisek volného času**. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje církev Jednota bratrská, jsou všechna ostatní zřizována obcemi. Přehled středisek je uveden v tabulce 2 v příloze.

Zájmová činnost ve střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 3.9.1.

V rámci kraje se ve srovnání s minulým školním rokem **počet zájmových útvarů zvýšil**. Úměrně tomu se zvýšil i počet účastníků zájmových útvarů. Vzhledem ke změně metodiky vykazování účastníků, která je platná od školního roku 2022/2023, lze porovnávat pouze poslední dva školní roky.

Tabulka 3.9.1 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok			
	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Středisek	17	17	17	17
Zájmových útvarů	932	899	919	1029
Účastníků zájmových útvarů	8 925	9 337	6 636	7584
Účastníků v odděleních – průměrný počet	9,6	10,4	7,2	7,4
Žáků základního vzdělávání	42 996	42 942	44 873	44417
Účast žáků základního vzdělávání na činnosti SVČ	20,8 %	21,7 %	14,8 %	17,1 %

Zdroj dat: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9., resp. k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Údaje o žácích základního vzdělávání zahrnují žáky nižšího stupně víceletých gymnázií, nejsou zahrnuti žáci základních škol zřizovaných MŠMT. Od školního roku 2022/2023 došlo ke změně metodiky vykazování účastníků (tzv. unikátní účastník), časové řady nelze v plném rozsahu porovnávat.

Školní družiny a školní kluby

Zájmové vzdělávání je poskytováno i ve školní družině a školním klubu. Činnost školní družiny (dále jen „ŠD“) je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce, přičemž pravidelná denní docházka je definována jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně čtyři dny v týdnu po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců.

Činnost školního klubu (dále jen „ŠK“) je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia přihlášené k pravidelné denní docházce nebo pravidelné docházce, přičemž pravidelná docházka je vymezena jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně jedenkrát za dva týdny po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců.

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 31. 8. 2024 **zapsáno 198 školních družin a 18 školních klubů**, z toho jich zřizují obce 200, Liberecký kraj 8, registrované církve 3 a soukromých je 5 školních družin. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení v ŠD a ŠK jsou uvedeny v tabulce 3.9.2.

Tabulka 3.9.2 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

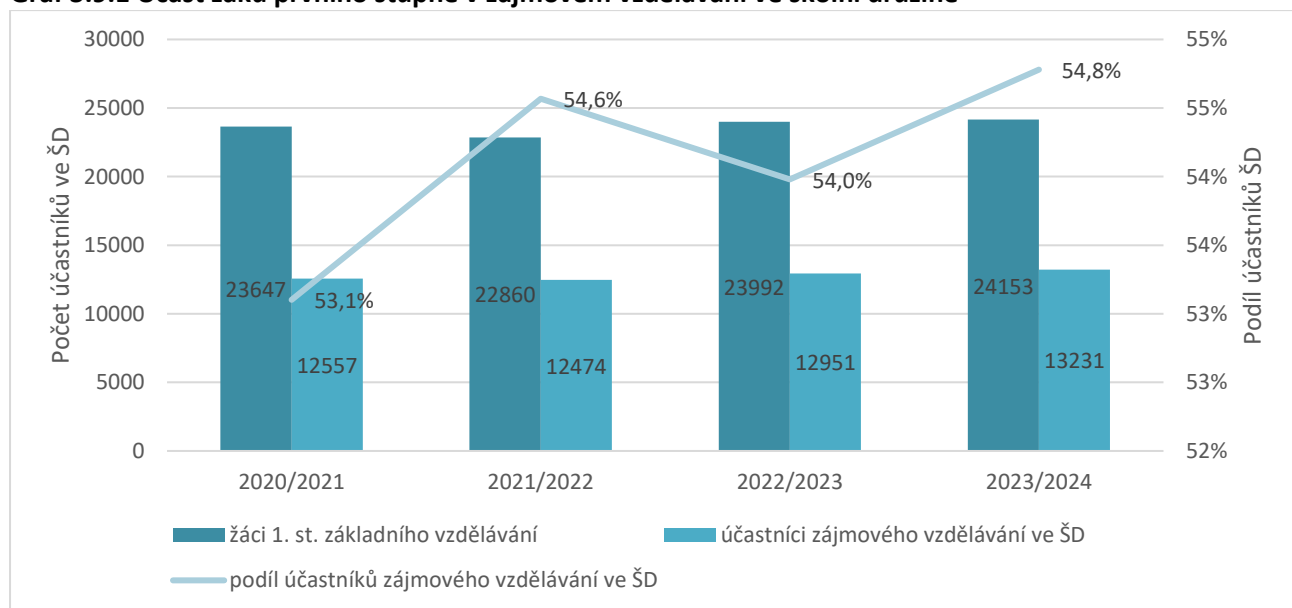
Počet /podíl	Školní rok			
	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024
Účastníci zájmového vzdělávání ve ŠD	12557	12474	12951	13231
Oddělení	522	525	539	557
Průměrný počet účastníků v oddělení	24,1	23,8	24	23,8

Zdroj dat: Zahajovací statistické výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

V předcházejících letech vstupovalo do základního vzdělávání více žáků, s tím rostla poptávka po zařazení žáků do zájmového vzdělávání ve školní družině. **Meziročně se počet účastníků vzdělávání ve ŠD i počet oddělení opět výrazně navýšil.** Ze základních škol je přesto stále patrný tlak na další navýšování kapacit školních družin, aby byl plně uspokojen zájem o přijetí pro žáky 1. stupně.

Předpokládáme, že kapacity školních družin v nadcházejících letech porostou. Umožňuje to DZ LK 2024-2028, který nově povoluje navýšení kapacity školní družiny a školního klubu v součtu až do 100 % kapacity dané základní školy. Navýšení školních družin a školních klubů se pravděpodobně nejvíce projeví ve školním roce 2025/2026, od něhož budou platné změny v rejstříku škol a školských zařízení na základě žádostí podaných v řádném termínu v roce 2024, kdy nový DZ LK 2024-2028 začal platit.

Graf 3.9.1 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj dat: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9., resp. k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

3.10 Školská poradenská zařízení

Typy školských poradenských zařízení jsou pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum. Pedagogicko-psychologická poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou a speciálně pedagogickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků. Speciálně pedagogické centrum poskytuje poradenské služby zejména při výchově a vzdělávání žáků s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

Pedagogicko-psychologické poradny

PPP vstupují do vzdělávacího procesu v případech, kdy je nějakým způsobem znesnadněn. Hlavní součástí aktivit PPP je přímá práce s dětmi, žáky a studenty ve věku od tří let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělávání, a rovněž práce s jejich rodiči. PPP poskytují pomoc zejména formou **individuální, ale i skupinové péče**.

Na základě doporučení PPP je volen nebo upravován vzdělávací proces dítěte, žáka nebo studenta. PPP aktivně ovlivňují proces přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace (volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie apod.). Dále poskytují **kariérové poradenství** a aktivně se podílí na činnostech v systému **primární prevence rizikového chování** u dětí a mládeže. Činnost PPP realizují zejména ambulantně a návštěvami odborných zaměstnanců ve školách a školských zařízeních.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP, v každém okrese jedna:

- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace,
 - odloučené pracoviště ve Frýdlantu,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace,
 - odloučená pracoviště v Turnově a Jilemnici,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace,
 - odloučené pracoviště v Novém Boru.

Tabulka 3.10.1 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

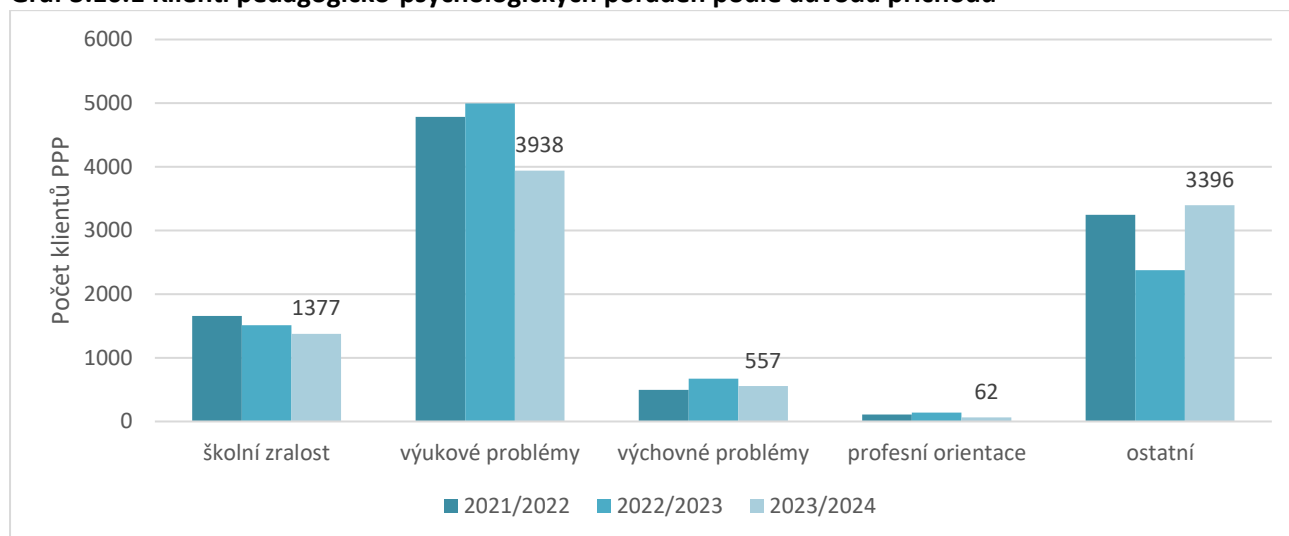
Klienti	Školní rok		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
MŠ a MŠ speciální	2166	1960	1755
Přípravná třída/stupeň	95	99	94
Základní škola a nižší stupeň víceletých gymnázií	7148	6691	6576
Střední škola bez nižšího stupně VG	839	910	871
Konzervatoř	3	2	1
VOŠ	2	8	5
Rodiče a jiní	40	26	28
Celkem	10293	9696	9330

Zdroj: Výkazy Z 23-01 k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Klienti se vykazují za předcházející šk. rok, nejnovější údaje jsou tedy ze statistického výkazu k 30. 9. 2024.

Ve školním roce 2023/2024 **počet klientů PPP meziročně klesl o 366**. Největší zastoupení v PPP mají opakovaně klienti docházející na základní školu a nižší stupeň víceletých gymnázií. Následující graf ukazuje, že nejčastějším důvodem příchodu klientů do PPP byly **výukové problémy**. Naopak nejmenší návštěvnost klientů v pedagogicko-psychologických poradnách se týkala profesní orientace a výchovných problémů, a to ve všech sledovaných obdobích.

Graf 3.10.1 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: Výkazy Z 23-01 k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Klienti se vykazují za předcházející šk. rok, nejnovější údaje jsou tedy ze statistického výkazu k 30. 9. 2024.

Speciálně pedagogická centra

Základ odborného týmu SPC tvoří **speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník**. Podle druhu a stupně ZP klientů může být tým doplněn dalšími odborníky. Obsahem činnosti SPC je zabezpečovat speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se ZP. Zároveň SPC poskytují odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace, a to ve spolupráci s rodinou, školou, školskými a dalšími zařízeními, a dalšími odborníky.

Na území Libereckého kraje působí pět SPC:

- SPC logopedické a surdopedické, příspěvková organizace (pro klienty s narušenou komunikační schopností a sluchově postižené),
 - odloučená pracoviště v České Lípě a v Semilech,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace (pro klienty tělesně postižené a klienty s poruchami autistického spektra),
 - dvě pracoviště v Liberci: pro klienty s poruchou autistického spektra a druhé pro tělesně postižené,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace (pro zrakově postižené klienty),
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace (pro mentálně postižené klienty nebo se souběžným postižením více vadami),
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně a speciálně pedagogickém centru, Semily, příspěvková organizace (pro klienty s poruchami autistického spektra),
 - pracoviště v Turnově a v České Lípě.

Z tabulky 3.10.2 vyplývá, že ve školním roce 2023/2024 se **počet klientů SPC zvýšil (celkem o 54)**. Graf 3.10.2 ukazuje, že nejčastějším druhem postižení byly **vady řeči**.

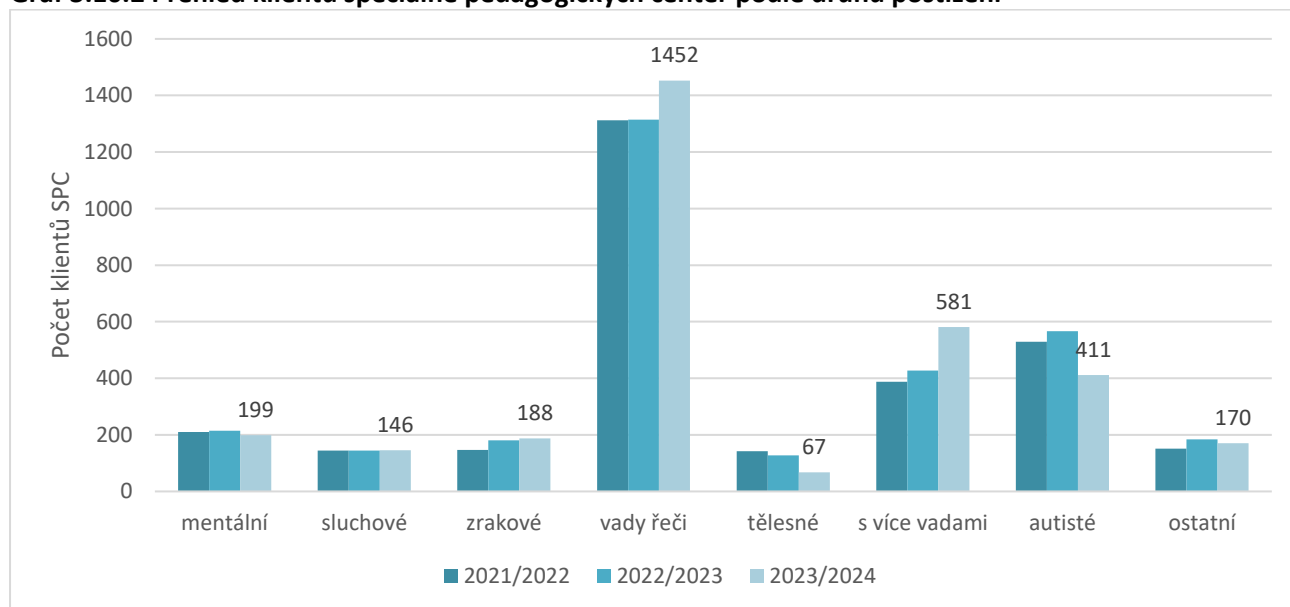
Tabulka 3.10.2 Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti	Místo vzdělávání	Školní rok		
		2021/2022	2022/2023	2023/2024
Z běžných škol (individuálně integrování)	MŠ	494	564	606
	PT	11	21	23
	ZŠ	1084	1103	1123
	SŠ	206	197	211
	KON	1	0	1
	VOŠ	1	0	0
Ze speciálních tříd a škol	MŠ	283	283	311
	PS	26	38	33
	ZŠ	704	713	705
	SŠ	103	115	117
	KON	0	0	0
	VOŠ	0	0	0
Rodiče a školsky nezařazení		111	126	84
Celkem		3024	3160	3214

Zdroj: Výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Klienti se vykazují za předcházející šk. rok, nejnovější údaje jsou tedy ze statistického výkazu k 30. 9. 2024.

Graf 3.10.2 Přehled klientů speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: Výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Klienti se vykazují za předcházející šk. rok, nejnovější údaje jsou tedy ze statistického výkazu k 30. 9. 2024.

Zatímco v případě speciálně pedagogických center pokračoval stejně jako v předchozích letech trend meziročního nárůstu klientů, v případě pedagogicko-psychologických poraden došlo k poklesu počtu klientů.

ŠPZ se neustále potýkají s vysokou administrativní zátěží a nedostatkem odborných pracovníků. Problematický je zejména nedostatek psychologů. PPP se navíc potýkají s tzv. „turistikou klientů“, a to nejen proto, že zákonní zástupci se snaží získat doporučení, které jim bude více vyhovovat, ale v kraji se objevují klienti z jiných krajů. Liberecký kraj se proto snaží neustále posilovat personální zajištění ŠPZ.

3.11 Ostatní školská zařízení

Výchovná a ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2023/2024 provozováno 19 školských výchovných a ubytovacích zařízení, z toho 17 domovů mládeže a 2 internáty. 15 domovů mládeže zřizuje Liberecký kraj a jsou součástí středních škol, 1 domov mládeže zřizuje soukromá osoba a 1 domov mládeže zřizuje církev. Rejstříková kapacita všech zařízení činila 2 227, počet vykázaných lůžek činil 2 103.

Kraj provozoval 17 těchto zařízení. Celková lůžková kapacita domovů mládeže činila 1 838 lůžek. Ubytování žáci a studenti obsadili 1 585 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 20. Celková lůžková kapacita internátů činila 90 lůžek, ubytovaných bylo 78 dětí a žáků. Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá osoba, činila 130 a ubytování žáci obsadili 123 lůžek. Lůžková kapacita domova mládeže zřizovaného církví činila 45 a ubytovaných bylo 41 žáků.

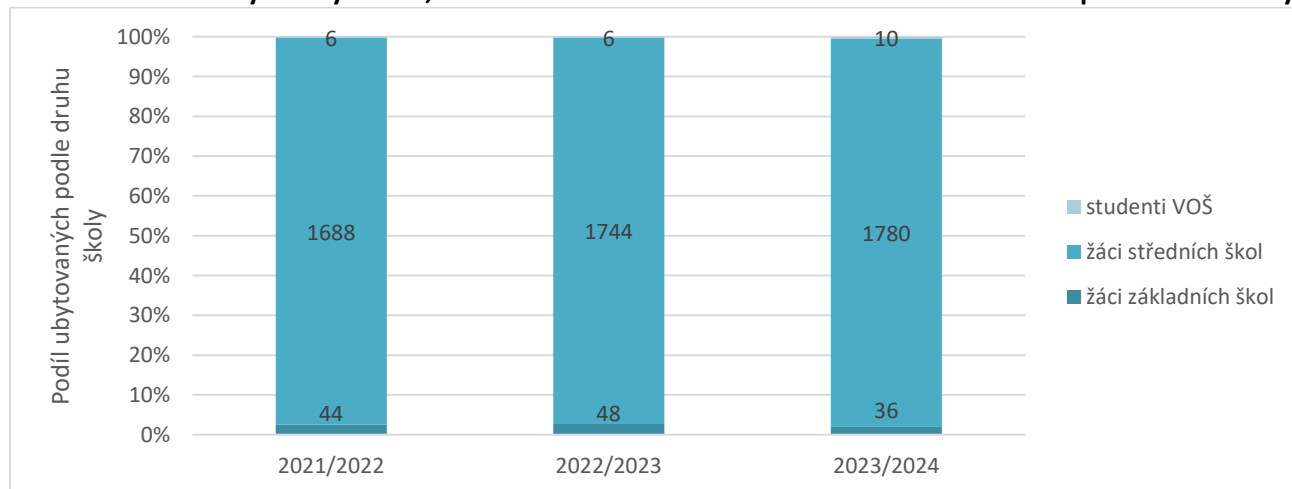
Tabulka 3.11.1 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

		2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	2	3	1	1
	ZŠ	43	44	48	36
	SŠ	1626	1688	1744	1780
	VOŠ	10	6	6	10
Počet ubytovaných jiných osob		20	18	26	20
Celkem dětí, žáků a studentů		1681	1741	1799	1827
Celkem ubytovaných		1701	1759	1825	1847

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně žáci středních škol. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 36 žáků. Tak jako i v předchozích čtyřech letech meziročního srovnání, jde opět o nárůst počtu ubytovaných středoškoláků. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol byl ve školním roce 2023/2024 vyšší než v přechodném školním roce. Celkově se meziročně zvýšil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů o 28 ubytovaných a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 22 ubytovaných.

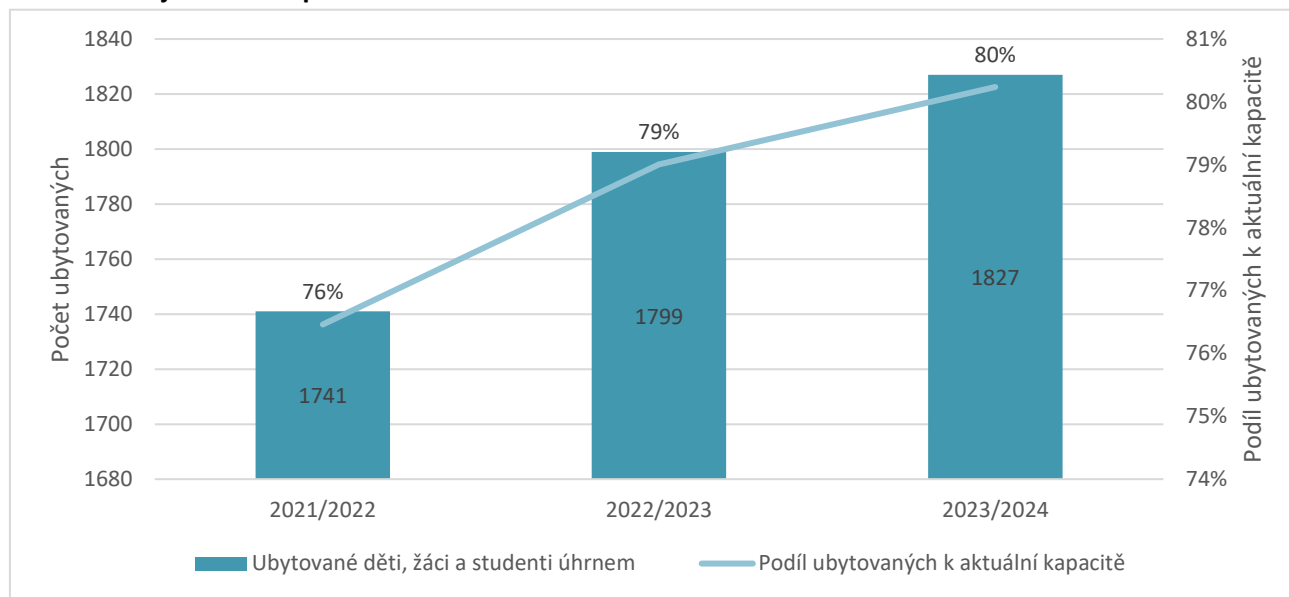
Graf 3.11.1 Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Ve školním roce 2023/2024 tak došlo opět ke zvýšení zájmu o ubytování ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Nárůst zájmu o ubytování se tak zvyšuje již sedmým rokem za sebou a obsazenost školských výchovných a ubytovacích zařízení ve školním roce 2023/2024 činila 80 %. Vývoj počtu ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji zachycuje graf 3. 11. 2.

Graf 3.11.2 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech vzhledem k aktuální rejstříkové kapacitě

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, rejstřík škol a školských zařízení k 31. 10. 2023, MŠMT.

Ve školním roce 2023/2024 bylo ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních ubytováno i jedno dítě z mateřské školy. Ubytováno bylo rovněž 36 žáků základních škol. Uvedené dítě a žáci byli ubytováni v internátu a jedná se zpravidla o žáky se zdravotním či mentálním postižením.

Žáci a studenti ubytovaní ve školských ubytovacích zařízeních byli rozděleni do výchovných skupin. Ve školním roce 2023/2024 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno 74 výchovných skupin, do kterých bylo rozděleno 1 827 dětí, žáků a studentů. Meziročně počet výchovných skupin vzrostl o 2 na celkových 74 výchovných skupin.

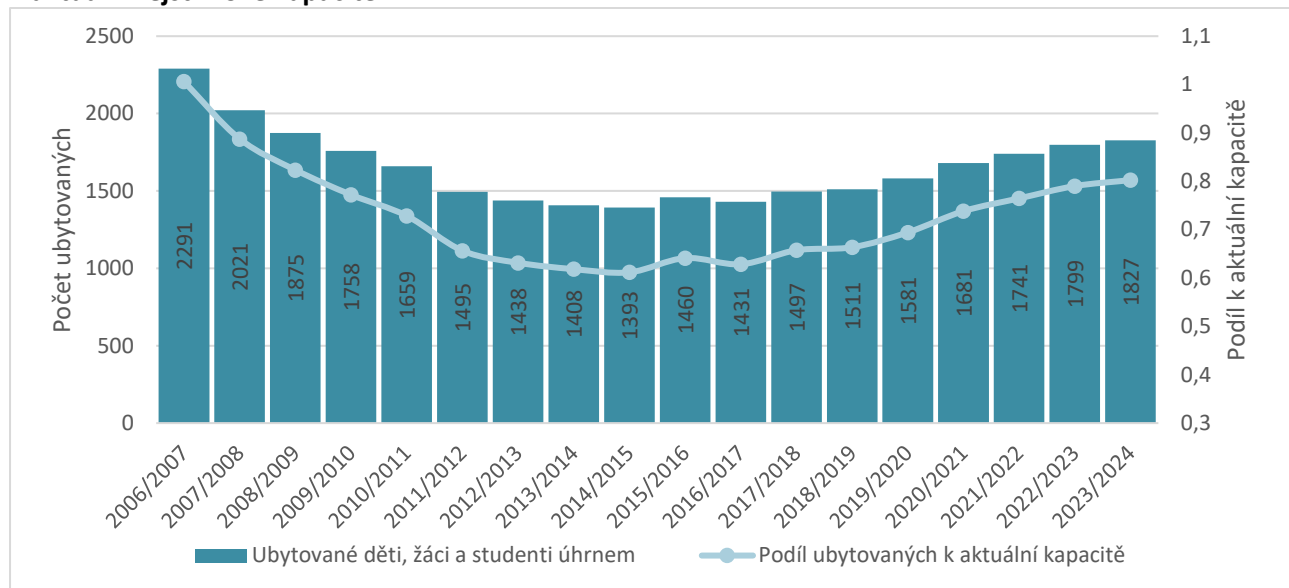
Tabulka 3.11.2 Počty výchovných skupin a žáků a studentů

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Výchovné skupiny celkem	72	72	72	74
Výchovné skupiny pouze VOŠ	0	0	0	0
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	8	7	7	7

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Ve školním roce 2023/2024 bylo vykázáno 74 výchovných skupin, žádná výchovná skupina nebyla složena pouze ze studentů VOŠ a žáci podle § 16 odst. 9 tvořili 7 skupin. Tento stav prakticky kopíruje počty z loňského a předloňského školního roku.

Graf 3.11.3 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech vzhledem k aktuální rejstříkové kapacitě

Zdroj: Statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku, MŠMT.

Z dlouhodobého hlediska situaci v segmentu školských výchovných a ubytovacích zařízení dokládá graf 3.11.3. Od školního roku 2006/2007 byl opakovaně zaznamenán sestupný trend zájmu o ubytování. Tento pokles zájmu trval do školního roku 2014/2015, kdy počet ubytovaných dosáhl nejnižšího čísla, a to 1 393 ubytovaných. Od školního roku 2015/2016 došlo k mírnému nárůstu a hned následující školní rok k mírnému poklesu. Od školního roku 2017/2018 počty ubytovaných rostou a tento trend přetrvává. Ve školním roce 2023/2024 činil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů 1 827. K nepřetržitému nárůstu tak dochází již sedm let za sebou a od nejnižšího počtu ubytovaných se hodnota zvýšila o 434.

Cílem DZ LK 2024-2028 je udržet síť školských výchovných a ubytovacích zařízení. Její případné rozšíření je vázáno na počet žáků a studentů v segmentu středního a vyššího odborného vzdělávání a naplněnost stávajících zařízení. Tyto cíle jsou nové a jejich naplňování bude uskutečňováno v následujícím období.

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji počty ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních budou i nadále mírně stoupat (vztaženo ke školnímu roku 2023/2024). Dramatický nárůst zájmu o ubytování se však nepředpokládá. Segment školských výchovných a ubytovacích zařízení je provázán se segmentem středního vzdělávání. Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních tak do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří do segmentu středního a vyššího odborného vzdělávání vstupují.

Na počet ubytovaných působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdném apod. Demografický vývoj ukazuje, že počty žáků a studentů vstupujících do segmentu středního a vyššího odborného vzdělávání budou v následujících letech klesat. Kapacity školských výchovných a ubytovacích zařízení jsou i nadále dostatečné. Dostupnost domovů mládeže je v Libereckém kraji zachována.

DZ ČR 2023–2027 počítá s tím, že zápis nových zařízení do rejstříku škol a školských zařízení bude činěn s ohledem na počty dětí, žáků a studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje, dále s ohledem na potřebnost zajištění služeb a s ohledem na záměr rozvoje sítě zařízení v kraji.

Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy

Účelem zařízení je zajišťovat nezletilé osobě ve věku od 3 do 18 let na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Zařízeními jsou diagnostický ústav, dětský domov, dětský domov se školou a výchovný ústav.

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb, plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Úkolem dětských domovů je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování.

Do dětských domovů mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od tří do osmnácti let. Zařízení mohou poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě i po ukončení výkonu ústavní výchovy na základě smlouvy a to v případech, kdy se taková osoba připravuje na budoucí povolání, nejdéle však do dvaceti šesti let, a to za podmínek sjednaných ve smlouvě mezi nezaopatřenou osobou a dětským domovem.

Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují běžnému fungování rodiny. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit v místech, kde sídlí. Děti navštěvují školy a volnočasové aktivity mimo dětské domovy.

Liberecký kraj zřizuje **sedm dětských domovů**. V domovech je **celkově 230 lůžek**. Jedná se o:

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá – Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji **tři zařízení zřizovaná MŠMT**:

- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438, příspěvková organizace.

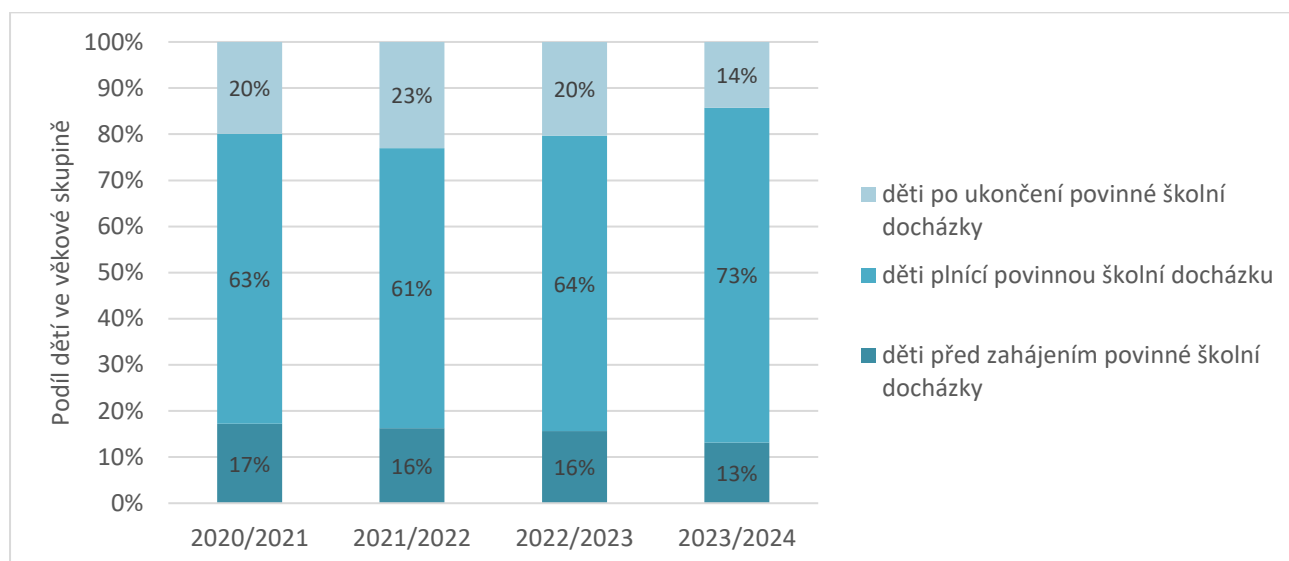
V Libereckém kraji působí Středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace. Má lůžkovou a ambulantní část v Liberci a ambulantní pobočky ve Frýdlantu, České Lípě a Jablonci nad Nisou. V roce 2024 obdržel od Libereckého kraje na zajištění provozu ambulantních středisek výchovné péče v kraji účelovou dotaci ve výši 175.000 Kč.

Ve školním roce 2023/2024 bylo podle stavu k 31. 10. 2023 **v dětských domovech umístěno 175 dětí**. Oproti předchozímu roku se počet snížil o 17. Za uvedené období bylo nově přijato 46 dětí převážně ve věku, kdy plní povinnou školní docházku. Naopak dětské domovy opustilo 48 dětí, z toho 6 odešlo do pěstounské péče.

Dětské domovy se starají také o 54 dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Nejčastějším důvodem je zdravotní postižení, zejména pak postižení mentální, které se týká 50 dětí, zbývající 4 děti trpí vadami řeči.

Z následujícího grafu vyplývá, že nejvyšší zastoupení v počtu umístěných dětí je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (téměř 73 %), následují děti po ukončení povinné školní docházky (14 %) a těsně za nimi jsou zastoupeny děti před zahájením povinné školní docházky (13 %).

Graf 3.11.4 Věkové rozložení dětí v dětských domovech v Libereckém kraji

Zdroj: Statistický výkaz podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Údaje nezahrnují dětské domovy a diagnostické ústavy zřizované MŠMT.

Z důvodu umísťování dětí do dětských domovů většinou bez předchozí diagnostiky jsou na personál kladeny velké požadavky. Ve všech dětských domovech zřizovaných Libereckým krajem pracovalo **celkem 99 odborných zaměstnanců**. Strukturu těchto zaměstnanců zachycují následující tabulky.

Tabulka 3.11.3 Odborní zaměstnanci podle stavu k 31. 10. 2023

	Fyzické osoby	Z toho speciální pedagogové	Přepočtené úvazky
Speciální pedagog	2	2	2
Vychovatel	69	35	65,5
Asistent pedagoga	19	3	18
Psycholog	0	0	0
Zdravotnický pracovník	0	0	0
Sociální pracovník	7	1	6,4
Ostatní odborní pracovníci	2	0	0,6
Celkem	99	41	92,5

Zdroj: Statistický výkaz podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Meziročně došlo k **nárůstu odborných zaměstnanců**, který je patrný i v přepočtu na plně zaměstnané, a to o dva úvazky. Zvýšení počtu zaměstnanců reaguje na současné směřování ústavní péče deinstitucionalizaci, která má vyšší náročnost na odbornou péči oproti nepedagogickým profesím.

Tabulka 3.11.4 Odborní pracovníci dětských domovů v časové řadě

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Fyzické osoby	78	92	94	99
Přepočet na plně zaměstnané	73	87,8	90,5	92,5

Zdroj dat: Výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

S ohledem na cíle **DZ LK 2020–2024** zaměstnanci dětských domovů podporují náhradní rodinnou péči tam,

kde je pro dítě vhodná. Pro zlepšení situace je důležitá bližší spolupráce s ostatními subjekty, které se na náhradní rodinné péči podílí. I do budoucna zůstává cílem nastavit efektivní spolupráci subjektů v péči o ohrožené děti. V rámci Krajského úřadu Libereckého kraje každoročně probíhají mezioborová setkání a společné akce odborníků a pracovníků úřadu z oblasti zdravotnictví, sociálních věcí a školství.

Postupně narůstá podpora deinstitucionalizace a život v domácnostech v bytové výstavbě či rodinných domech. Z toho důvodu se kraj připravuje i na zapojení do výzev na transformaci dětských domovů.

Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo podle stavu k 31. 10. 2023 ve školním roce 2023/2024 celkem **399 zařízení školního stravování**. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zapsáno celkem 294 školních jídelen, 2 školní jídelny – vývařovny, 101 školních jídelen – výdejen a 2 školní jídelny – výdejny lesní mateřské školy. **Kapacity** zařízení školního stravování **byly navyšovány** a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

Tabulka 3.11.5 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

Strávníci	2021/2022	2022/2023	2023/2024
z mateřských škol	15213	15437	15144
ze základních škol, přípravného stupně a přípravných tříd	34617	35941	35857
z nižšího stupně 6-8letých gymnázií	927	915	906
ze středních škol	8228	9117	10056
z vyšších odborných škol	6	14	10
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	10	14	12
Celkem (děti, žáci, studenti)	59001	61438	61985
z toho v režimu dietního stravování	24	28	46
Ostatní pravidelně stravovaní	14859	15451	15760
z toho zaměstnanci škol a školských zařízení	9175	9503	9874
z toho cizí strávníci	5684	5948	5886

Zdroj: Výkazy o zařízení školního stravování k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Nejsou zahrnuta zařízení školního stravování zřizovaná MŠMT.

V zařízeních školního stravování se ve školním roce 2023/2024 stravovalo celkem **61 985 zapsaných stravovaných dětí, žáků a studentů**. V uvedeném školním roce došlo k nárůstu v počtu stravovaných v režimu dietního stravování, dále došlo k mírnému poklesu v počtu zapsaných stravovaných v případě mateřských škol a základních škol, v případě středních škol byl nárůst v počtu zapsaných stravovaných 10,3 %. Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování přitom ovlivňuje nejen právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb.

3.12 Pracovníci ve školství

Vývoj počtu pracovníků, věk pedagogů

Ve školách a školských zařízeních na území Libereckého kraje pracovalo ve školním roce 2023/2024 v přepočtu na plně zaměstnané **více než 8 800 pedagogických a více než 3 100 nepedagogických pracovníků**, tj. přibližně o 200 pedagogických zaměstnanců více než v předchozím kalendářním roce. Počet nepedagogických pracovníků se zvýšil pouze o několik desítek zaměstnanců. Podrobnější údaje v členění na jednotlivé typy škol a školských zařízení v kraji a vývoj počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků v posledních čtyřech letech najdete v příloze v tabulce 3.⁷

Průměrný plat/mzda pedagogických zaměstnanců ve školách a školských zařízeních v Libereckém kraji (vyplacený v prvních třech čtvrtletích 2024) dosáhl **44 457,- Kč měsíčně** (tj. o necelých 750,- Kč více než v předchozím kalendářním roce). Průměrný plat/mzda nepedagogických pracovníků vzrostl oproti předchozímu kalendářnímu roku méně, a to o necelých 500,- Kč na **27 756,- Kč**. Podrobnější údaje v členění na jednotlivé typy škol a školských zařízení v kraji a vývoj platů/mezd pedagogických a nepedagogických pracovníků v posledních čtyřech letech najdete v příloze v tabulce 4.

Ve školním roce 2023/2024 pracovalo na území Libereckého kraje ve školách a školských zařízeních necelých **6 500 učitelů** v přepočtu na plně zaměstnané, jak ukazuje tabulka 3.12.1. Meziročně se jejich počet zvýšil o 118 a ve srovnání se školním rokem 2021/2022 celkově o 280. **Nejvíce učitelů přibýlo na středních školách** (celkem o 49), naopak nejméně v přípravných třídách základních škol a vyšších odborných škol.

Z níže uvedené tabulky dále vyplývá, že nejvyšší mírou nekvalifikovanosti učitelů trpěly přípravné stupně základních škol speciálních a přípravné třídy základních škol, což je ovšem ovlivněno jejich nízkým počtem. Mírně se však stále zvyšuje i nekvalifikovanost učitelů na druhém stupni základních škol i středních škol. Oproti předchozímu kalendářnímu roku výrazně klesl podíl učitelů bez kvalifikace na vyšších odborných školách, a to na 3,4 % z celkového počtu.

Tabulka 3.12.1 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Učitelé	Školní rok								
	2021/2022			2022/2023			2023/2024		
	celkem	z celku bez kvalifikace		celkem	z celku bez kvalifikace		celkem	z celku bez kvalifikace	
	počet	podíl v %		počet	podíl v %		počet	podíl v %	
MŠ	1457	69	4,7	1 485	70	4,7	1507	72	4,8
PS ZŠ spec.	6	1	20,0	8	2	25,0	7	1	14,3
PT ZŠ	12	0	0	13	1	7,6	14	2	14,2
1. st. ZŠ	1 460	162	11,1	1 499	173	11,5	1516	164	10,8
2. st. ZŠ	1 672	190	11,4	1 721	199	11,6	1751	206	11,8
SŠ	1 580	112	7,1	1 621	144	8,9	1670	161	9,6
VOŠ	25	2	9,2	26	5	17,5	27	1	3,4
Celkem	6 212	536	8,7	6 373	594	9,3	6491,1	607,2	9,4

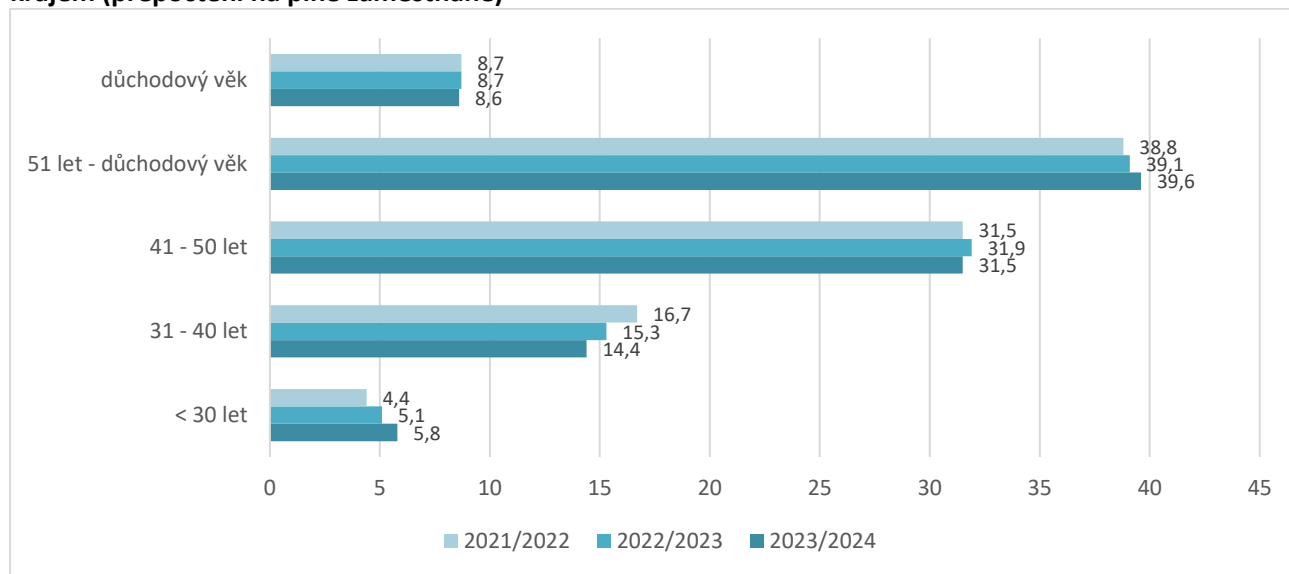
Zdroj: Výkaz o ředitelství škol k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Nejsou zahrnuty počty učitelů ve školách zřizovaných MŠMT. Pro přehlednost jsou data zaokrouhlena na celá čísla, vyjma podílů. MŠ – mateřská škola, PS – přípravný stupeň základní školy speciální, PT – přípravná třída, ZŠ – základní škola, SŠ – střední škola, VOŠ – vyšší odborná škola

⁷ Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. – 3. čtvrtletí. V tabulkách 3.12.1 a 3.12.2 jsou zahrnutí zaměstnanci za všechny zdroje financování. Nejsou zahrnutí zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuty ostatní platby za provedenou práci, např. ostatní osobní náklady, odstupné, doplňková činnost apod.

O věkové struktuře pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem vypovídá následující graf 3.12.1. **Největší zastoupení** mezi pedagogy zůstává v přepočtu na plně zaměstnané u věkové **kategorie 51 let – důchodový věk**, a to 39,6 %. Ve školním roce 2023/2024 opět klesl počet pedagogických pracovníků ve věku 31-40 let. Rostoucí trend se drží u pedagogů, jejichž věk nepřesahuje věkovou hranici 30 let. Přesto se **trend pomalého stárnutí pedagogického sboru nemění**.

Graf 3.12.1 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo realizováno četnými subjekty v různých formách. Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky připravovaly ve školním roce 2023/2024 některé MAS v rámci implementace svých Místních akčních plánů (MAP). DVPP se zabývala také iQLANDIA, o.p.s., která jakožto vzdělávací instituce nabízela akreditovaná školení. Pro pedagogické pracovníky bylo v listopadu 2023 připraveno školení na téma 3D tisk, jehož cílem bylo ukázat využití 3D tiskárny ve výuce na základních školách a výroba didaktických pomůcek.

Dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků se věnovalo také Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, které je součástí Střední školy a Mateřské školy, Liberec, Na Bojišti 15, p. o. a které ve školním roce proškolilo 139 pedagogických a ekonomických pracovníků. CVLK také realizovalo studium určené pro asistenty pedagoga. Mimo jiné se rozvoji pedagogických pracovníků věnovala Krajská pobočka NPI v Liberci a Středisko ekologické výchovy STŘEVLIK, jehož vzdělávání probíhalo zejména v rámci celorepublikových projektů Mrkvička a MRKEV.

Den učitelů

Den učitelů je významným dnem pro oceňování pedagogických pracovníků ze škol a školských zařízení nacházejících se na území Libereckého kraje. Slavnostní setkání probíhá vždy v termínu, který je nejbližší k 28. březnu, což je českém prostředí spojeno s připomínkou dne narození Jana Amose Komenského – Den učitelů.

20. ročník proběhl 4. dubna 2024 v prostorách multimediálního sálu Krajského úřadu Libereckého kraje. Návrhy na ocenění pedagogických pracovníků ze škol a školských zařízení pro rok 2024 směřovaly do tří kategorií:

- I. kategorie – Významný přínos pro rozvoj školství v Libereckém kraji – bez nominace
- II. kategorie – Ocenění za dlouhodobou pedagogickou činnost – 21 oceněných
- III. Kategorie – Zásluhy o rozvoj školství v Libereckém kraji – 1 oceněný

Navrhovateli ve všech kategoriích byli ředitelé škol, pedagogické kolektivy, školské rady, profesní sdružení a školské asociace, Česká školní inspekce a představitelé samosprávy kraje a obcí jako zřizovatelé škol a školských zařízení. Samotný výběr oceněných z došlých návrhů provedli členové Výboru pro výchovu, vzdělávání, zaměstnanost – orgánu zastupitelstva Libereckého kraje.

Oceněno bylo 22 pedagogických pracovníků při respektování poměrného zastoupení všech stupňů vzdělávání, všech typů škol a školských zařízení a všech částí Libereckého kraje. Za dvacet let, co byl Den učitelů v této podobě pořádán, bylo celkem oceněno 414 pedagogů z mateřských, základních a středních škol, ale i uměleckých škol či poradenských zařízení.

Rozvoj nepedagogických pracovníků

Ve školním roce 2023/2024 nabízelo Centrum vzdělanosti Libereckého kraje kurzy rozvíjející nepedagogické pracovníky. Kurzy se zaměřovaly především na školení pro ekonomy a účetní dle požadavků Libereckého kraje a kurzy na klíč dle specifických požadavků. Prostřednictvím realizovaných aktivit se snaží Centrum vzdělanosti Libereckého kraje naplnit svoji vizi, která spočívá v propojování potřeb a požadavků škol a zaměstnavatelů. Další kurzy a školení si školy a školská zařízení v kraji objednávaly samy – jednalo se například o školení pro sekretářky, školníky a topiče, elektrotechniky nebo prohlubování znalostí v oblasti stravování či první pomoci.

3.13 Konkurzní řízení

Konkurzní řízení ve školním roce 2023/2024 u škol a školských zařízení

V souladu s ust. § 166 odst. 3 školského zákona a podle vyhlášky č. 54/2005 Sb., o záležitostech konkurzního řízení a konkurzních komisích byly vyhlášeny konkurzy na vedoucí pracovní místa ředitelů škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem a u všech zřizovatelů, kterým skončilo šestileté tzv. funkční období.

Liberecký kraj

Rada Libereckého kraje vyhlásila 30 konkurzů na vedoucí pracovní místa ředitelů škol a školských zařízení, kterým skončilo šestileté tzv. funkční období. Jednalo se o 16 středních škol, 7 základních škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 4 dětské domovy a 3 pedagogicko-psychologické poradny. U jedné školy (Gymnázium Dr. Antona Randy, Jablonec nad Nisou) se vzdal vedoucí pracovní pozice ředitele uvolněný člen Rady Libereckého kraje.

Na 23 škol a školských zařízení se přihlásil pouze jeden uchazeč, z toho 21 bylo stávajících ředitelů. V pěti případech vybíraly komise ze dvou uchazečů a v jednom dokonce z pěti. Uchazeče posuzovaly osmičlenné, příp. sedmičlenné konkurzní komise, jejichž složení určuje vyhláška. Ve dvou případech se konkurzní řízení opakovalo (Gymnázium, Česká Lípa, Žitavská 2969 a Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005). Ve všech případech rada respektovala výsledek konkurzního řízení, které má pro zřizovatele charakter doporučení. Z 31 ředitelů, které rada jmenovala, je 25 stávajících, 6 ředitelů je nových.

Rada Libereckého kraje využívá plošně tuto zákonnou možnost, protože považuje za správné, aby se ředitelé škol a školských zařízení jednou za šest let ohlédli zpátky, zhodnotili, které cíle se jim podařilo naplnit, ale také co se nepovedlo a proč. Zároveň představí zřizovateli své vize a cíle na další šestileté období. Ředitelé, kteří takto obhájí své vedoucí pracovní místo, posílí své postavení v jimi řízené příspěvkové organizaci, neboť jak zaměstnancům, tak i veřejnosti je zřejmé, že svou dosavadní práci i představou o dalším směřování jimi řízené instituce, přesvědčili svého zřizovatele, že jsou lidmi na svém místě.

Ostatní zřizovatelé

Zřizovatelé vyhlásili celkem 63 výběrových řízení na pracovní pozice ředitelů škol a školských zařízení. Celkově se jednalo o 23 mateřských škol, 30 základních škol, 6 základních uměleckých škol, 3 střediska volného času a 1 dům dětí a mládeže. Z celkového počtu bylo potvrzeno 31 stávajících ředitelů. Nově do funkce bylo jmenováno 32 ředitelů škol a školských zařízení.

4 DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI

4.1 Celoživotní vzdělávání

Ve školním roce 2023/2024 byl i nadále kladen velký důraz na možnosti vzdělávání po celou dobu profesního života, možnosti seberealizace či poptávku po rekvalifikacích v případě změny profesní dráhy. V prostředí školy pak významná úloha připadá na kariérové poradenství, které by mělo vhodným způsobem pomoci dětem, žákům a studentům v jejich pracovní orientaci.

V resortu školství je rovněž nezbytnou aktivitou další vzdělávání pedagogických pracovníků. Na organizaci této formy vzdělávání a dalších projektů s tím spojených se v Libereckém kraji vedle dalších vzdělávacích organizací podílelo **Centrum vzdělanosti Libereckého kraje** působící při Střední odborné škole a mateřské škole, Na Bojišti 15, Liberec, příspěvková organizace. Tato příspěvková organizace kraje nabízí odborně zaměřené akreditované kurzy nejen pro pedagogy, ale například i v oblasti kurzů zaměřených na ekonomickou a účetní oblast, pro školy jsou pak významné dlouhodobé semináře např. pravidelný Kurz pro asistenta pedagoga či Diskusní klub ředitelky mateřských škol. Přehled kurzů realizovaných Centrem vzdělanosti je uveden v tabulce 5 v příloze.

Tabulka 4.1.1 Přehled počtu kurzů organizovaných Centrem vzdělanosti Libereckého kraje ve školním roce 2023/2024

Měsíc	Počet vypsanych kurzů	Realizované kurzy	Ekonomická školení pro OŠMTS
září 2023	8	4	2
říjen 2023	11	5	1
listopad 2023	16	7	4
prosinec 2023	7	3	3
leden 2024	8	2	4
únor 2024	7	6	1
březen 2024	8	5	0
duben 2024	10	7	0
květen 2024	11	7	0
červen 2024	7	2	4
celkem	93	48	19

Zdroj: Centrum vzdělanosti Libereckého kraje.

Kurzy v rámci celoživotního vzdělávání v různé míře poskytují rovněž střední školy, a to zpravidla podle svého odborného zaměření. Jedná se například o kurzy zaměřené na ekonomii, právo nebo pedagogiku, dále o kurzy sociální, zdravotnické nebo v oblasti poskytování služeb, ale také o kurzy všeobecně vzdělávací, zájmové, technické či umělecké.

Důležitou oblastí celoživotního vzdělávání je systém umožňující **získání a ověřování profesních kvalifikací**. Systém je významným především v měnícím se pracovní světě, s ohledem na technologický pokrok, ale i v rámci utváření pracovních příležitostí bez adekvátní opory středoškolských oborů vzdělání. Tato možnost je realizována v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů. Ověřování znalostí a doplnění vzdělání zejména z praxe uskutečňují tzv. autorizované osoby, vedle dalších poskytovatelů jimi jsou i střední školy, které jednotlivé profesní kvalifikace nabízejí především s ohledem na zaměření jednotlivých středních škol. Nejčastěji jsou na území Libereckého kraje nabízeny profesní kvalifikace v oblastech: příprava teplých pokrmů, výroba jemného pečiva, práce se sklem, montáž elektrických sítí, obsluha CNC obráběcích strojů, pěstební činnost a ochrana lesa, truhlářství –

nábytkářství a další.

Tabulka 4.1.2 Přehled škol zřizovaných LK nabízejících uznávání profesních kvalifikací ve školním roce 2023/2024

Škola	Počet profesních kvalifikací
Střední zdravotnická škola, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707	21
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29	18
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3	12
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213	9
Střední škola a Mateřská škola, Na Bojišti 15	1
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316	2
Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426	1
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387	28
Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov	6
Euroškola Česká Lípa, střední odborná škola s.r.o.	1
Celkem	99

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

Ve školním roce 2023/2024 byly dokončeny související aktivity revize nabízených profesních kvalifikací a **optimalizace sítě autorizovaných osob**, především s ohledem na potřeby a poptávku na trhu práce v Libereckém kraji a v souladu s Národní soustavou kvalifikací, vše v rámci realizace projektu NPI „UpSkilling“. V rámci projektu bylo v kraji identifikováno celkem 143 profesních kvalifikací, jež lze označit jako kvalifikace potřebné.

4.2 Informační a komunikační technologie

Dostupnost a kvalita výpočetní techniky jsou jedním z klíčových faktorů v současném vzdělávání. Znalost ICT se stává základní požadovanou kompetencí nejen pro počáteční vzdělávání, ale i z pohledu celoživotního vzdělávání a profesního života. Modernizovat školy, vybavit a zavést digitální technologie a podpořit inovace jsou rovněž cíli Strategie 2030+. Nejedná se tedy pouze o podporu jednoho vyučovacího předmětu zaměřeného na informační technologie ve školách, ale o využívání prostředků ICT žáky a učiteli v celém vzdělávacím procesu.

Nezbytný je samozřejmě proces výměny výpočetní techniky ve školách za novější. Z tohoto pohledu se v Libereckém kraji dlouhodobě daří počítače postupně obnovovat. Zároveň se také zvyšují absolutní počty počítačů ve školách, včetně těch, které jsou přístupné žákům.

Tabulka 4.2.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ/stáří počítače		2021/2022		2022/2023		2023/2024	
		Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům ve stáří	do 2 let	24 %	55 %	24 %	49 %	18 %	50 %
	starší	76 %	45 %	76 %	51 %	82 %	50 %

Zdroj: Výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Není započítána výpočetní technika ve školách zřizovaných MŠMT.

Z tabulky 4.2.1 je zřejmé, že ve školním roce 2023/2024 došlo k mírnému meziročnímu růstu podílu nových přenosných zařízení ve stáří do 2 let. K výraznému poklesu ovšem došlo u stolního zařízení mladšího 2 let, a to až o 6 %. **Nadále se zvyšují absolutní počty počítačů ve školách.** Podíl počítačů přístupných žákům mírně stoupl, 61 % jich zůstává žákům přístupných. Počty počítačových zařízení s připojením na internet se od školního roku 2021/2022 nesleduje. Počty počítačů, jejich přístupnost žákům a rozlišení podle typu ukazují tabulky 4.2.2 a 4.2.3.

Tabulka 4.2.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Zařízení celkem	25 179	27 677	30 221
z toho přístupné dětem/žákům/studentům	57 %	59 %	61 %

Zdroj: Výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Není započítána výpočetní technika ve školách zřizovaných MŠMT.

Tabulka 4.2.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

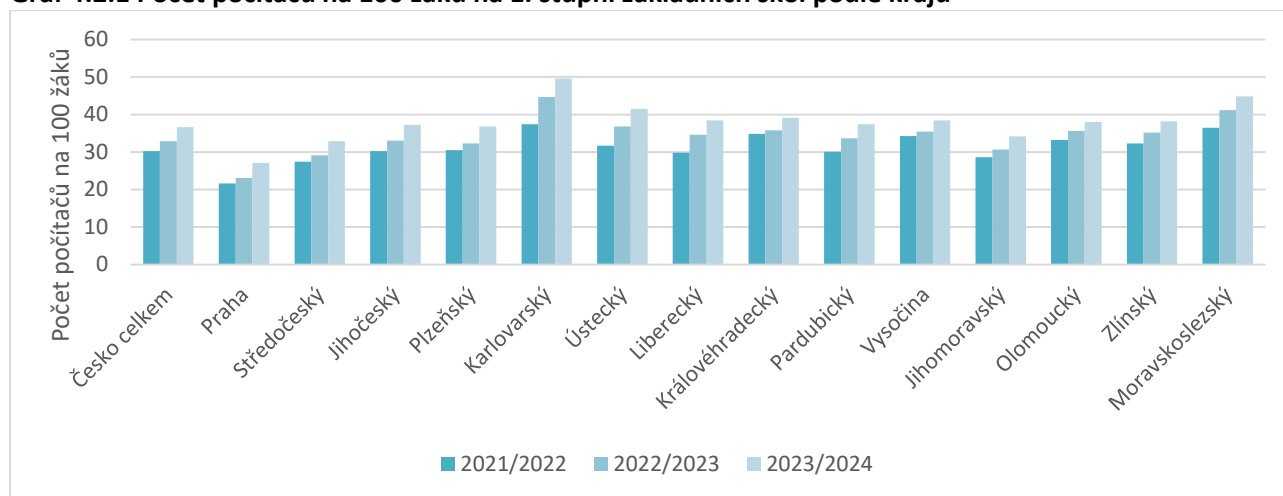
Typ zařízení	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Stolní (PC)	50 %	46 %	41 %
Přenosný (notebook, netbook)	50 %	54 %	59 %

Zdroj: Výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT.

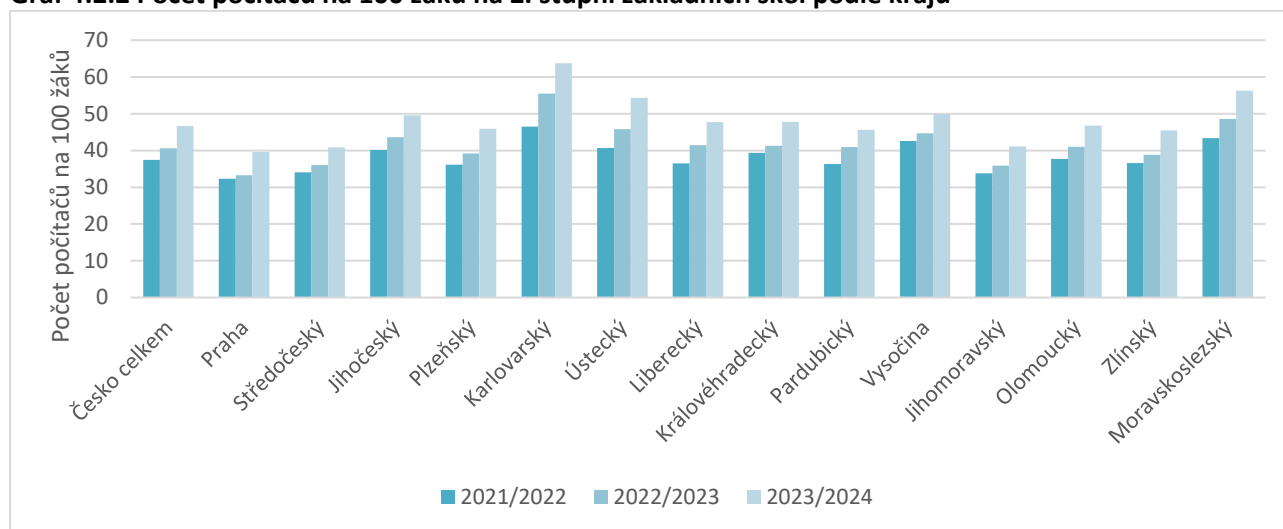
Poznámka: Není započítána výpočetní technika ve školách zřizovaných MŠMT.

Z následujícího mezikrajského porovnání dostupnosti počítačů ve školách, respektive počtu počítačů na 100 žáků, vyplývá, že ke zlepšování dochází ve všech krajích (viz grafy 4.2.1, 4.2.2 s 4.2.3). **Liberecký kraj se tak dostupností počtu počítačů na 100 žáků pohybuje v průměru ČR.**

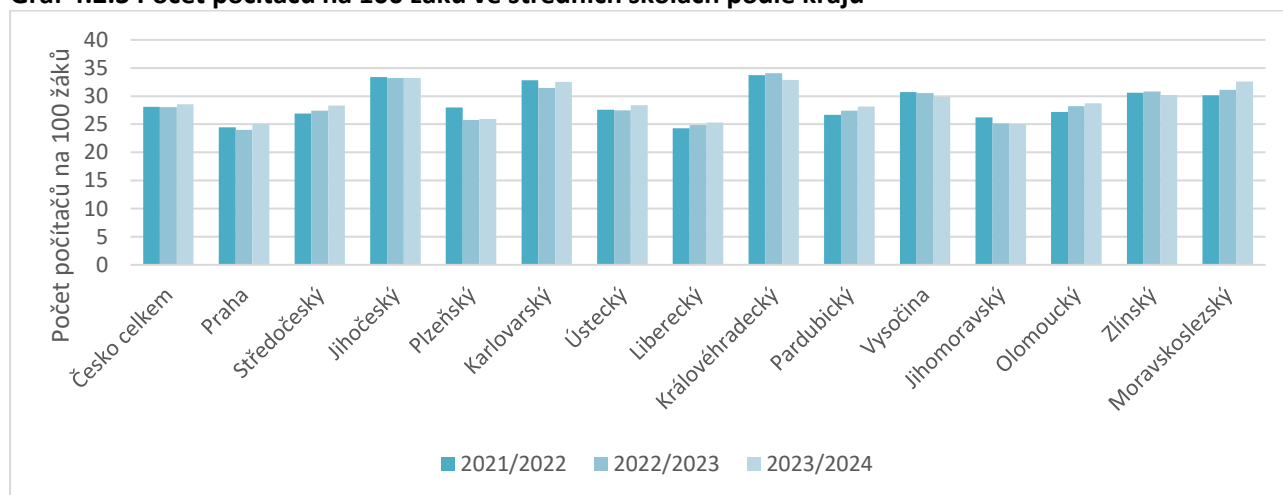
Graf 4.2.1 Počet počítačů na 100 žáků na 1. stupni základních škol podle krajů

Graf 4.2.2 Počet počítačů na 100 žáků na 2. stupni základních škol podle krajů

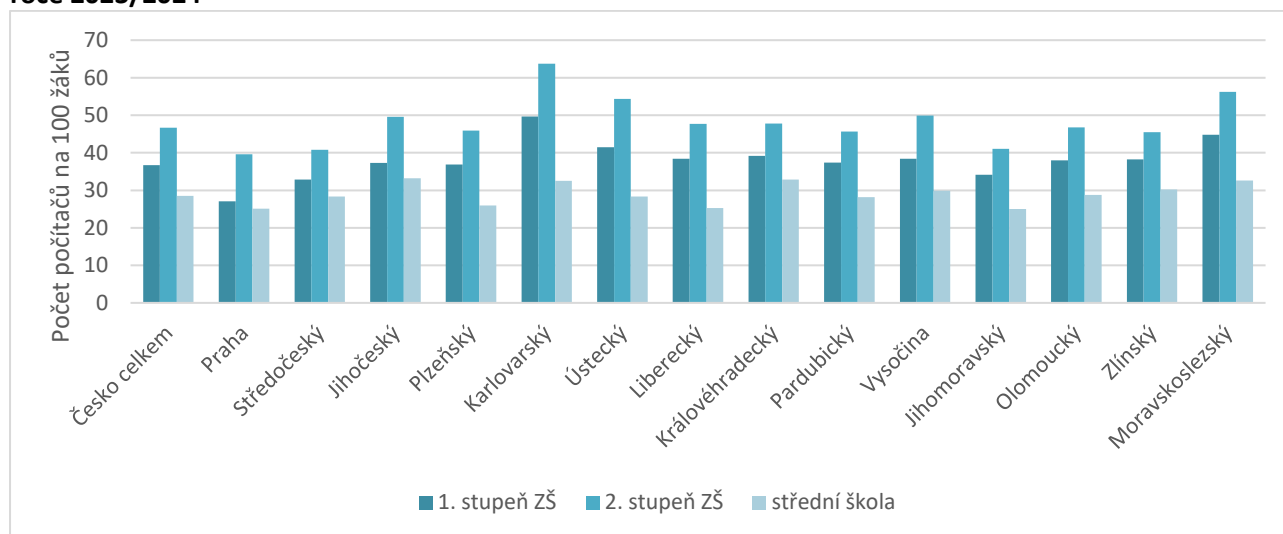
Graf 4.2.3 Počet počítačů na 100 žáků ve středních školách podle krajů

Zdroj pro grafy 4.2.1, 4.2.2 a 4.2.3: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT. Komparace je převzata z materiálu, jehož autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Při srovnání počtu počítačů na druhém stupni základních škol a středních škol není progres v počtu počítačů na 100 žáků tak jednoznačný. Zatímco ve všech krajích na základních školách v posledních letech výrazně přibyl počet počítačů, na středních školách není nárůst tak patrný. To však může být způsobeno i prioritou obnovování či modernizace IT techniky ve středních školách v souladu s pokročilými požadavky oborů těchto škol.

Graf 4.2.4 Srovnání počtu počítačů na 100 žáků v základních a středních školách podle krajů ve školním roce 2023/2024

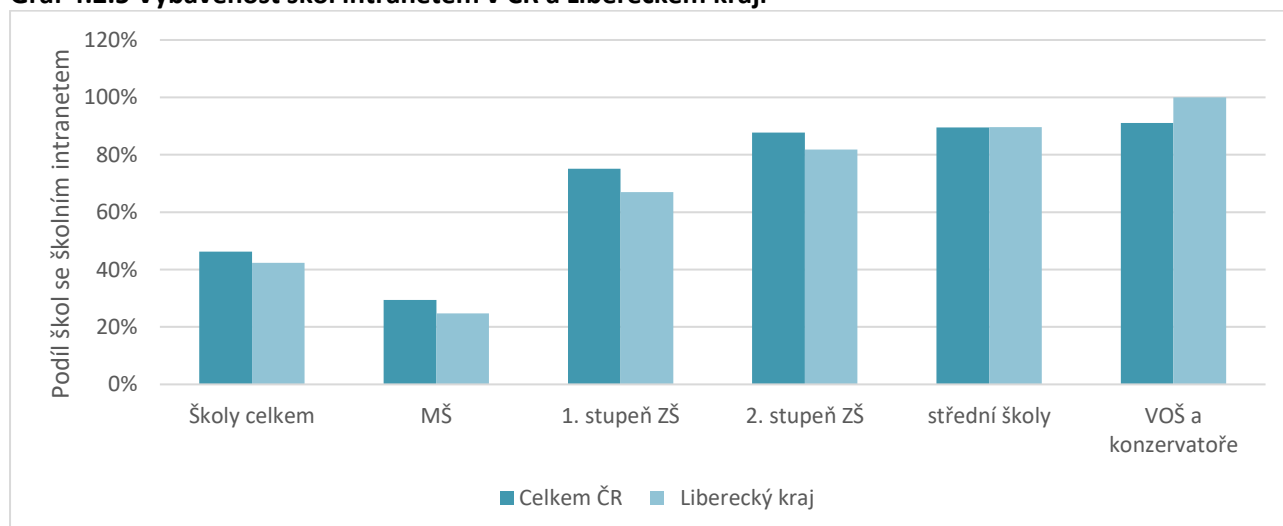

Zdroj: Výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT.

Komparace je převzata z materiálu, jehož autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Vybavenost vlastním intranetem rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií. Podíl škol s vlastním intranetem v Libereckém kraji se nachází mírně pod úrovní ČR vyjma VOŠ, kde je zastoupení intranetu vyšší, než je průměr ČR, a středních škol, které průměru přímo odpovídají.

Graf 4.2.5 Vybavenost škol intranetem v ČR a Libereckém kraji

Zdroj: Výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT.

4.3 Environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“) je garantována po odborné a metodické stránce odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje. Kompletní informace o dění v oblasti environmentální výchovy jsou poskytovány prostřednictvím internetového portálu www.ekovychovalk.cz.

Praktická ekologická výchova byla realizována především prostřednictvím příspěvkových organizací Libereckého kraje Střediska ekologické výchovy Libereckého kraje (dále jen „STŘEVLIK“), které má v současnosti tři pracoviště (Hejnice, Oldřichov v Hájích a Dolánky u Turnova) a Střediska ekologické výchovy DIVIZNA při ZOO Liberec. Obě organizace se prioritně zaměřovaly na podporu škol v oblasti dlouhodobé realizace EVVO. V hodnoceném období kladly důraz na zavádění dlouhodobých výukových programů s tematikou EVVO do škol, a to i na úkor realizace několikahodinových výukových programů pro školy, které jsou realizovány přímo pracovníky středisek ekologické výchovy bez aktivní účasti pedagogů.

Vzdělávání pedagogických pracovníků probíhalo zejména v rámci celorepublikových projektů Mrkvička (sít MŠ zabývajících se EVVO) a MRKEV (sít ZŠ a SŠ zabývajících se EVVO). V rámci metodické podpory pro školy zabývajících se EVVO nelze ve školním roce 2023/2024 vedle přípravy řady vzdělávacích akcí opomenout rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, který obsahuje nabídku tematických publikací, metodických materiálů či seminářů.

Kalendář akcí resortu životního prostředí a zemědělství Libereckého kraje nabídl ve školním roce 2023/2024 **celkem 31 akcí**, z nichž lze jmenovat například vědomostní soutěž pro žáky základních škol pod názvem Den pro ekologii, která je každoročně připravována Spolkem přátel Lužických hor, či Ekologickou olympiádu – krajské kolo pro Liberecký kraj, jež je dlouhodobě organizována 36. ZO ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory.

V souladu s **Koncepcí EVVO Libereckého kraje pro období 2021–2030** byl ve školním roce 2023/2024 realizován projekt Strategické partnerství Libereckého kraje v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Jeho cílem je ve spolupráci s 6 regionálními partnery rozvíjet dlouhodobou systematickou EVVO ve školách na celém území Libereckého kraje. Hodnocené období bylo věnováno především přípravě dlouhodobých environmentálních vzdělávacích programů pro školní kolektivy a jejich pilotáž.

V srpnu 2024 byl schválen „Akční plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Libereckého kraje 2024–2026.“ Tento strategický dokument konkretizuje stěžejní aktivity v oblasti EVVO pro nejbližší období.

V hodnoceném školním roce byla EVVO opětovně podpořena prostřednictvím Dotačního fondu Libereckého kraje, přičemž pro rok 2024 bylo do programu č. 8.1. Podpora EVVO přijato celkem 24 žádostí. Celkově bylo podpořeno 23 projektů ve výši 1,7 mil. Kč.

4.4 Prevence rizikového chování

Rizikové chování, někdy též sociálně nežádoucí chování, je pojem posledních let, který stále častěji nahrazuje dřívější pojem sociálně patologické jevy. Rizikovým chováním rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost.

Vertikální struktura systému primární prevence:

- celorepubliková úroveň – MŠMT – oddělení základního vzdělávání
- úroveň kraje – Krajský úřad Libereckého kraje – krajský koordinátor primární prevence
- okresní úroveň – v rámci jednotlivých pedagogicko-psychologických poraden působí v oblasti specifické primární prevence rizikového chování oblastní metodici, vždy jeden pro každý okres
- úroveň jednotlivých škol – školní metodik prevence

Školní metodik prevence (dále jen „ŠMP“) působí převážně na plně organizovaných základních školách. V malotřídkách tuto funkci často zastávají kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol.

Jednotlivé školy v Libereckém kraji mají zpracované preventivní programy, ŠMP jsou součástí školního poradenského pracoviště a spolupracují s ostatními pedagogy. Současně mají školy zpracované také krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve spolupráci MŠMT, Kliniky adiktologie a Národního pedagogického institutu ČR byl vytvořen online **system evidence preventivních aktivit** (dále jen „SEPA“). Má za cíl sjednotit a zjednodušit plánování preventivních aktivit ve školách a jejich hodnocení na konci roku.

Ve školním roce 2023/2024 mělo v systému SEPA **účet celkem 203 škol** z celkového počtu 257 ZŠ a SŠ v Libereckém kraji. Oproti loňskému roku se mírně zvedl počet alespoň částečně vyplněných výkazů preventivních aktivit, a to na 78, v dlouhodobém horizontu tendence vyplňování stagnuje. Výkazy ve školním roce 2023/2024 vyplňovalo přes 30 % škol.

Tabulka 4.4.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Vyplněných výkazů	89	77	59	72	78

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) v průběhu let 2019/2024

Z výkazů preventivních aktivit vyplynulo, že ŠMP vypracovávají na začátku každého školního roku preventivní program školy, který je v největší míře navázán na sledování výskytu rizikového chování na škole v uplynulém školním roce. Zahrnuje i diskusi s vedením školy a učitelským sborem a odráží analýzu aktuální situace školy. Více než 60 % zapojených škol se zaměřilo na šetření a mapování klima školy.

Na základních školách se nejvíce řešily **špatné vztahy mezi žáky**, a to především na druhém stupni. Oproti školnímu roku 2022/2023 se počet případů zvýšil o dvacet procent. Druhým nejčastějším rizikovým chováním je již několik let **užívání tabáku**, které se nejčastěji vyskytuje v 7., 8. a 9. ročnících ZŠ a ve všech ročnících SŠ. Některá riziková chování se přesunula s žáky ze základních škol na školy střední. **Sebepoškozování a autoagrese** se na SŠ navýšila o polovinu, **užívání konopných látek** se na SŠ navýšilo o 70 %. Na základních i středních školách došlo k téměř dvojnásobnému nárůstu **záškoláctví** a navýšilo se i tzv. **skryté záškoláctví** (tedy se souhlasem rodičů) a to až o třetinu.

Tabulka 4.4.2 výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	ZŠ	SŠ, VOŠ
Počet případů, nikoliv počet žáků		
Špatné vztahy mezi žáky	1045	119
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace	224	33
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování	238	27
Případy využití elektronických prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakovanému záměrnému psychickému ubližování	111	51
Projevy rasismu a xenofobie	79	3
Výskyt u počtu žáků		
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy	95	13
Záškoláctví	226	120
Podezření na skryté záškoláctví (záškoláctví s vědomím rodičů)	266	103
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd.	16	2
Rizikové chování v dopravě	27	2
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality	51	6
Poruchy příjmu potravy	71	61
Sebepoškozování a autoagrese	169	76
Kriminální chování – přestupky, provinění, trestné činy	59	4
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte	46	5
Užívání* tabáku	327	471
Užívání* alkoholu	28	13
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš)	22	40
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin atd.)	7	22
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	79	11

*Pod termín „užívání“ zahrnujeme užití opakované i jednorázové experimentování s látkou atd.

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) za školní rok 2023/2024, údaje nezahrnují všechny školy v Libereckém kraji

Ze statistiky pro daný školní rok dále vyplývá, že 44,87 % ŠMP působí ve funkci deset a více let, následování jsou metodiky působícími ve funkci šest až devět let, kterých je 11,54 %. Je mezi nimi i několik nováčků, do jednoho roku vykonává funkci 6,41 % metodiků. Většina metodiků vykonává zároveň funkci třídního učitele, v procentuálním vyjádření se konkrétně jedná o 70,51 % z nich. Více než 76,92 % z nich má ukončené akreditované specializační studium a dalších 3,85 % metodiků studuje. Počty odborníků se stále zvyšují. Téměř 86 % ŠMP absolvuje i další akreditované vzdělávací kurzy, semináře či výcviky k tématu primární prevence rizikového chování. Největší zájem projevují o další vzdělávání v oblasti prevence duševních onemocnění a psychických problémů. Zde by si rádo rozšířilo obzory téměř 72 % ŠMP.

V poslední době narůstají počty dětí s problémy v oblasti duševního zdraví. Odborníci v Libereckém kraji nejsou kapacitně schopni pokrývat poptávku. Ve školách se proto zaměřuje pozornost na podporu prevence prostřednictvím psychologické a sociální práce a aktivit v oblasti wellbeingu a duševního zdraví. Komplikovaný po psychické stránce bývá pro žáky také přechod na střední školy. Z těchto důvodů v roce 2024 Liberecký kraj využil dotaci ve výši 240 000 Kč od MŠMT na podporu adaptačních aktivit ve dvaceti prvních ročnících středních škol. V rámci dotace v září a říjnu proběhly adaptační aktivity a následně i preventivní aktivity pro žáky přímo ve třídách. Celkem bylo touto formou podpořeno 467 žáků a s nimi i 20 třídních učitelů, kterým byly předány poznatky o třídním kolektivu.

Preventivní programy jsou realizovány nejčastěji nestátními organizacemi (např. MAJÁK, o.p.s., ADVAITA, z.ú. nebo MOST K NADĚJI), dále komerčními subjekty, školskými poradenskými zařízeními, Policií ČR a městskou policií. Liberecký kraj finančně podporoval v roce 2024 primární prevenci rizikového chování dvěma způsoby:

- účelovou neinvestiční dotací na projekt „Krizová intervence 2024“ organizaci MAJÁK o.p.s., ve výši 550.000 Kč z kapitoly 917 04;
- dotačním programem na specifickou primární prevenci a rizikové chování

Liberecký kraj se už od roku 2016 podílí na projektu „Kraje pro bezpečný internet“, jehož hlavním realizátorem je Kraj Vysočina. Na tento projekt poskytuje každoročně dotaci ve výši 50.000 Kč a účastní se jej vždy několik desítek žáků základních a středních škol. Ti, kteří úspěšně absolvují vědomostní test, jsou zařazeni do slosování o věcné ceny od společnosti Microsoft. Nově byla uspořádána ve spolupráci se společností HAXAGON s.r.o. soutěž v kyberbezpečnosti pro střední školy. Tradičně byli nejúspěšnějšími účastníky v obou soutěžích žáci Střední průmyslové školy, Česká Lípa, Havlíčkova 426, příspěvková organizace.

Bezpečnost a ochrana škol

Od počátku školního roku 2023/2024 pokračoval OŠMTS v aktivitách zaměřených na oblast bezpečnosti škol a školských zařízení. Navázal na realizaci projektů v rámci dotačních titulů Ministerstva vnitra ČR, a to především na poli vzdělávání. Uskutečnil se například seminář „Bezpečnost ve škole“, byl zorganizován nácvik komunikačních a bezpečnostních technik pro zaměstnance Dětského domova Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvkové organizace, a to v rámci systematického proškolení jednoduchých metodických návodů pro jednání v rizikových situacích.

Po tragickém incidentu na Filosofické fakultě v Praze v prosinci 2023 se výrazně změnil náhled odborné veřejnosti na vnímání bezpečnosti ve veřejných prostorách, zvláště školách. Bylo třeba nastavit jednak okamžitá opatření a postupy ke zlepšení bezpečnosti ve školách, jednak v pokračování systematického zvyšování bezpečnosti budov i vzdělávání zaměstnanců škol a školských zařízení. Ve školách všech zřizovatelů byla provedena analýza bezpečnostních potřeb škol a úrovně jejich zabezpečení, okamžitě byla poskytnuta metodická podpora a poskytnuta základní příručka „Jak se zachovat v nouzových situacích“.

Počátkem roku 2024 byl Libereckým krajem vyhlášen dotační program č. 1.5 Ochrana škol jako možných měkkých cílů. Program byl zaměřený na podporu neinvestičních projektů vedoucích ke zvýšení bezpečnosti mateřských, základních a středních škol jako měkkých cílů. Určen byl zřizovatelům těchto škol, ať už je jím obec Libereckého kraje nebo privátní sektor či církev. Podporovány byly především tvorby bezpečnostních plánů, analýz a vzdělávací, výcvikové akce vedoucí k větší bezpečnosti škol. Výcvikové akce byly zaměřeny na pedagogické i nepedagogické pracovníky škol. V roce 2024 byl program vyhlášen dvakrát s celkovou alokací 5 mil. Kč. Do první výzvy se zapojilo 9 obcí Libereckého kraje, podpořeno bylo celkem 12 projektů, rozděleno bylo 851.956,-. Druhou výzvu využilo 5 obcí, podpořeno bylo 7 projektů, rozděleno bylo 542.500,- Kč.

Školy a školská zařízení zřizovaná Libereckým krajem byly podpořeny přímo z rozpočtu Libereckého kraje, a to formou projektu, jehož cílem je tvorba a revize bezpečnostních plánů škol, organizace bezpečnostních cvičení na školách určených pro malé kolektivy se zaměřením na jednání v krizových situacích v souladu se strategií „Uteč, schovej se, bojuj“. Celková finanční podpora projektu byla 2 mil. Kč pro rok 2024.

Vzhledem k narůstajícím rizikům i četným incidentům bezpečnostního charakteru ve školách bude nutné i nadále pokračovat v systematické práci a metodice k zajištění bezpečnostních opatření jak z pohledu budov, tak vzdělávání či osvěty v dané problematice.

5 VYHODNOCENÍ DLOUHODOBÉHO ZÁMĚRU NA OBDOBÍ 2020-2024

5.1 Předškolní vzdělávání

Cíle:

- Ve spolupráci se zřizovateli nadále udržet dostupnost předškolního vzdělávání
- V organizaci mateřské školy se zaměřit na lepší možnosti individuálního přístupu ve třídě

Ve spolupráci se zřizovateli byla udržována dostupnost předškolního vzdělávání. K navyšování kapacit docházelo v odůvodněných případech na základě splněných kritérií, včetně demografického vývoje v dané obci. V průběhu sledovaného období tak začaly fungovat mateřské školy v obcích Všelibice (1.9.2020) a Šimonovice (1.9.2021) a zřízena byla i jedna soukromá mateřská škola v Liberci (od 1.9.2020).

Od školního roku 2019/2020 vzrostl v Libereckém kraji počet běžných a speciálních tříd a také dětí v obou typech tříd mateřských škol. Přesto se ve srovnání s rokem 2019/2020 podařilo mírně snížit průměrnou naplněnost tříd. To má pozitivní dopad do předškolního vzdělávání. Pedagogové v mateřských školách tak mohou častěji a snáz volit individuální přístup k dětem.

Pedagogové mateřských škol si také ve sledovaném období rozšiřovali své kompetence, mimo jiné i v oblasti polytechnického vzdělávání. Díky projektu NAKAP LK II se například ve školním roce 2021/2022 konalo celkem 96 tandemových výuk ve 24 mateřských školách v kraji. Výuka začínala workshopy pro pedagogy a poté následovala tandemová výuka pro děti pod vedením specialisty vzdělávání. Každé zúčastněné mateřské škole zůstala k užívání sada didaktických pomůcek.

Důležitou oblastí pro zvyšování kvality předškolního vzdělávání do budoucna zůstane podpora vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol v diagnostice dítěte předškolního věku.

5.2 Základní vzdělávání

Cíle:

- Ve spolupráci se zřizovateli nadále udržet dostupnost povinného vzdělávání spádovým žákům
- Síť přípravných tříd povolovat dle aktuálních potřeb zřizovatelů
- Nadále podporovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základního vzdělávání
- Nadále podporovat cílené vzdělávání pedagogů na přístupy k žákům v prostředí společného vzdělávání

Pokud jde o dostupnost povinného základního vzdělávání spádovým žákům, ne všude v Libereckém kraji se dařilo tento cíl naplnit. Většina obcí zřizuje základní školy s kapacitami vycházejícími z demografického vývoje. V kraji je však mnoho malých obcí, které základní školy nezřizují a mnohé z nich nemají uzavřenou dohodu o vytvoření společného školského obvodu s jinou obcí. V důsledku toho jsou kapacity škol v okolních městech naplněny.

K podpoře začleňování žáků-cizinců do vzdělávání byla novelizována vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Podle ní krajský úřad ve spolupráci se zřizovateli a obecními úřady obcí s rozšířenou působností určil školy, které poskytují bezplatnou jazykovou přípravu žáků-cizinců. K 1. 9. 2023 bylo v Libereckém kraji 85 určených ZŠ.

Síť přípravných tříd byla ve sledovaném období povolována podle aktuálních potřeb. Školy podávaly žádosti o souhlas se zřízením přípravných tříd krajskému úřadu a ten při dodržení zákonných podmínek zřízení povoloval. Mezi školními roky 2019/2020 a 2022/2023 tak vzrostl počet přípravných tříd o tři – o dvě v ORP

Česká Lípa a o jednu v ORP Nový Bor. Celkově je v kraji 12 přípravných tříd.

Další cíle v tomto segmentu, a to podporovat kvalitu vzdělávání a také vzdělávání pedagogů pomáhal mimo jiné naplňovat projekt NAKAP LK II, který se soustředil na zvýšení kvality základního vzdělávání na druhém stupni v oblastech polytechnické vzdělávání, kariérové poradenství a zkvalitnění péče o nadané.

V rámci projektu si učitelé ZŠ zvyšovali odborné kompetence v oblasti polytechniky. Celkem 45 základních škol v kraji bylo vybaveno moderními polytechnickými pomůckami, které umožňují kvalitnější výuku a současně zlepšují připravenost žáků základních škol při přechodu na školy střední. Významné bylo i sdílení zkušeností mezi pedagogy základních a středních škol, ke kterému dochází v rámci projektových dnů pro žáky základních škol pořádaných středními školami a dále v metodických centrech na podporu polytechnického vzdělávání. Ve školním roce 2021/2022 se školy účastnily celkem 297 projektových dnů a uskutečnila se dvě metodická centra zaměřená právě na učitele základních škol.

Díky aktivitě zaměřené na prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání se 40 pedagogů z celého Libereckého kraje zapojilo do pilotního projektu vzdělávání kariérových poradců základních škol. Ve školním roce 2021/2022 měli možnost absolvovat 80 hodin školení kariérového poradenství. Namotivováno k podpoře poradenství na svých školách bylo i 36 ředitelů a vedoucích pracovníků z 33 zapojených škol. Pro ně bylo připraveno úvodní školení a průběžná metodická pomoc zaměřená zejména na zavádění kariérového poradenství do kurikula školy. V souladu s opatřením DZ LK 2020–2024 tak získali tito pedagogové kompetence a dovednosti k práci se skupinou žáků druhého stupně základních škol ohrožených předčasným odchodem. Díky získaným informacím, vzdělávacím materiálům a testům pro žáky mají lepší předpoklady pro jejich motivaci k dalšímu vzdělávání.

V rámci aktivity zaměřené na zkvalitnění péče o nadané se uskutečnily praktické workshopy i teoretická proškolení a v některých třídách také pozorování a vytypování nadaných dětí. S několika školami byla navázána dlouhodobá spolupráce, proběhla série vzdělávání, supervize a následné rozbory a konzultace. Dále byla založena platforma k rozvoji spolupráce, sdílení zkušeností a dobré praxe v rámci práce s nadanými žáky. Oblasti, které v rámci akce Podzimní škola zvaly k inspiraci, byly například Jak pracovat s nadanými dětmi, Vnitřní motivace ve škole, Jak sehrát kolektiv. Konaly se také dvě krajské konference o nadání s celkem více než dvěma sty účastníky z řad pedagogických pracovníků, studentů pedagogiky a odborníků, další tři vzdělávací akce byly komornější. Všechny se těšily velkému zájmu. Osvěta tématu péče o nadané je stále důležitá a kvalitních lektorů přibývá.

Pedagogy bude nutné nadále cíleně vzdělávat v přístupech nejen k žákům zdravotně znevýhodněným, ale i k žákům ze socioekonomicky či sociokulturně znevýhodněného prostředí a k žákům-cizincům, jejichž počet v uplynulém období významněji vzrostl kvůli přílivu ukrajinských uprchlíků do ČR v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině.

5.3 Střední odborné vzdělávání

Cíle:

- Upravovat skladbu oborů středního vzdělání v souladu s požadavky trhu práce
- Zvyšovat uplatnitelnost a flexibilitu absolventů na trhu práce
- Snižovat předčasné odchody ze vzdělávání
- Vytvářet systém podpory jedinečných, unikátních oborů
- Podporovat tradiční řemeslné obory s výučním listem

Cíl upravovat skladbu oborů středního vzdělávání v souladu s požadavky trhu práce byl naplněn. Kraj jako zřizovatel vždy konzultuje se středními školami jejich oborovou strukturu. Dbá na to, aby byly vytvářeny

podmínky pro propustnost oborů vzdělání. Nový obor vzdělání bylo možné zapsat do rejstříku škol a školských zařízení pouze tehdy, když odpovídal předpokládaným dlouhodobým potřebám trhu práce. Změny v síti SŠ a VOŠ zachycuje následující tabulka.

Tabulka 5.3.1 Změny v síti středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji v období 2020–2023

S účinností od roku:	Škola	Obor	Upřesnění	
2020	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9	53-43-N/21Diplomovaný zdravotní laborant	zápis oboru VOŠ s kapacitou 90	
	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707	53-41-M/03 Praktická sestra	zápis s kapacitou 120	
		53-41-H/01 Ošetřovatel	zápis s kapacitou 90	
2021	Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300	23-65-H/03 Strojník silničních strojů	zápis s kapacitou 72	
	Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213	53-41-M/02 Nutriční asistent	zápis s kapacitou 120	
	Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3	18-20-M/01 Informační technologie	navýšení kapacity ze 128 na 256	
	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9	53-41-M/03 Praktická sestra	navýšení kapacity z 280 na 360	
	Střední škola pedagogická a sociálně právní a střední zdravotnická škola Jana Blahoslava			zápis SŠ s kapacitou 360
		53-41-H/01 Ošetřovatel	zápis s kapacitou 60	
		68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost	zápis s kapacitou 120	
		75-31-M/01 Předškolní a mimoškolní pedagogika	zápis s kapacitou 120	
75-41-L/51 Sociální činnost		zápis s kapacitou 40		
2022	Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66	68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost	zápis s kapacitou 120 – nezapsáno, NESOUHLAS MV	
2023	Gymnázium Dr. Antona Randy, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace	79-41-K/41 Gymnázium	navýšení kapacity ze 120 na 136	
		79-42-K/41 Gymnázium se sportovní přípravou	navýšení kapacity ze 120 na 136	
	Obchodní akademie, Česká Lípa, náměstí Osvobození 422, příspěvková organizace	63-41-M/02 Obchodní akademie	navýšení kapacity z 224 na 272	
		78-42-M/02 Ekonomické lyceum	navýšení kapacity ze 132 na 136	
		68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost	navýšení kapacity ze 124 na 136	
	Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec, příspěvková organizace	37-41-M/01 Provoz a ekonomika dopravy	navýšení kapacity ze 120 na 136	
Střední škola Klíč s. r. o.	63-41-M/01 Ekonomika a podnikání	navýšení kapacity ze 104 na 120		

Stanovený cíl byl naplněn také prostřednictvím dalšího vzdělávání a stáží pedagogů. V rámci projektu NAKAP LK II v klíčové aktivitě Podpora škol a školských poradenských zařízení formou jednotkových nákladů (tzv. šablony) si osm středních a vyšších odborných škol vybralo podaktivitu Stáže pedagogů SŠ/VOŠ u zaměstnavatelů. Podaktivitu Personální podpora – Koordinátor spolupráce školy a zaměstnavatele si zvolilo devět středních a vyšších odborných škol.

Další cíl zvyšovat uplatnitelnost a flexibilitu absolventů na trhu práce byl také naplněn, neboť bylo podporováno technické, přírodovědné a polytechnické vzdělávání. Probíhaly např. pravidelné volnočasové aktivity zaměřené na polytechnické vzdělávání žáků středních škol. Ve školním roce 2021/2022 se do této aktivity zapojilo 16 středních škol, které nabídly svým žákům výběr z celkem 39 konkrétních polytechnických zaměření volnočasových aktivit. Uskutečnila se také tři metodická centra na podporu polytechnického vzdělávání, z nichž jedno bylo zaměřeno přímo na učitele středních škol. Žáci středních škol ve školním roce 2021/2022 sami bádali a odhalovali přírodní zákonitosti na 36 Dnech pro žáky SŠ, které na podporu polytechnického vzdělávání pořádala ve svých prostorách iQLANDIA, o.p.s. Střední školy si vybíraly z celkem 9 nabízených výukových programů. Témata odpovídají RVP a byly ideálním rozšířením výuky o neformální vzdělávání.

Na Technické univerzitě v Liberci se ve školním roce 2021/2022 uskutečnilo celkem 43 projektových dnů pro žáky středních škol. Jednalo se o konkrétní rozvoj spolupráce prostřednictvím sdílení učeben a laboratoří vysoké školy pro povinnou výuku žáků středních škol zaměřenou na polytechnické vzdělávání. Do této aktivity se zapojily všechny fakulty Technické univerzity v Liberci.

Díky projektu NAKAP LK II, pod aktivitou Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání, proběhly ve dvou školních letech na 14 středních školách harmonizační akce pro nové žáky. Celkem 1600 žáků v prvním roce a 1457 žáků ve druhém roce se zúčastnilo výjezdní nebo celodenní akce zaměřené na seznámení a adaptaci na nový kolektiv. Z nich bylo vytypováno cca 200 žáků v každém roce ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání. Cílem byla dlouhodobá podpora právě těmto žákům, proto v rámci projektu vznikla na školách speciální pozice metodika prevence předčasných odchodů ze vzdělávání. Ke konci prvního roku realizace odešlo ze vzdělávání 154 žáků a ke konci druhého roku 126 žáků. V souladu s opatřením DZ bylo na školách zapojeno 28 metodiků prevence předčasných odchodů ze vzdělávání.

Seznam unikátních oborů zveřejňuje ministerstvo a v případě požadavku zápisu takového oboru v jiném kraji se posuzuje ve zvláštním režimu. Takovou žádost Liberecký kraj v hodnocených letech 2020-2024 nepodal. Tradiční řemeslné obory s výučním listem byly po celé předmětné období nadále podporovány formou Stipendijního programu Libereckého kraje.

5.4 Vyšší odborné vzdělávání

Cíl:

- Podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností jejich absolventů na trhu práce

V Libereckém kraji je zapsáno v rejstříku škol a školských zařízení šest vyšších odborných škol. V období let 2020-2024 jich aktivně působilo pět. Všechny byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy. Cíl podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností na trhu práce se kraj jako zřizovatel bude snažit naplňovat i nadále podporou technicky zaměřených oborů a oborů unikátních. S ohledem na omezené množství nabízených oborů budou tato opatření směřovat prakticky do všech oborů vyššího odborného vzdělávání v kraji. Přitom úzká spolupráce se zaměstnavateli je v Libereckém kraji podporována dlouhodobě. Segment vyššího odborného vzdělávání v rámci celé ČR již mnoho let spíše stagnuje. Ve školním roce 2020/2021 i roce následujícím nebyl otevřen obor 82-41-/N13 Tvorba uměleckého skla ve Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace. Naopak od 1. 9. 2020 se

v Libereckém kraji rozšířila nabídka o nový obor, a to 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant. Zapsán byl ve Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnické, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace. Noví studenti se v něm vzdělávají od školního roku 2021/2022.

5.5 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Cíle:

- Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v aktuálně definovaných problematikách, např. speciální pedagogika, spolupráce s asistentem pedagoga a poradenským pracovištěm, využívání technických možností při výuce
- Nadále udržovat nabídku oborů středního vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Podporovat spolupráci a komunikaci rodičů a školy
- Zachovat a zkvalitnit speciální školství jako relevantní možnost inkluzivního vzdělávání

Pedagogičtí pracovníci byli po celé období 2020–2024 podporováni formou metodického vedení, které zajišťoval OŠMTS i školská poradenská zařízení (dále jen „ŠPZ“). Podpora byla zaměřená jak na školní poradenská pracoviště, tak na ředitele škol a ostatní pedagogy. Konala se mj. různá setkání a konference metodiků prevence či speciálních pedagogů (např. konference z projektu NAKAP LK II).

V souladu s cíli DZ LK 2020–2024 byl nadále podporován také rozvoj středních škol vzdělávajících žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“), a to zejména ve studijních oborech C, E a J. Střední odborná škola, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace se specializuje na vzdělávání těchto žáků a jejich uplatnitelnost na trhu práce. Škola se zaměřuje na poskytování speciálně pedagogické péče v oblasti středního a středního odborného vzdělávání. Nabízí vzdělání v řadě tradičních řemeslných oborů a ve specifických oborech vhodných pro žáky s kombinovaným znevýhodněním.

Metodickou pomoc pedagogům poskytoval OŠMTS také ve vztazích rodič-škola. Snahou je vždy najít v rámci platné legislativy takové řešení, které povede ke shodě mezi zákonnými zástupci a pedagogy. Při hledání řešení byla využívána i multidisciplinární spolupráce na úrovni obec-kraj a mezirezortní spolupráce mezi odbory školství, sociálních věcí a zdravotnictví. Týkalo se to například situací, kdy chybí následná péče o žáky, kteří splní povinnou školní docházku a jejich zdravotní stav jim neumožňuje pokračovat ve vzdělávání.

Liberecký kraj podporoval vzdělávání dětí a žáků se SVP i formou projektů. Projekt NAKAP LK II například umožnil ve školním roce 2021/2022 sestavit tým odborníků z oblasti vzdělávání žáků se SVP v podobě platformy pro rovné příležitosti ve vzdělávání. Setkání se konala pravidelně 4x ročně, členové platformy navzájem sdíleli informace ze svých organizací a diskutovali o aktuálních tématech. Zaměřili se přitom na distanční výuku, předčasné odchody ze vzdělávání, spolupráci mezi zapojenými organizacemi a seznámení se s metodou storytellingu jako interaktivního vzdělávacího nástroje.

5.6 Poradenské služby

Cíle:

- V rámci stávajících subjektů upravit síť pracovišť poradenských zařízení s cílem udržení dostupnosti poradenských služeb
- Podporovat užší spolupráci školských poradenských zařízení a škol
- Rozvíjet školní poradenská pracoviště ve všech jeho funkcích

Liberecký kraj podporuje rozšiřování SPC, a to jak navyšováním úvazků pracovníků, tak zřízením odloučených pracovišť těchto ŠPZ.

V souladu s opatřením DZ LK 2020–2024 především v podpoře užší spolupráce ŠPZ a škol se projekt NAKAP LK II snažil vytvářet podmínky pro získávání odborných pracovníků pro ŠPZ. V rámci projektu vznikly dvě odborné pozice zajišťující vedení odborných stáží v PPP a ve speciálně pedagogických centrech. Důraz byl kladen na spolupráci ŠPZ se studenty pedagogiky a příbuzných oborů (psychologie, speciální pedagogika, specializační studium pro výchovné poradce a školní metodiky prevence). Ve školním roce 2021/2022 dokonce absolvovalo v celém Libereckém kraji odborné praxe v PPP 25 stážistů a v SPC 27 stážistů.

V rámci projektu byl vytvořen prostor i pro další spolupráci ŠPZ v kraji. Prostřednictvím PPP Jablonec nad Nisou se Liberecký kraj zapojil do projektu Institucionalizace podpůrných pedagogických pozic (školní psycholog, školní speciální pedagog). Díky tomu se podařilo v některých školách rozšířit školní poradenské pracoviště o sdíleného školního speciálního pedagoga.

5.7 Základní umělecké vzdělávání

Cíle:

- Zvýšit dostupnost základního uměleckého vzdělávání v oblastech, kde je vykazována nižší hodnota stanoveného indikátoru
- Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků i managementu ZUŠ

DZ LK 2020–2024 v kritériích rozvoje povoloval nárůst kapacit stávajících ZUŠ pouze v souladu s demografickým vývojem dané věkové kategorie. Zároveň vycházel z DZ ČR 2019-2023, který umožňoval navýšení kapacit ZUŠ tam, kde jejich podíl na populaci ve věku 6-18 let nepřekračoval 20 %. V Libereckém kraji tvořil tento podíl v průměru 17,28 %. Mezi jednotlivými okresy však byly velké rozdíly, například okres Semily s 30 % ostatní vysoce převyšoval.

Ve všech okresech Libereckého kraje s výjimkou Semil tak byl dán prostor pro vyrovnání rozdílů v dostupnosti základního uměleckého vzdělávání v rámci kraje, a to především zřízením odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol, nebo navýšením kapacit již zapsaných pracovišť. Podpora dostupnosti základního uměleckého vzdělávání směřovala do menších obcí nebo socioekonomicky slabých oblastí. ZUŠ s nízkým podílem kapacit na populaci ve věku 6–18 let byly vyzvány k podání žádosti o navýšení, pokud to umožňovaly jejich materiální a personální podmínky. Nejvyšší povolené počty žáků veřejných ZUŠ byly v období 2020–2024 navýšeny celkem o 1 227 míst.

Krajský úřad trvale poskytuje informace a metodické poradenství v oblasti řízení všem základním uměleckým školám. Vedení základních uměleckých škol byla v posledním roce poskytována metodická podpora zejména právě v souvislosti s žádostmi o navýšení nejvyššího povoleného počtu žáků.

5.8 Zájmové vzdělávání

Školní družiny

Cíle:

- Zajistit možnost zájmového vzdělávání ve školní družině pro 50 % žáků prvního stupně dané základní školy

V předcházejících letech vstupovalo do základního vzdělávání více žáků. Kvůli tomu rostla poptávka po zařazení žáků do zájmového vzdělávání ve školní družině. DZ LK 2020–2024 v kritériích rozvoje stanovil, že kapacity školních družin lze navýšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy. Výjimkou mohou být kapacity družin v obcích s nedostatečnou dopravní obsluhovaností a nízkou mírou jiných volnočasových aktivit žáků. Základním školám, které toto kritérium splňovaly a podaly žádost o

navýšení kapacity školní družiny, bylo vyhověno.

Přestože už mezi školními roky 2020/2021 a 2021/2022 poklesl počet žáků na 1. stupni základních škol, bylo otevřeno více oddělení školní družiny. I tak je ze základních škol stále patrný tlak na další navyšování kapacit školních družin s tím, aby byl plně uspokojen zájem o přijetí pro žáky 1. stupně.

Střediska volného času

Cíle:

- Zachovat stávající dostatečnou síť středisek volného času
- Ve spolupráci se zřizovateli podporovat zájmové činnosti reflektující současné požadavky

Podle znění DZ LK 2020–2024 jsou kapacity středisek volného času v kraji dostatečné a nemají být navyšovány. Zřizovateli středisek volného času jsou obce, z hlediska Krajského úřadu proto není možné přímo ovlivnit zachování všech středisek ani jejich personální a materiální zabezpečení.

O zájmových útvarech rozhoduje ředitel střediska a jeho zřizovatel. Je zřejmé, že jednotlivá střediska v daném období se zájmové činnosti, například pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žáky nadané, věnovala.

5.9 Ústavní a ochranná výchova

Cíle:

- Podporovat náhradní rodinnou péči tam, kde je pro dítě vhodná
- Zkvalitňovat poskytování ústavní výchovy

V rámci sledovaného období let 2020–2024 bylo nově otevřeno středisko výchovné péče v Jablonci nad Nisou (od 2. 1. 2023). Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují normálnímu fungování rodin. Všechny dětské domovy v kraji se také zapojují do aktivit ve městech a obcích, kde sídlí. Děti navštěvují školská zařízení a volnočasové aktivity i mimo dětské domovy.

S ohledem na cíle DZ LK 2020–2024 zaměstnanci dětských domovů podporovali náhradní rodinnou péči tam, kde je pro dítě vhodná. Pro zlepšení situace v této oblasti je důležitá bližší spolupráce s ostatními subjekty, které se na náhradní rodinné péči podílí. I do budoucna tedy zůstává cílem nastavit efektivní spolupráci subjektů v péči o ohrožené děti.

5.10 Ostatní školské služby

Domovy mládeže

Cíle:

- Zachovat dostatečnou dostupnost domovů mládeže
- Zvyšovat kvalitu materiálního a kulturního zázemí domovů mládeže

Cíle DZ LK 2020–2024 se podařilo naplnit částečně. Kapacita školských ubytovacích zařízení neodpovídá zcela stavu segmentu středního a vyššího odborného školství v Libereckém kraji. Kapacity zařízení, zejména domovů mládeže, jsou v celkovém součtu nad reálnými potřebami. Domovy mládeže a internáty byly ve školním roce 2021/2022 naplněny přibližně ze 77 %, volných míst tak zbývalo 316. V následujícím školním roce obsazenost žáky a studenty k celkové lůžkové kapacitě dosáhla až 80 %. Ovlivnil to zejména nárůst počtu středoškoláků.

Přestože celkové kapacity školských výchovných a ubytovacích zařízení jsou tedy v kraji dostatečné, v některých místech nemusí v následujícím období zcela stačit. Na zájem o ubytování působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, socioekonomický status rodiny, slevy na jízdném apod.

Negativem segmentu je skutečnost, že se dosud nepodařilo stanovit standardy pro materiální vybavení domovů mládeže. Naopak pozitivně můžeme hodnotit, že kulturní a volnočasové aktivity jsou v těchto zařízeních organizovány a podporovány dlouhodobě.

Zařízení školního stravování

Cíle:

- Podporovat školská stravovací zařízení v aktivitách vedoucích ke zdravému školnímu stravování
- Podporovat začlenění dětí, žáků a studentů, kteří se nemohou účastnit z finančních důvodů školního stravování

V souladu s cíli DZ LK 2020–2024 OŠMTS pravidelně organizoval porady pro vedoucí všech zařízení školního stravování v Libereckém kraji. Setkání se účastnily i pracovnice Krajské hygienické stanice. S vedoucími školních jídelen nejčastěji hovořil o aktuálních otázkách z oblasti školního stravování a o základech hygienického minima. Metodická školního stravování se soustředila na podporu všech škol a školních jídelen bez ohledu na zřizovatele tak, aby poskytované školní stravování splňovalo aktuálně platné legislativní požadavky.

Liberecký kraj již téměř deset let podporuje školní stravování dětí mateřských škol a žáků základních škol, případně žáků nižších stupňů víceletých gymnázií ze sociálně slabých rodin (ve věku 3–15 let). Bezplatně se toto stravování dařilo zabezpečovat díky projektu „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji“ z výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci vyhlášené Ministerstvem práce a sociálních věcí. Do projektu bylo každým rokem zapojeno přes 70 příspěvkových organizací v kraji a bezplatné stravování získalo v průměru přibližně 1 400 dětí a žáků ročně.

5.11 Pedagogičtí pracovníci

Cíle:

- Ve spolupráci s pedagogickou fakultou i vedením škol motivovat studenty i stávající pedagogické pracovníky k práci ve školství
- Metodicky vést začínající pedagogické pracovníky i ředitele škol
- Zvýšit kompetence ředitelů škol v oblastech řízení školy
- Systematicky využívat DVPP pro zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků

Ve spolupráci s pedagogickou fakultou i vedením škol bude potřeba i nadále motivovat studenty a stávající pedagogické pracovníky k práci ve školství. Podíl mladých učitelů do 35 let se v posledních letech v Libereckém kraji zlepšil v mateřských školách. Stoupl na téměř 27 %, přitom celorepublikový průměr je 25 %. V základních školách je však situace horší, podíl učitelů do 35 let zůstává stejně jako v celé ČR na pouhých 16 %. To je i pod průměrem zemí OECD.

Pokud jde o metodické vedení a podporu začínajících pedagogických pracovníků, patřil v roce 2022 podle údajů MŠMT Liberecký kraj mezi čtyři regiony, kde se v rámci celé ČR přidělovali uvádějící učitelé k těm začínajícím v nejnižší míře. Podle dat ČŠI za školní rok 2021/2022 je přidělování mentora tou nejčastější pomocí, které se začínajícím učitelům dostává na středních školách v kraji. Z dotazníkového šetření MŠMT pro analýzu potřeb na školách vyplynulo, že ve srovnání s celorepublikovým průměrem si v Libereckém kraji

vedou v podpoře začínajících učitelů nejlépe mateřské školy, základní školy zaostávají o 9 % a střední školy dokonce o 11 % oproti průměru ČR.

Také zvyšování kompetencí ředitelů škol zůstane i do budoucna v centru pozornosti, přestože se v uplynulém období ředitelé škol účastnili různých forem dalšího vzdělávání, aby zkvalitnili svou práci při vedení škol a nabyli nových znalostí a dovedností. Z dat ČŠI za školní rok 2021/2022 vyplývá, že ředitelé základních škol v Libereckém kraji si nejčastěji z DVPP vybírali kurzy zaměřené na legislativu a právní předpisy a na řízení pedagogického procesu a pedagogické vedení školy. Ředitelé středních škol se ve svém dalším vzdělávání zajímali o témata organizační řízení školy, ekonomická a finanční oblast a na třetím místě také o řízení pedagogického procesu a pedagogické vedení školy.

Cíl systematicky využívat DVPP pro zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků se ve sledovaném období let 2020–2024 dařilo naplňovat. I přes potíže způsobené pandemií covidu-19. DVPP bylo v kraji realizováno četnými subjekty v různých formách. Jednou z nich byla účast škol v tzv. šablonách – projektech zjednodušeného vykazování. Ze šablon II si ZŠ v Libereckém kraji vybíraly nejčastěji DVPP v rozsahu 8 hodin v oblasti sociálního rozvoje, a to dokonce v největší míře v porovnání se všemi kraji v ČR. Častěji oproti republikovému průměru si také ZŠ v kraji vybíraly DVPP zaměřené na cizí jazyky. Naopak vzdělávání věnované čtenářské a matematické gramotnosti si volily méně než představuje průměr v ČR.

5.12 Kvalita a hodnocení počátečního vzdělávání

Cíle:

- Podporovat dobré klima školy a kvalitu vzdělávání na všech stupních
- K průběžnému zvyšování kvality zavádět prvky formativního hodnocení
- Vzdělávat vedení škol i pedagogické pracovníky v metodách formativního hodnocení

Školy za poslední roky prošly výraznými změnami, které kladly požadavky i na řízení školy. V náročném období pandemie musely zvládnout organizaci distanční výuky a současně vést pedagogy k novým metodám výuky včetně online prostředí nebo zavádění prvků formativního hodnocení.

V návaznosti na měnící se přístupy v hodnocení žáků, individualizaci přístupu, inkluzi a požadavku na dobré klima školy se v posledních letech adekvátně proměnila i nabídka DVPP, které mohly školy a školská zařízení dle svých potřeb v různé míře využívat. V rámci projektu KAP LK I byl na jaře roku 2021 organizován online vzdělávací workshop na téma formativní hodnocení určený pro pedagogické pracovníky a vedení škol v kraji. Podobné workshopy organizovaly i jednotlivé MAS v území.

S ohledem na komplikace v životě škol v hodnoceném období, které způsobila nejen pandemie covidu-19, ale také příliv a začleňování žáků z Ukrajiny do všech segmentů vzdělávání, je i pro následující období cílem snaha o podporu dobrého klimatu školy a kvalitu vzdělávání na všech jeho stupních.

5.13 Celoživotní vzdělávání

Cíle:

- Podporovat další vzdělávání ve školách
- Zaměřit aktivity Centra vzdělanosti Libereckého kraje na aktuální požadavky v celoživotním vzdělávání

Celoživotní vzdělávání bylo v období DZ 2020–2024 výrazně ovlivněno pandemií covidu-19, což značně změnilo jak přístup k celoživotnímu vzdělávání, tak nastavené priority v této oblasti. Situace se promítla i do realizace cílů a opatření uvedených v DZ LK 2020–2024. Školy a další poskytovatelé se v souvislosti s pandemií

potýkali se sníženou poptávkou a některé kurzy rušili, případně měnili jejich formu. Na druhou stranu byla tato zkušenost pozitivní. Zlepšila dovednosti všech aktérů v práci s IT technikou a v online vzdělávání.

Přístup k podpoře především středních škol jako autorizovaných osob pro udělování profesních kvalifikací zůstával stejný. Přesto v období pandemie covidu-19 aktivity škol v této oblasti poklesly. Důvodem byl i nízký zájem veřejnosti. K oživení došlo opětovně až v roce 2022 díky projektu NPI „Upskilling“. Ten se zaměřil na optimalizaci sítě autorizovaných osob v kraji a propagaci Národní soustavy kvalifikací.

Období pandemie nepříznivě ovlivnilo organizaci kurzů celoživotního vzdělávání a zejména dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v Centru vzdělanosti Libereckého kraje, které působí při Střední odborné škole a mateřské škole, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace. Vzdělávání se postupně transformovalo na e-learningové kurzy, online kurzy primární logopedické prevence a diskusní kluby. V rámci DVPP byly žádané hlavně webináře zaměřené na IT dovednosti. S koncem pandemie se ale nejvyhledávanějšími znovu staly kvalifikační studium pro asistenty pedagoga a kurzy ekonomických a účetních dovedností.

5.14 Jazykové vzdělávání

Cíl:

- Zkvalitňovat jazykovou výuku

Cíl DZ LK 2020–2024 zkvalitňovat jazykovou výuku je naplňován díky podpoře škol a jejich zapojení v několika projektech. Podpora škol v oblasti zkvalitňování jazykové výuky je hrazena převážně z programu Domu zahraniční spolupráce Erasmus+. Jedná se o podporu zahraniční mobility pro žáky i pedagogické pracovníky. Této příležitosti využilo 9 středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji.

Střední a vyšší odborné školy v Libereckém kraji jsou také partnery v projektech zaměřených na spolupráci se zahraničními školami, například „Učíme stejně? Výměny zkušeností Visegrádských průmyslových škol“ (Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Liberec, příspěvková organizace) nebo „Fake news in the age of democracy“ (Gymnázium, Frýdlant, Mládeže 884, příspěvková organizace).

5.15 Informační a komunikační technologie

Cíle:

- Podporovat modernizaci vybavení škol
- Zavádět znalosti v oblastech digitálních technologií do výuky
- Podporovat rozvoj digitálních kompetencí pedagogů
- Účelně využívat ICT ve vzdělávání (mezioborová propustnost ICT)

Cíle DZ LK 2020–2024 byly v oblasti ICT úspěšně naplňovány. Školám v Libereckém kraji se dařilo obnovovat počítače jak v desktopové verzi, tak i počítače přenosné. Vzrostl podíl nových zařízení ve stáří do 2 let, a to jak u stolních počítačů, tak u přenosných zařízení. Nadále se zvyšují i absolutní počty počítačů ve školách. Z hlediska typu zařízení dochází k posunu ve prospěch přenosných, která tvoří už polovinu veškeré počítačové techniky.

V posledních letech byly téměř všechny počítače určené žákům připojeny k internetu. Dostupnost bezdrátové sítě ve školách v Libereckém kraji se tak pohybuje přibližně na úrovni průměru za celou Českou republiku, na druhém stupni základních škol je stoprocentní. Podíl škol s vlastním intranetem se v Libereckém kraji nachází

mírně pod úrovní ČR, naopak u středních škol je zastoupení intranetu vyšší než představuje republikový průměr.

Využívání informačních a komunikačních technologií bylo podporováno také napříč polytechnickými aktivitami projektu NAKAP LK II. Obsaženo bylo ve volnočasových aktivitách zaměřených na polytechnické vzdělávání žáků SŠ, v některých dnech určených pro žáky SŠ probíhající v iQLANDII, o.p.s., nebo v projektových dnech pro žáky SŠ pořádaných Technickou univerzitou v Liberci. Žáci ZŠ i SŠ se mohli seznamovat s digitálními technologiemi i díky nákupu polytechnického vybavení jednotlivých škol. Webináře pro pedagogy v kraji byly organizovány na začátku pandemie covidu-19 také z projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK II.)

Po celé období let 2020–2024 byly navíc i krajským pracovištěm Národního pedagogického institutu ČR v Liberci realizovány stovky vzdělávacích akcí z oblasti nové informatiky a digitálních kompetencí. Například jen ve školním roce 2021/2022 se 215 vzdělávacích akcí zúčastnilo celkem 1050 pedagogů. Školy v kraji využívaly i vzdělávací programy NPI z projektu SYPO, který poskytoval podporu prostřednictvím krajského kabinetu informatiky a ICT, ale i jiných krajských kabinetů v rámci mezipředmětové spolupráce (krajský kabinet přírodovědného vzdělávání, krajský kabinet matematiky, aj.).

5.16 Environmentální vzdělávání, výchova, osvěta

Cíle:

- Podporovat krajský systém EVVO pokrývající všechny oblasti a stupně vzdělávání a celoživotní vzdělávání

Rozvoj dlouhodobé systematické spolupráce environmentálního vzdělávání a udržitelného rozvoje vychází především z krajských koncepcí „Koncepce EVVO Libereckého kraje 2021–2030“ a „Akční plán EVVO“. V období let 2020–2024 se dařilo spolupráci škol s dalšími organizacemi v oblasti EVVO. Pouze pandemie covidu-19 některé aktivity na čas přerušila.

Praktická ekologická výchova pro školy byla po celou dobu platnosti DZ LK 2020-2024 realizována především Střediskem ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK). Jeho hlavní činností je organizace pobytových výukových programů pro školní kolektivy mateřských, základních i středních škol v pobočkách v Hejnicích, Oldřichově v Hájích a Dolánkách u Turnova. V mateřských školách dále STŘEVLIK realizoval celostátní program MRKVIČKA (malý rádce kvalitní ekologické výchovy pro MŠ). Intenzivně se také věnoval přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. V době pandemie ale musely být vzdělávací programy včetně pobytových omezeny. Environmentální výchova v základních a středních školách byla zajišťována prostřednictvím programu MRKEV (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy). Ten koordinovala ZOO Liberec – Středisko ekologické výchovy DIVIZNA. Ekologické výchově se na území kraje věnovaly také Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, Středisko ekologické výchovy Český ráj a Geopark Ralsko o. p. s.

Na konci školního roku 2021/2022 byla zahájena realizace projektu Libereckého kraje Strategické partnerství v oblasti EVVO. S šesti organizacemi z této oblasti byly uzavřeny smlouvy na realizaci první etapy projektu, jehož cílem je především rozvoj dlouhodobé systematické environmentální výchovy ve školách na území Libereckého kraje.

5.17 Prevence rizikového chování

Cíle:

- Koordinovat specifickou primární prevenci ve školství ve spolupráci s dalšími resorty
- Vzdělávat pedagogické pracovníky v oblasti specifické primární prevence

V rámci koordinace specifické primární prevence docházelo ke spolupráci krajského koordinátora primární prevence s odborem sociálních věcí a krajským protidrogovým koordinátorem. Krajský školský koordinátor primární prevence navíc pravidelně pořádal a dále pořádal setkání s oblastními metodiky primární prevence působícími při pedagogicko-psychologických poradnách. Účastní se také setkávání školních metodiků primární prevence, kde informuje o nejrůznějších akcích, seminářích a novinkách.

Vzdělávat pedagogické pracovníky v oblasti specifické primární prevence se dařilo mimo jiné díky projektu „Vzdělávací aktivity v oblasti duševního zdraví pro pedagogické pracovníky“ (dotace ze státního rozpočtu ČR na rok 2023 činila 256.800 Kč). V rámci něj jsou organizovány vzdělávací semináře pro školní metodiky prevence, konference, vzdělávací semináře pro oblastní metodiky prevence a také skupinové supervize. Přes 70 % školních metodiků prevence v Libereckém kraji má absolvované specializační studium, většina (přibližně 73 %) přitom současně vykonává funkci třídního učitele.

Negativní dopad pandemie covidu-19 na společnost se projevil nejvíce právě v oblasti prevence rizikového chování. Počty dětí, žáků a studentů s obtížemi týkajícími se duševního zdraví výrazně narostly a odborníci v kraji nestíhali pokrývat poptávku po těchto službách. Ve školách proto bude v nejbližších letech ještě mnohem více potřeba podporovat prevenci rizikového chování a výukové aktivity v oblasti duševního zdraví.

6 DOTAČNÍ PROGRAMY A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

6.1 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

Oblast podpory školství, mládeže a dalšího vzdělávání

V prosinci 2023 byly vyhlášeny programy k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro programy s rokem realizace 2024:

- 4.1 Program volnočasových aktivit (alokace 4.800.000 Kč, resp. 4.958.228,50 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.3 Specifická primární prevence rizikového chování (alokace 1.500.000 Kč, resp. 1.505.371 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.4 Soutěže a podpora talentovaných dětí a mládeže (alokace 500.000 Kč, resp. 501.068,50 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními (alokace 700.000 Kč, resp. 711.665 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let).

Zastupitelstvo Libereckého kraje v březnu 2024 rozhodlo o podpoře 76 projektů v programu 4.1 (ve 100% výši požadované dotace), 57 projektů v programu 4.3 (ve 79% výši požadované dotace), 16 projektů v programu 4.4 (ve 100% výši požadované dotace) a 18 projektů v programu 4.7 (ve 92% výši požadované dotace).

Tabulka 6.1.1 Přehled přijatých žádostí a podpořených projektů

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Rozsah výše podpory jednotlivých projektů v tis. Kč	Celková alokace FP pro program v Kč	Celková výše poskytnutých FP v programu v Kč
Program 4.1	87	76	30-80	4.958.228,50	4.683.470
Program 4.3	61	57	20-70	1.505.371	1.739.033
Program 4.4	16	16	10-50	501.068,50	530.500
Program 4.7	21	18	20-80	700.000	711.665

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Liberecký kraj v roce 2023 poskytl také **individuální dotace**, např.:

- pro Kruh přátel Severáčku z.s., na projekt „Zájezd Severáčku na 72. evropský hudební festival pro mládež v Neerpeltu (Belgie)“, a to částkou 150.000 Kč nebo pro zapsaný spolek Jizerka Semily na projekt „Mezinárodní festival Alta Pusteria, Itálie“ částkou 60.000 Kč

V roce 2024 Liberecký kraj dále vyhlásil **dotací program z rozpočtu kraje** na vzdělávání seniorů s názvem „Vzdělávací aktivity pro seniory“ v rámci kterého mohly o dotaci požádat základní umělecké školy, a to na poskytování vzdělávání v uměleckých oborech (hudební, výtvarný, taneční a literárně-dramatický) lidem v postproduktivním věku. Bylo podpořeno devět projektů v celkové výši 722.600 Kč. Zapojeny byly tyto organizace:

- Základní umělecká škola, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola Turnov, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola Tanvald, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace,
- Základní škola a Základní umělecká škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres

- Liberec, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
- Základní umělecká škola Doksy-příspěvková organizace.

Oblast podpory sportu a tělovýchovy

V souladu s Plánem rozvoje sportu v Libereckém kraji byly v roce 2024 v rozpočtu Libereckého kraje vyčleněny 2.000.000 Kč na podporu přírodní sportovní infrastruktury – přes 600 km lyžařských tras bylo i díky této finanční podpoře upravováno v rámci Jizerské, Krkonošské i Lužicko-horské magistrály. Vyznavači trailů pro horská kola mohou díky podpoře Libereckého kraje užívat tratě Singltreku pod Smrkem. Téměř 8 milionů Kč přispěl LK na podporu sportovní infrastruktury v Libereckém kraji prostřednictvím dotačních programů, ze kterých bylo podpořeno 12 „malých“ projektů zaměřených na modernizaci nebo výstavbu nových sportovních areálů, dalších 39 milionů Kč bylo přiděleno na „velké“ investiční projekty např. na rekonstrukci atletického oválu ve Sport Parku Liberec a Semilech, dostavbu šaten a sportovního a technického zázemí zimního stadionu Turnov, stavbu sportovního areálu u Základní školy Pěnčín či stavbu nového kabinového bloku u zimního stadionu ve Frýdlantu.

V dotačním programu Sportovní akce pro rok 2024 bylo přijato 89 žádostí a podpořeno 83 spolků v celkové částce 4.746.276 Kč. V dotačním programu Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2024 bylo přijato 242 žádostí a podpořeno 237 sportovních organizací v celkové výši 29.998.565 Kč. Podporu Libereckého kraje mají tradičně projekty označené Zastupitelstvem Libereckého kraje za významné, patří mezi ně Jizerská padesátka, atletické mítinky s mezinárodní účastí Memoriál Ludvíka Daňka a Jablonecká hala, tenisový turnaj Svijany Open, Rally Bohemia, Sportfilm Liberec a další. Celkem budou tyto a další projekty až do roku 2025 každoročně podporovány částkou v souhrnné výši minimálně 6 milionů Kč.

Více než 15 milionů Kč bylo vyplaceno formou individuálních dotací na podporu sportovní reprezentace Libereckého kraje, 800.000 Kč obdržely krajské střešní sportovní organizace.

50.000.000 Kč bylo vyčleněno na rekonstrukci bazénu Liberec, 17.000.000 Kč na rekonstrukci skokanského můstku HS 162 v Harrachově, účast sokolských žup Libereckého kraje na XVII. všesokolském sletu v Praze byla podpořena 1 milionem Kč, individuální podporu ve výši 7.200.000 Kč získalo město Česká Lípa na opravu atletického stadionu a fotbalového hřiště, obecně prospěšná společnost Jizerky pro Vás obdržela 1 milion Kč na nákup rolby na úpravu běžeckých tratí a dalšími 1,4 miliony Kč byly podpořeny specifické sportovní projekty, např. České akademické hry 2024, Jizerská 50 RUN 2024, účast a pořádání evropských volejbalových pohárů, účast handicapovaných sportovců z Libereckého kraje na Evropských hrách handicapované mládeže Emil open atd.

6.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií

Operační program Zaměstnanost +

Podpora školního stravování v Libereckém kraji

Projekt Podpora školního stravování v Libereckém kraji, reg. č. CZ.03.04.01/00/22_0260003890 je dvouletý projekt financovaný ze zdrojů OP Zaměstnanost +. Realizace projektu byla zahájena v říjnu 2023, ukončena bude v srpnu 2025. Věcným zaměřením projektu je poskytnutí bezplatného stravování dětem ohrožených chudobou a materiální deprivací formou dotace školám a školským zařízením. Projekt byl rozdělen na dva dotační programy, Podpora školního stravování v Libereckém kraji pro školní rok 2023/2024 a Podpora školního stravování v Libereckém kraji pro školní rok 2024/2025. Ve školním roce 2023/2024 se do dotačního programu zapojilo celkem 48 škol a školských zařízení v Libereckém kraji, bylo podpořeno 396 dětí a žáků, a celková hodnota podpory činila 2.135.761 Kč.

Flexiškola

Projekt Flexiškola, reg. číslo CZ.03.01.02/00/22_012/0002041 je projekt realizovaný Střední odbornou školou, Jablonecká 999, Liberec, příspěvkovou organizací a je zaměřen na rozvoj flexibilního pracovního prostředí v souladu se závěry analýzy a zpracované strategie implementace opatření, jež podpoří sladování osobního a pracovního života zaměstnanců a rozvoj diverzifikační a inkluzivní pracovní kultury na škole. Projekt je realizován v období 1. 9. 2023 až 31. 8. 2025.

Operační program Jan Amos Komenský

Šablony I pro MŠ/ZŠ

V období květen 2022 až duben 2023 si mohly školy a školská zařízení podat žádost o dotaci v rámci Výzvy č. 02_22_002 Šablony I pro MŠ a ZŠ. Jednalo se o projekty tzv. zjednodušeného vykazování. Cílem výzvy bylo podpořit školy a školská zařízení v předem stanovených aktivitách. Jednalo se o:

- personální podporu ((školní asistent, sociální pedagog, dvojjazyčný asistent, školní psycholog ZŠ, kariérový poradce ZŠ),
- osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání,
- podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků,
- spolupráci s rodiči dětí/žáků a veřejností.

V Libereckém kraji využilo této možnosti 305 subjektů (MŠ, ZŠ, ZUŠ a SVČ).

Šablony I pro SŠ a VOŠ

V období květen 2022 až leden 2023 si mohly střední školy, vyšší odborné školy, domovy mládeže a internáty podat žádost o dotaci v rámci Výzvy č. 02_22_003 Šablony I pro SŠ a VOŠ. Jednalo se o projekty tzv. zjednodušeného vykazování. Cílem výzvy bylo podpořit školy a školská zařízení v předem stanovených aktivitách. Jednalo se o:

- personální podporu (školní asistent SŠ, sociální pedagog SŠ, speciální pedagog SŠ, školní psycholog SŠ, kariérový poradce SŠ, koordinátor spolupráce školy a zaměstnavatele)
- osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání,
- podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků,
- spolupráci s rodiči dětí/žáků a veřejností.

V Libereckém kraji využilo této možnosti 45 středních škol.

6.3 Mezinárodní spolupráce

Významným zdrojem pro podporu mezinárodní spolupráce jsou **programy Erasmus+** administrované Domem zahraniční spolupráce. Jedná se o program Evropské komise, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže.

Na základě „Výzvy 2023“ vyhlášené Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy předložily školy opět žádosti o grant na realizaci svých mezinárodních projektů v následujících letech. V tomto programu byl ve sledovaném období největší zájem o podporu v Klíčové aktivitě 1 mobilita žáků, kdy školy mohou vysílat žáky na zahraniční praktické stáže v podnicích nebo odborných školách a tato stáž může trvat od dvou týdnů do tří měsíců, případně, v rámci všeobecného vzdělávání, se jedná o výjezdy žáků do zahraničí.

Ve školním roce 2023/2024 této příležitosti využilo celkem **6 středních a vyšších odborných škol** zřizovaných Libereckým krajem:

- Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace,
- Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace,
- Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace,
- Obchodní akademie, Česká Lípa, náměstí Osvobození 422, příspěvková organizace,
- Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 1, příspěvková organizace,
- Gymnázium, Frýdlant, Mládeže 884, příspěvková organizace.

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok

7 ZÁVĚR

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2023/2024 potvrzuje stabilní vývoj a pokračující zlepšování v klíčových oblastech vzdělávání. Vývoj v jednotlivých segmentech a podporovaných oblastech vzdělávací soustavy Libereckého kraje můžeme shrnout do následujících poznatků:

Ve školním roce 2023/2024 se počet dětí v předškolním vzdělávání snížil z 15 490 na 15 158. Přestože klesl počet dětí, došlo k nárůstu počtu běžných a speciálních tříd, přičemž oproti předchozímu roku klesla průměrná naplněnost tříd o šest desetin. Pozornost byla věnována přípravným třídám, které primárně pomáhají dětem s odkladem školní docházky. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Libereckém kraji otevřeno celkem 15 přípravných tříd.

Počet žáků v základním vzdělávání oproti předchozímu roku mírně poklesl. Prudký nárůst zaznamenaný ve školním roce 2022/2023, kdy do základních škol přibýlo téměř dva tisíce žáků, byl spojen především se začleňováním žáků cizinců z Ukrajiny a se vstupem populačně silnějších ročníků do prvních tříd. Ve sledovaném roce začala naplněnost tříd opět klesat. Nejméně početným ročníkem je šestý ročník, a to kvůli odchodu části žáků na víceletá gymnázia, která ve školním roce 2023/2024 přijala 6,75 % žáků z pátých tříd. Vzrůstající trend pokračoval u individuálního vzdělávání, o který projevilo zájem 425 žáků. Ve sledovaném roce klesl počet žáků vzdělávajících se v zahraničí, přičemž návrat těchto žáků do českých škol bývá často obtížný kvůli rozdílům ve vzdělávacích systémech. Nově otevřený kurz pro doplnění základního vzdělávání ve Frýdlantu navštěvovalo 15 žáků, z nichž 11 jej úspěšně dokončilo.

Počet žáků ve středním školství se zvýšil. Klíčovým krokem k modernizaci přijímacího řízení bylo zavedení nového digitálního systému přihlášek DIPSY. Uchazeči mohli poprvé podat přihlášku plně online s využitím identity občana (u nezletilých žáků identity občana jejich rodičů) nebo ji vyplnit digitálně, případně doručit v listinné podobě. Systém DIPSY nahradil zápisové lístky prioritizací přihlášek a umožnil zveřejňování výsledků elektronicky. Úspěšnost u maturitních zkoušek vykazovala v Libereckém kraji v jarním zkušebním období zlepšení, naopak u podzimního zkušebního období úspěšnost mírně klesla.

Počet studentů ve vyšších odborných školách dlouhodobě klesá, což potvrzuje stagnaci tohoto segmentu. Celkem šest vyšších odborných škol v Libereckém kraji zůstalo beze změny, avšak Vyšší odborná škola sklářská v Novém Boru ani ve školním roce 2023/2024 aktivně nepůsobila. Nejvyšší počet studentů zaznamenaly obory skupiny Zdravotnictví a Ekonomika a administrativa. Počet přijatých studentů do prvních ročníků oproti předchozímu školnímu roku výrazně klesl, a to o 40 studentů.

V Libereckém kraji došlo k dalšímu rozvoji inkluzivního vzdělávání. V předškolním vzdělávání se počet dětí ve speciálních třídách snížil, zatímco v běžných třídách vzrostl. Nejpočetnější skupinou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami byly děti s vadami řeči. Na základních školách klesl počet žáků ve speciálních třídách, ale počet žáků v běžných třídách vzrostl. Tento vývoj ukazuje, že většina žáků byla začleněna do běžných tříd. Ve středních školách došlo k nárůstu počtu žáků v obou typech, ve vyšším odborném vzdělávání nebyl zaznamenán žádný student se SVP.

V oblasti vzdělávání cizinců došlo k celkovému poklesu počtu zapsaných žáků, a to zejména u ukrajinských dětí, které tvořily významnou skupinu přistěhovalců v předchozích letech. Tento pokles ovlivnilo postupné stěhování rodin zpět do domovských zemí a stabilizace jejich situace.

Podpora základního uměleckého vzdělávání vedla k otevření dalších tříd, převažoval zájem o hudební obory. Zájmové vzdělávání pokračovalo v posilování volnočasových aktivit, s důrazem na stabilizaci počtu středisek volného času.

Školské poradenské služby se střetly s poptávkou po diagnostice a podpoře, což vedlo k navýšení počtu psychologů a speciálních pedagogů. Ve školním roce 2023/2024 došlo k meziročnímu poklesu počtu klientů pedagogicko-psychologických poradnách o 366. Nejčastějšími důvody návštěv byly výukové problémy. Naopak ve speciálně pedagogických centrech došlo k nárůstu počtu klientů o 54, přičemž největší skupinu klientů tvořily děti s vadami řeči.

Ve školách a školských zařízeních na území Libereckého kraje pracovalo ve školním roce 2023/2024 v přepočtu na plně zaměstnané více než 8 800 pedagogických a více než 3 100 nepedagogických pracovníků, což je o necelých 200 pedagogických a několik desítek nepedagogických pracovníků více než ve školním roce 2022/2023.

Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem kopíruje trend posledních let, a to pomalé stárnutí pedagogického sboru. Ačkoliv se zvýšil počet pracovníků nepřesahujících věkovou hranici 30 let, klesl počet pedagogických pracovníků ve věku 31–40 let a nejvyšší zastoupení mezi pedagogy zůstává v přepočtu na plně zaměstnané u věkové kategorie 51 let – důchodový věk.

Důležitou oblastí zůstává také celoživotní vzdělávání, které rozšířilo nabídku kurzů zaměřených na informační a komunikační technologie spolu s řemeslnými dovednostmi. Centrum vzdělanosti Libereckého kraje organizovalo akreditované kurzy pro pedagogy a odborné semináře. Digitalizace v oblasti informačních technologií se projevila širším zavedením online nástrojů do výuky. Environmentální vzdělávání bylo podpořeno projekty na ochranu přírody a udržitelný rozvoj.

Ve sledovaném roce se zvýšil počet základních a středních škol v Libereckém kraji, které využívaly systém evidence preventivních aktivit pro plánování a hodnocení preventivních aktivit. Nejčastěji řešenými problémy byly špatné vztahy mezi žáky, užívání tabáku a nárůst sebepoškozování a záškoláctví. Preventivní programy zajišťovaly nestátní organizace, poradenská zařízení a policie ČR. Odbor školství krajského úřadu Libereckého kraje pokračoval v aktivitách zaměřených na zvyšování bezpečnosti škol a školských zařízení. Dotační program na ochranu škol podpořil 19 projektů, pokračovaly práce na bezpečnostních plánech a organizovaly se cvičení dle strategie „Uteč, schovej se, bojuj“. S narůstajícími riziky je nezbytné pokračovat v systematickém vzdělávání a zvyšování bezpečnosti.

Cíle dlouhodobého záměru na období 2020-2024 byly naplňovány postupně. Některé oblasti jako je dostupnost základního vzdělávání v malých obcích, však zůstávají výzvou. Zlepšení je patrné v poradenství a podpoře vzdělávání žáků se speciálními potřebami. Liberecký kraj aktivně čerpal prostředky z evropských fondů a úspěšně se zapojil do mezinárodních vzdělávacích projektů.

8 Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
BT	běžná třída
COV	Centrum odborného vzdělávání
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK 2020–2024	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2020–2024
DZ LK 2024–2028	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2024–2028
DZ ČR 2019–2023	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023
DZ ČR 2023–2027	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EVVO	enviromentální vzdělávání, výchova a osvěta
ICT	informační a komunikační technologie
IT	informační technologie
KAP LK	Krajský akční plán Libereckého kraje
KON	Konzervatoř
Lex Ukrajina	zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů
MAP	místní akční plán
MAS	místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKAP LK	Naplnění krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje
NPI	Národní pedagogický institut
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
SEPA	system evidence preventivních aktivit
SOŠ	střední odborná škola
SPC	speciálně pedagogické centrum
SŠ	střední škola
ST	speciální třída
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠD	školní družina
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

VOŠ	vyšší odborná škola
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

9 Seznam tabulek

Tabulka 3.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v mateřských školách.....	10
Tabulka 3.1.2 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání podle ORP	11
Tabulka 3.1.3 Přehled vydaných souhlasů s otevřením přípravné třídy základní školy.....	12
Tabulka 3.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání	13
Tabulka 3.2.2 Vývoj počtu žáků v jednotlivých ročnících	14
Tabulka 3.2.3 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem	15
Tabulka 3.2.4 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií	15
Tabulka 3.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání	16
Tabulka 3.3.2 Žáci SŠ nově přijatí do 1. ročníku podle kategorie dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání	17
Tabulka 3.3.3 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání	18
Tabulka 3.3.4 Přehled míst nabízených středními školami v rámci prvního kola přijímacího řízení pro školní rok 2024/2025 v členění dle kategorií	19
Tabulka 3.3.5 Přehled volných míst nabízených středními školami v rámci druhého kola přijímacího řízení pro školní rok 2024/2025 v členění dle kategorií	20
Tabulka 3.3.6 Průměrný bodový zisk JPZ (součet MAT + ČJ) přijatých uchazečů hlásících se z 9. ročníků	20
Tabulka 3.3.7 Průměrný bodový zisk JPZ (součet MAT + ČJ) přijatých uchazečů hlásících se do víceletých gymnázií	20
Tabulka 3.3.8 Počet postoupených odvolání krajskému úřadu v rozmezí let 2016–2023	21
Tabulka 3.3.9 Počet žáků vzdělávajících se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělání.....	23
Tabulka 3.3.10 Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč	25
Tabulka 3.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve vyšších odborných školách	26
Tabulka 3.4.2 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)	26
Tabulka 3.4.3 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol a počet nově přijatých studentů dle jednotlivých skupin (všechny formy)	27
Tabulka 3.4.4 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)	28
Tabulka 3.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele	30
Tabulka 3.5.2 Žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele	31
Tabulka 3.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele	31
Tabulka 3.5.4 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských, základních a středních školách. 32	
Tabulka 3.5.5 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách	32
Tabulka 3.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základních školách	32
Tabulka 3.5.7 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve středních školách	32
Tabulka 3.6.1 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání podle občanství	36
Tabulka 3.9.1 Přehled činnosti středisek volného času	41
Tabulka 3.9.2 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách	42
Tabulka 3.10.1 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden	43
Tabulka 3.10.2 Přehled klientů speciálně pedagogických center	45
Tabulka 3.11.1 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)	46
Tabulka 3.11.2 Počty výchovných skupin a žáků a studentů	47
Tabulka 3.11.3 Odborní zaměstnanci podle stavu k 31. 10. 2023	50
Tabulka 3.11.4 Odborní pracovníci dětských domovů v časové řadě.....	50
Tabulka 3.11.5 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)	51
Tabulka 3.12.1 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	52
Tabulka 4.1.1 Přehled počtu kurzů organizovaných Centrem vzdělanosti Libereckého kraje ve šk. roce 2023/2024	56
Tabulka 4.1.2 Přehled škol zřizovaných LK nabízejících uznávání profesních kvalifikací ve školním roce 2023/2024	57
Tabulka 4.2.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji	58
Tabulka 4.2.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji	58
Tabulka 4.2.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji	58
Tabulka 4.4.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit	62
Tabulka 4.4.2 výskyt rizikového chování	63
Tabulka 5.3.1 Změny v síti středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji v období 2020–2023	67
Tabulka 6.1.1 Přehled přijatých žádostí a podpořených projektů	77

10 Seznam grafů

Graf 3.1.1 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání.....	10
Graf 3.2.1 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících.....	14
Graf 3.3.1 Počty žáků středních škol podle kategorie dosaženého vzdělání v denní formě vzdělávání.....	16
Graf 3.3.2 Počty žáků SŠ nově přijatých podle kategorie dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání.....	17
Graf 3.3.3 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách vzdělávání.....	18
Graf 3.4.1 Počty studentů ve vyšším odborném vzdělávání podle skupin oborů vzdělání (všechny formy).....	27
Graf 3.5.1 Děti a žáci se zdravotním postižením (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd.....	33
Graf 3.6.1 Relativní zastoupení dětí a žáků cizinců.....	35
Graf 3.6.2 Vývoj počtu dětí a žáků cizinců ve vzdělávání.....	35
Graf 3.7.1 Podíl žáků v jednotlivých oborech ZUŠ.....	38
Graf 3.7.2 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání.....	38
Graf 3.8.1 Volba prvního cizího jazyka v základních školách.....	39
Graf 3.8.2 Zastoupení výuky cizích jazyků v základních školách.....	39
Graf 3.8.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků na středních školách.....	40
Graf 3.8.4 Zastoupení výuky cizích jazyků na středních školách.....	40
Graf 3.9.1 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině.....	42
Graf 3.10.1 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu.....	44
Graf 3.10.2 Přehled klientů speciálně pedagogických center podle druhu postižení.....	45
Graf 3.11.1 Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle druhu školy.....	46
Graf 3.11.2 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech vzhledem k aktuální rejstříkové kapacitě.....	47
Graf 3.11.3 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech vzhledem k aktuální rejstříkové kapacitě.....	48
Graf 3.11.4 Věkové rozložení dětí v dětských domovech v Libereckém kraji.....	49
Graf 3.12.1 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem (přepočtení na plně zaměstnané).....	53
Graf 4.2.1 Počet počítačů na 100 žáků na 1. stupni základních škol podle krajů.....	59
Graf 4.2.2 Počet počítačů na 100 žáků na 2. stupni základních škol podle krajů.....	59
Graf 4.2.3 Počet počítačů na 100 žáků ve středních školách podle krajů.....	59
Graf 4.2.4 Srovnání počtu počítačů na 100 žáků v základních a středních školách podle krajů ve šk. roce 2023/2024 ..	60
Graf 4.2.5 Vybavenost škol intranetem v ČR a Libereckém kraji.....	60

11 Seznam tabulek v příloze

Tabulka 1 Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť.....	87
Tabulka 2 Přehled středisek volného času.....	88
Tabulka 3 Vývoj počtu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců za všechny zdroje financování.....	89
Tabulka 4 Vývoj průměrných měsíčních platů/mezd PP a NP zaměstnanců za všechny zdroje financování.....	90
Tabulka 5 Přehled kurzů realizovaných Centrem vzdělanosti Libereckého kraje ve školním roce 2023/2024.....	91

Tabulka 1 - Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť

Základní umělecká škola	Odloučená pracoviště
ZUŠ Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	Kravaře, Benešov nad Ploučnicí 1)
ZUŠ, Česká Lípa, Arbesova 2077, příspěvková organizace	
ZUŠ Doksy, příspěvková organizace	Dubá
ZUŠ Václava Sntíla, Mimoň, příspěvková organizace	Zákupy, Stráž pod Ralskem
ZŠ, ZUŠ a MŠ, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZUŠ, Nové Město pod Smrkem, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZUŠ, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace	Rychnov u Jablonce nad Nisou Košťálov, Studenec, Poniklá
ZUŠ Jilemnice, příspěvková organizace	Poniklá, Rokytnice nad Jizerou, Vysoké nad Jizerou
ZŠ, MŠ a ZUŠ Jablonec nad Jizerou, příspěvková organizace	Hodkovice nad Mohelkou, Přišovice
ZUŠ Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZŠ a ZUŠ Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace	
ZŠ a ZUŠ, Liberec, Jabloňová 564/43, příspěvková organizace	
ZUŠ, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace	Chrastava
ZUŠ Cvikov, příspěvková organizace	
ZUŠ Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	
ZUŠ Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace	Libštát, Rovensko pod Troskami, Košťálov, Železnice 2)
ZUŠ Semily, příspěvková organizace	Bozkov, Vysoké nad Jizerou, Libštát, Jesenný, Košťálov
ZUŠ Tanvald, Školní 351, příspěvková organizace	Smržovka, Desná, Josefův Důl
ZUŠ Turnov, příspěvková organizace	Malá Skála
ZUŠ Železný Brod, příspěvková organizace	Jenišovice
ZŠ a ZUŠ T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okr. Liberec, příspěvková organizace	

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT.

Poznámky: 1) Benešov nad Ploučnicí - Ústecký kraj, 2) Železnice - Královéhradecký kraj

Tabulka 2 - Přehled středisek volného času

Střediska volného času		Zřizovatel	Zaměření
Dům dětí a mládeže "Sluníčko", Komenského 1037, Lomnice nad Popelkou, okres Semily		obec	DDM
Dům dětí a mládeže "Smetanka", Smetanova 387, Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže "Vážka", Nádražní 170, Mimoň, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže Cvikováček, Československé armády 195/I, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže DRAK, Žitavská ul. 260, Hrádek nad Nisou, okres Liberec, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže Libertin, Česká Lípa, Škroupovo nám. 138, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže Mozaika, Železný Brod, Jiráskovo nábřeží 366, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže Pod střechou, Horní Rokytnice 467, Rokytnice nad Jizerou, okres Semily		obec	DDM
Dům dětí a mládeže Větrník, Liberec 1, Riegrova 16, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou, Podhorská 49, příspěvková organizace		obec	DDM
Dům dětí a mládeže, Tanvald, Protifašistických bojovníků 336, příspěvková organizace		obec	DDM
Středisko pro volný čas dětí a mládeže, Turnov, okres Semily, Husova 77, Turnov		obec	DDM
Středisko volného času "ROROŠ", Frýdlantská 841, Nové Město pod Smrkem, příspěvková organizace		obec	DDM
Středisko volného času dětí a mládeže Semily, Tyršova 380, Semily		obec	DDM
Středisko volného času Narnie, Cyrila a Metoděje 390, Liberec		církev	DDM
Základní škola, Liberec, Oblačná 101/15, příspěvková organizace		obec	MSMT
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Mládeže 907, Frýdlant, okres Liberec		obec	DDM

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT.

Tabulka 3 - Průměrný počet zaměstnanců za všechny zdroje financování

	PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI										NEPEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI									
	průměrný přepočtený počet pedagogických zam.					průměrný přepočtený počet nepedagogických zam.					průměrný přepočtený počet pedagogických zam.					průměrný přepočtený počet nepedagogických zam.				
	k 30. 9. 2019	k 30. 9. 2020	k 30. 9. 2021	k 30. 9. 2022	k 30. 9. 2023	k 30. 9. 2024	k 30. 9. 2019	k 30. 9. 2020	k 30. 9. 2021	k 30. 9. 2022	k 30. 9. 2023	k 30. 9. 2024	k 30. 9. 2019	k 30. 9. 2020	k 30. 9. 2021	k 30. 9. 2022	k 30. 9. 2023	k 30. 9. 2024		
Škola nebo školské zařízení																				
Dětské domovy	63,30	67,38	72,05	99,49	95,11	95,73	61,93	60,52	56,47	42,51	40,11	42,91								
Domovy mládeže	73,23	77,47	81,85	85,89	86,10	88,00	30,73	31,86	34,35	36,78	38,68	41,33								
Interní školy zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ	16,20	12,93	12,13	12,21	12,08	11,92	8,06	6,65	4,90	4,24	4,12	3,94								
Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,22	0,00	0,00	0,00	0,41								
Lesní mateřské školy	3,50	6,03	6,63	8,33	6,15	6,28	0,08	0,05	0,39	0,31	2,31	1,66								
Mateřské školy běžné	1 340,89	1 482,58	1 537,06	1 596,44	1 653,70	1 681,00	407,25	446,65	448,78	454,90	450,08	456,64								
Mateřské školy při výkon ústavní-ochranné výchovy	1,68	2,15	1,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								
Mateřské školy při zdravotnickém zařízení	7,24	7,32	7,32	7,43	7,32	7,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								
Mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	35,54	19,33	21,38	23,88	24,13	27,91	8,46	2,58	2,54	2,44	2,33	2,57								
Pedagogicko-psychologické poradny	37,97	36,71	36,72	37,90	39,17	37,55	17,84	17,24	17,55	19,05	17,63	17,23								
Speciálně pedagogická centra	23,83	25,44	27,41	27,83	31,06	32,53	2,35	3,73	4,22	4,53	5,20	5,28								
Střediska volného času	60,85	60,12	62,80	63,59	66,06	65,45	41,27	45,90	40,46	34,97	35,41	34,38								
Střední školy běžné	1 408,44	1 464,16	1 498,90	1 546,43	1 596,75	1 640,94	388,14	380,28	376,28	380,23	385,81	394,30								
Střední školy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	53,49	54,46	55,09	55,83	57,68	58,78	11,88	12,52	12,69	13,15	12,69	13,47								
Školní družiny	416,41	433,21	454,06	457,23	473,38	492,49	2,84	7,42	7,05	5,38	3,15	3,79								
Školní kluby	9,75	9,43	9,69	10,00	10,42	10,67	4,04	4,02	2,59	0,00	0,00	0,00								
Vyšší odborné školy běžné	19,11	16,42	19,31	21,09	17,83	19,40	1,86	2,05	2,56	2,86	1,61	2,08								
Základní školy běžné	2 980,86	3 187,44	3 346,63	3 536,80	3 690,45	3 746,94	727,41	755,99	779,84	807,60	821,97	828,76								
Základní školy při výkon ústavní-ochranné výchovy	1,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00								
Základní školy při zdravotnickém zařízení	10,76	10,67	10,97	11,25	11,09	10,94	0,30	0,43	0,40	0,40	0,40	0,40								
Základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	337,79	352,85	382,19	416,78	436,35	452,23	58,09	57,66	60,93	64,62	64,54	66,70								
Základní umělecké školy	306,63	312,80	320,22	329,83	332,47	344,23	36,29	39,09	38,40	36,67	37,37	40,35								
Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,35	1,03	0,00	1,07	1,68	2,64								
Zařízení školního stravování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 119,72	1 140,16	1 145,93	1 171,45	1 198,15	1 203,00								
CELKEM zaměstnanci	7 209,18	7 638,91	7 964,32	8 342,22	8 647,31	8 830,31	2 930,13	3 016,06	3 036,35	3 083,15	3 123,24	3 161,84								

Zdroj: Výkaz o zaměstnancích v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách a školských zařízeních zřízených MŠMT. Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřízených MŠMT. Nejsou zahrnuti ostatní platby za provedenou práci, např. ostatní osobní náklady, odstupné, doplňková činnost apod.

Poznámky: Isou zahrnuti zaměstnanci za všechny zdroje financování. Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřízených MŠMT. Nejsou zahrnuti ostatní platby za provedenou práci, např. ostatní osobní náklady, odstupné, doplňková činnost apod.

Tabulka 4 - Průměrná měsíční výše platů a mezd za všechny zdroje financování

	PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI												NEPEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI											
	průměrné vyplacené mzdy a platy měsíčně						průměrné vyplacené mzdy a platy měsíčně						průměrné vyplacené mzdy a platy měsíčně											
	k 30. 9. 2019	k 30. 9. 2020	k 30. 9. 2021	k 30. 9. 2022	k 30. 9. 2023	k 30. 9. 2024	k 30. 9. 2019	k 30. 9. 2020	k 30. 9. 2021	k 30. 9. 2022	k 30. 9. 2023	k 30. 9. 2024	k 30. 9. 2019	k 30. 9. 2020	k 30. 9. 2021	k 30. 9. 2022	k 30. 9. 2023	k 30. 9. 2024						
Škola nebo školní zařízení																								
Dětské domovy	38 273,31	45 662,31	48 498,63	43 890,52	45 969,81	44 507,85	25 401,45	28 537,56	31 686,08	32 144,85	36 347,89	33 708,41	28 537,56	31 686,08	32 144,85	36 347,89	33 708,41	28 537,56	31 686,08					
Domovy mládeže	33 571,48	34 402,29	37 012,35	38 124,48	40 541,83	41 753,49	19 086,34	20 313,22	20 518,22	22 086,22	25 944,37	28 574,03	19 086,34	20 313,22	20 518,22	22 086,22	25 944,37	28 574,03	28 574,03					
Interní školy zřízených podle § 16 odst. 9 ŠZ	32 279,06	32 419,99	34 779,49	36 412,51	34 934,89	36 549,52	18 946,06	21 517,90	22 284,43	25 189,53	25 735,20	22 512,20	18 946,06	21 517,90	22 284,43	25 189,53	25 735,20	22 512,20	22 512,20					
Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 078,86	27 563,49	0,00	0,00	0,00	0,00	3 078,86	27 563,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Lesní mateřské školy	22 855,87	20 623,29	25 519,84	27 692,43	28 083,11	29 875,04	19 970,72	21 666,67	20 604,34	19 817,28	23 328,96	24 601,94	19 970,72	21 666,67	20 604,34	19 817,28	23 328,96	24 601,94	24 601,94					
Mateřské školy běžné	31 186,92	33 215,13	35 654,66	35 939,78	36 945,12	37 431,17	17 378,31	19 722,58	20 301,19	20 728,44	23 292,96	23 318,47	17 378,31	19 722,58	20 301,19	20 728,44	23 292,96	23 318,47	23 318,47					
Mateřské školy při výkon ústavní ochranné výchovy	38 901,35	33 398,02	39 921,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Mateřské školy při zdravotnickém zařízení	33 658,92	38 747,13	42 161,78	40 009,66	44 527,54	44 383,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	31 305,39	32 832,14	34 377,90	34 361,97	35 167,06	36 052,62	18 296,80	22 119,51	23 837,61	26 939,05	27 814,91	25 460,81	18 296,80	22 119,51	23 837,61	26 939,05	27 814,91	25 460,81	25 460,81					
Pedagogicko-psychologické poradny	38 180,01	39 670,57	41 851,96	46 012,30	45 707,41	48 017,60	25 336,13	28 359,83	28 543,98	29 682,51	32 615,21	31 657,44	25 336,13	28 359,83	28 543,98	29 682,51	32 615,21	31 657,44	31 657,44					
Speciální pedagogická centra	36 188,09	43 378,46	45 281,48	47 279,56	49 589,28	48 652,50	26 728,83	26 620,39	28 215,21	30 727,97	34 453,57	33 933,90	26 728,83	26 620,39	28 215,21	30 727,97	34 453,57	33 933,90	33 933,90					
Střediska volného času	36 961,13	39 876,80	41 107,71	43 970,84	44 360,46	44 599,16	21 936,68	23 518,27	23 783,71	25 791,47	27 484,45	28 140,01	21 936,68	23 518,27	23 783,71	25 791,47	27 484,45	28 140,01	28 140,01					
Střední školy běžné	38 886,42	42 073,93	46 092,60	47 733,87	48 790,35	50 374,74	24 902,68	26 633,67	29 339,11	30 452,55	33 382,78	34 396,37	24 902,68	26 633,67	29 339,11	30 452,55	33 382,78	34 396,37	34 396,37					
Střední školy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	36 222,40	37 418,40	40 244,25	44 304,32	43 131,21	44 168,99	26 305,35	26 891,68	30 343,35	29 041,69	34 111,11	32 116,02	26 305,35	26 891,68	30 343,35	29 041,69	34 111,11	32 116,02	32 116,02					
Školní družiny	30 261,02	32 750,95	35 419,38	36 352,25	37 024,34	37 299,80	23 426,37	24 004,36	23 464,75	27 622,52	28 759,34	28 282,93	23 426,37	24 004,36	23 464,75	27 622,52	28 759,34	28 282,93	28 282,93					
Školní kluby	30 750,96	29 865,45	32 426,06	33 256,93	35 740,50	34 036,64	21 349,88	22 865,02	26 922,65	0,00	0,00	0,00	21 349,88	22 865,02	26 922,65	0,00	0,00	0,00	0,00					
Vyšší odborné školy běžné	36 911,15	42 029,40	46 485,08	49 139,27	49 349,31	49 879,16	24 076,92	27 246,30	28 617,07	29 508,20	28 870,72	33 870,70	24 076,92	27 246,30	28 617,07	29 508,20	28 870,72	33 870,70	33 870,70					
Základní školy běžné	37 636,95	40 401,34	43 777,71	44 480,74	45 247,02	45 688,90	19 690,46	21 893,23	22 905,78	23 733,79	25 982,22	26 878,67	19 690,46	21 893,23	22 905,78	23 733,79	25 982,22	26 878,67	26 878,67					
Základní školy při výkon ústavní ochranné výchovy	56 602,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Základní školy při zdravotnickém zařízení	43 259,66	48 932,22	52 168,56	53 959,71	53 764,50	56 799,87	26 687,78	29 794,18	35 533,33	37 598,33	39 119,72	41 958,33	26 687,78	29 794,18	35 533,33	37 598,33	39 119,72	41 958,33	41 958,33					
Základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	35 556,95	38 946,05	41 870,19	42 581,12	43 408,89	45 022,17	20 463,43	24 997,31	27 617,40	28 282,66	30 395,84	30 663,64	20 463,43	24 997,31	27 617,40	28 282,66	30 395,84	30 663,64	30 663,64					
Základní umělecké školy	38 043,96	41 401,62	44 562,98	44 829,97	46 056,23	47 306,79	22 336,13	26 186,20	27 627,98	27 063,11	30 232,99	32 523,38	22 336,13	26 186,20	27 627,98	27 063,11	30 232,99	32 523,38	32 523,38					
Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31 446,11	30 573,15	0,00	0,00	38 456,59	36 500,92	31 446,11	30 573,15	0,00	34 512,05	38 456,59	36 500,92	36 500,92					
Zařízení školního stravování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20 345,37	22 004,93	23 251,87	24 197,53	27 041,98	27 155,02	20 345,37	22 004,93	23 251,87	24 197,53	27 041,98	27 155,02	27 155,02					
CELKEM zaměstnanci	36 068,94	38 784,23	41 980,92	42 811,45	43 712,35	44 457,41	20 578,04	22 545,60	23 832,70	24 641,25	27 303,47	27 756,40	20 578,04	22 545,60	23 832,70	24 641,25	27 303,47	27 756,40	27 756,40					

Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. - 3. čtvrtletí.

Poznámky: Jsou zahrnuti zaměstnanci za všechny zdroje financování. Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřízených MŠMT. Nejsou zahrnuti ostatní platby za provedenou práci, např. ostatní osobní náklady, odstupné, doplňková důchod apod.

Tabulka 5 - Přehled kurzů realizovaných Centrem vzdělanosti Libereckého kraje ve školním roce 2023/2024

Název programu	Rozsah	Počet účastníků	Počet absolventů
Diskusní klub ředitelk MŠ – Vybrané otázky školního managementu – skupina Liberec podzim	16	21	21
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Ekonomické informace pro školy a školská zařízení na rok 2023)	5	30	30
Problémy v praxi ředitelky – řízení MŠ v kostce	8	14	14
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Ekonomické informace pro školy a školská zařízení na rok 2023)	5	32	32
Diskusní klub ředitelk MŠ – Vybrané otázky školního managementu – skupina Turnov podzim	16	12	12
Relaxační techniky – odbourávání stresu prakticky	6	13	13
Zvládání stresu, pozitivní myšlení a psychická odolnost	8	24	24
Pohybem ke zdraví v MŠ – zařazení pohybu do režimu celého dne	5	18	18
Formativní hodnocení v mateřské škole	8	11	11
Pedagogická diagnostika v MŠ	5	13	13
Systém plánování pedagogické práce pro učitele MŠ	5	4	4
školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Vnitřní kontrolní systém)	5	23	23
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Účetní závěrka pro školské příspěvkové organizace)	5	52	52
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (DI.majetek v závislosti na povinnostech při pořízení, evidenci, vyřazení)	7	60	60
Betlémské hvězdičky	8	15	15
Škádlení nebo šikana?	8	10	10
Jak reagovat a řešit dětskou agresivitu, impulzivitu, ztrátu motivace	8	22	22
Bádáme a experimentujeme v mateřské škole	8	13	13
Zvládání stresu, pozitivní myšlení a psychická odolnost	8	24	24
Školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Manka a škody, likvidace majetku)	5	22	22
EFEKTIVNÍ KOMUNIKACE S DĚTMI (od příkazů a zákazů k důvěře a spolupráci)	8	20	20
Školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Inventarizace rozvahy a podrozvahy)	5	30	30
Školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Kalkulace doplňkové činnosti)	5	32	32
Tvořivá dramatika v MŠ a na 1. stupni ZŠ	8	11	11
Studium pro asistenty pedagoga	120	18	18
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS (Finanční vypořádání roku 2023)	5	69	69
Emoce, komunikace a řeč těla v práci učitele MŠ a 1. stupně ZŠ	8	13	13
organizace 1418, 1421, 1427, 1433, 1436, 1437, 1440, 1442, 1450, 1452 (POVINNÉ ŠKOLENÍ – Novelizace směrnice RK č. 1/2021 k zadávání veřejných zakázek)	5	21	21
Diskusní klub ředitelk MŠ – Vybrané otázky školního managementu – Skupina Liberec jaro	16	20	20

Nepovinné školení pro účetní a ekonomy příspěvkových organizací řízených OŠMTS LK (Sestavení DPPO)	5	11	11
Muzikantské hrátky se zvířátky 2	8	11	11
organizace 1405, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1424, 1425, 1426, 1428, 1434, 1438, 1443, 1448 (POVINNÉ ŠKOLENÍ – Novelizace směrnice RK č. 1/2021 k zadávání veřejných zakázek)	5	19	19
Diskusní klub ředitelk MŠ – Vybrané otázky školního managementu – skupina TURNOV jaro	16	15	15
organizace 1401, 1402, 1403, 1404, 1406, 1407, 1408, 1420, 1422, 1429, 1430, 1432, 1455, 1456, 1497 (POVINNÉ ŠKOLENÍ – Novelizace směrnice RK č. 1/2021 k zadávání veřejných zakázek)	5	23	23
MS WORD – úprava dokumentů	8	12	12
Stress management: Techniky a nástroje pro zvládání akutního a chronického stresu	8	12	12
MS WORD – úprava dokumentů	8	19	19
Dětská kresba, aneb výtvarný projev jako nástroj poznání dítěte v pedagogické praxi	8	20	20
organizace 1457, 1459, 1460, 1462, 1463, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1491, 1492, 1493, 1494, 1498 (POVINNÉ ŠKOLENÍ – Novelizace směrnice RK č. 1/2021 k zadávání veřejných zakázek)	5	16	16
E-learning: Autismus jako způsob bytí		1	1
Hrajeme si, hýbeme se v MŠ a na 1. stupni ZŠ	8	11	11
Abeceda dechová a relaxační cvičení	5	17	17
Lateralita a její vliv na školní praxi	8	8	8
Rozvoj grafomotorických dovedností v předškolním a mladším školním věku	8	21	21
Květinové zpívánky	8	10	10
Práce s Doporučením a jak vyhodnocovat podpůrná opatření	4	11	11
Zvládání stresu, pozitivní myšlení a psychická odolnost	8	17	17
Domácí násilí a podoby jeho vlivu na děti a žáky ve škole	8	7	7
Barvičky v tónech	8	9	9
Jak správně přistupovat k práci s problémovým žákem	8	17	17
Motorické hry pro (nejen) neklidné děti 8h	8	13	13
Ve zdravém těle zdravý DECH aneb jak způsob každodenního dýchání ovlivňuje vývoj dítěte a jeho život v dospělosti	6	15	15
Proč dnešní děti odmítají autority?	8	16	16
Vzdělávání, přístupy a podpora žáků s poruchou autistického spektra (Aspergerův syndrom – autismus)	8	16	16
Sestava podle Ludmily Mojžíšové s pěnovými míčky	4	9	9
Dětská kresba, aneb výtvarný projev jako nástroj poznání dítěte v pedagogické praxi 2	8	15	15
Reading Skills – Rozvíjení čtenářské gramotnosti	8	7	7
Jarní zpěvohraní	8	10	10
MS EXCEL – začátečníci	16	14	14
Pohybové hry a aktivity v přírodě pro děti předškolního a mladšího školního věku	8	8	8

Metody a techniky dramatické výchovy	8	10	10
Komunikace s dospívajícími	8	14	14
Jak reagovat a řešit dětskou agresivitu, impulzivitu, ztrátu motivace	8	12	12
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. LK, které mají doplňkovou činnost, pro ostatní dobrovolné, pro všechny zdarma (KALKULACE ÚPLNÝCH NÁKLADŮ VEŘEJNÉ SLUŽBY)	7	36	36
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS LK, *Pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS LK je školení zdarma, ostatní účastníci uhradí poplatek 1000,- (TRANSFERY)	7	46	46
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS LK, *Pro ekonomy a účetní p. o. OŠMTS LK je školení zdarma, ostatní účastníci uhradí poplatek 1000,- (ÚČETNÍ ZÁVĚRKA)	7	45	45
POVINNÉ školení pro ekonomy a účetní p. o. LK (Povinnosti příspěvkové organizace)	5	59	59
Pravidelné školení řidičů z povolání	7	90	90

Zdroj: Centrum vzdělanosti libereckého kraje.

Poznámka: Většina kurzů byla realizována prezenční formou.